

riittämättömäksi sen johdosta, että rakennustoiminta kaupungissa oli ollut vilkkaampaa kuin talousarviota laadittaessa oli voitu edellyttää ja rakennuspaikoilta tuotua täyteainetta sen vuoksi oli täytynyt vastaanottaa arvioitua suuremmassa määrässä.

Rahatoimikamari oli ilmoittanut, että vuoden menosääntöön kytkysillan rakentamiseksi Toukolaan merkitty määräraha oli ylitetty 11,898: 75 markalla pääasiassa harvinaisen kylmän ja pitkän talven johdosta. Kamari oli vajauksen täyttämiseksi osoittanut käyttövaroistaan 4,031: 25 markkaa ja anoi, että kytkysillan rakentamiseksi Kyläsaareen myönnetyn määrärahan ylijäämän saisi käyttää mainittuun tarkoitukseen, mutta kaupunginvaltuusto epäsi¹⁾ tämän esityksen ja osoitti tarvittavan määrän, 7,867: 50 markkaa, vuoden tilierotuksesta.

B. Kaupungin irtainta omaisuutta ja rahatoimintaa koskevat asiat.

Kertomus kaupungin vuoden 1924 tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuosilintilintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1924 tilit ja hallinnon sekä lähetettyä tarkastuskertomuksen²⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomuksen²⁾ valtuustolle oli valtuuston valmisteluvaliokunta jättänyt asiakirjat talousarviovaliokunnalle, jonka tuli asianomaisia hallituksia ja lautakuntia kuultuaan antaa lausuntonsa tarkastuskertomuksessa esitetyistä muistutuksista ja ehdotuksista. Tämän tehtävän täyttäen valiokunta sittemmin antoi asiasta mietintönsä³⁾ ja esitti siinä lyhyesti seuraavaa:

Kaupungin tilinpäätös, jonka asetuksen mukaan on oltava valmiina viimeistään huhtikuun 1 p:nä, oli myöhästynyt n. 15 päivää, mikä edellisiin vuosiin verraten merkitsi runsaan kuukauden ajanvoittoa. Valiokunnan mielestä ei voittamattomien esteiden pitänyt kohdata tilinpäätöksen valmistumista määräaikanaan, minkä johdosta rahatoimikonttorille oli korostettava sen seikan suotavuutta, että tämä tulos saavutettiin. — Koska lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot vuosittain nousivat huomattaviin määriin, vuonna 1925 11,000,000 markkaan, eikä lastensuojelulautakunnan käytettävissä ollut taloudellisiin asioihin ja tilitoimiin perehtynyttä johtavaa voimaa, jolla olisi päätehtävänä mainitun suuren toimialan taloudellisten asiain järjestäminen ja valvominen, vuosilintilintarkastajat olivat ehdottaneet, että lautakuntaan asetettaisiin taloudenhoitaja, joka lastensuojelutoiminnan toimitusjohtajan alaisena avustaisi tätä liian runsaan työtaakan rasittamaa viranpitäjää. Rahatoimikamari oli kuitenkin ilmoittanut, että kysymystä kasvatuslaitosten taloudellisen hoidon järjestämisestä valmisteltiin kamarissa, minkä johdosta valiokunta ei katsonut kaupunginvaltuustolla olevan syytä tehdä päätöstä tämän vuosilintilintarkastajain huomautuksen johdosta. — Edelleen tarkastuskertomuksessa oli huomautettu, että kansanlastentarhain kustannusten loppusumma olisi niiden vuositilityksen mukaisesti merkittävä kaupungin tilinpäätökseen vastaavain määrärahaan kohdalle ja tällöin syntyvä säästö jätettävä kaupunginkassaan, mutta koska rahatoimikamarin ja kansanlastentarhain johtokunnan ilmoituksen mukaan ehdotettu järjestely jo oli pääkohdissaan toteutettu, ei lisätoimenpiteitä tässä kohden tarvittu. — Sekä

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 33 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 27 v:ltä 1925. — ³⁾ S:n n:o 28 v:ltä 1925.

vuositilintarkastajat että talousarviovaliokunta katsoivat kysymyksen kaupungin lämpöteknillisten laitosten ylivalvonnasta ansaitsevan erityistä huomiota. Ottaen huomioon näihin laitosten hoitoon liittyvät suuret taloudelliset edut he esittivät harkittavaksi kysymyksen, eikä lämpötekniikan virka jo nyt olisi kokonaan järjestettävä uudestaan siihen suuntaan, että kaupungin kaikki tähän kuuluvat laitokset alistettaisiin yhtämittaisen, tehokkaan tarkailun alaisiksi. Kun kaupungin yleisten töiden hallitus kuitenkin oli ilmoittanut aikovansa esittää tätä asiaa koskevan ehdotuksen, valiokunta esitti, että valtuusto tässä yhteydessä ainoastaan päättäisi selvittää lämpötekniikan työjärjestystä siten, että hänen apuaan vaadittaisiin ainoastaan niissä kaupungin talojen uudis- ja muutosrakennustoissa, joiden suoritusta kaupungin yleisten töiden hallitus valvoi. — Niiden tuntuvien haittojen korjaamiseksi, jotka johtuivat siitä, että puhtaanapitolaitoksella ja rakennuskonttorilla oli yhteinen tilivirasto, valiokunta ehdotti, että puhtaanapitolaitoksen kirjapito-osasto muodostettaisiin itsenäiseksi tilivirastoksi sekä että rahatoimikamari saisi tehtäväkseen puntaanapitohallitusta kuultuaan antaa ehdotuksen tämän johdosta kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosääntöön, puhtaanapitohallituksen ohjesääntöön sekä puhtaanapitolaitoksen ja rakennuskonttorin johtosääntöihin tehtäviksi muutoksiksi sekä ehdottaa muita päätöksen toimeenpanemisen mahdollisesti edellyttämiä toimenpiteitä. Tässä mainittujen lisäksi tarkastuskertomus sisälsi vielä eräitä muita huomautuksia, mutta koska ne osin koskivat jo korjattuja epäkohtia, osin valtuuston aikaisemmin käsittelemiä kysymyksiä, ei valiokunta katsonut niiden tässä yhteydessä ansaitsevan valtuuston huomiota.

Esiteltäessä talousarviovaliokunnan edellä selostettua mietintöä kaupungin tilintarkastajain vuodesta 1924 antamasta tarkastuskertomuksesta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾ hyväksyä valiokunnan kaikki ehdotukset ja myöntää rahatoimikamarille sekä muille hallintoa hoitaville hallituksille ja lautakunnille vastuunvapauden niiden vuoden 1924 aikaisesta toiminnasta ja niiden siitä antamista tilityksistä.

Kertomus kaupungin vuoden 1925 tileistä ja tilinpäätöksestä. Kaupungin vuoden 1925 tilinpäätöksen supistelma osoitti seuraavat tulot ja menot:

Tulot.

Säästö vuodelta 1924	Smk	50,637,059: 82
Tuloja talousarvion mukaan	»	342,179,769: 30
Laskettujen tulojen ylijäämä	»	17,564,045: 80
Määrärahoja säästynyt	»	14,134,057: 84
Talousarvioon merkitsemättömät tulot	»	1,466,839: 95
Yhteensä		Smk 425,981,772: 71

Menot.

Määrärahoja talousarvion mukaan	Smk	365,179,769: 30
Määrärahain ylitys	»	3,825,692: 70
Vajausta lasketuissa tuloissa	»	10,283,583: 68
Talousarvioon merkitsemättömät menot	»	3,862,112: 74
Yhteensä		Smk 383,151,158: 42
Tilierotus vuoteen 1926, säästöä	»	42,830,614: 29
Yhteensä		Smk 425,981,772: 71

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 10 §.

Tilinpäätöksen hyväksymisen sekä vastuunvapauden myöntämisen hallituksille ja lautakunnille, minkä kaupunkien kunnallishallintoasetuksen mukaisesti tuli tapahtua heinäkuun kuluessa, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ lykätä, kunnes kaupungin tilintarkastajat olivat antaneet tarkastuskertomuksensa puheena olevan vuoden tileistä ja hallinnosta.

Kertomus kaupungin vuoden 1925 tilien ja hallinnon tarkastuksesta. Vuositolintarkastajain tarkastettua kaupungin vuoden 1925 tilit ja hallinnon lähetettiin tilintarkastuskertomus ²⁾ ynnä revisionikonttorin vuosikertomus ²⁾ ja rahatoimikamarin maistraatin kehoituksesta mainituissa kertomuksissa tehdyistä huomautuksista antama selitys ²⁾ valtuustolle, minkä jälkeen valtuustonvalmisteluvaliokunta jätti asiakirjat talousarviovaliokunnalle, jonka tuli antaa lausuntonsa tilintarkastajain esittämistä huomautuksista ja ehdotuksista.

Vuositolintarkastajat totesivat ensi sijassa sen hyödyn, mikä oli aiheutunut puhtaanapitolaitoksen oman tiliviraston perustamisesta. Erityisesti he olivat havainneet, että vuoden varrella oli saatu aikaan hyvin tarpeellinen suurempien liiketalojen puhtaanapidon veloitusprikaatteiden uudistus ja lausuivat toivomuksen, että puhtaanapitolaitoksen vuosittain osoittama suuri vaje vastaisuudessa pienenesi.

Epäkohtina mainittiin, että lautakunnat ja laitokset usein hyvin myöhään totesivat myönnettyjen määrärahojen riittämättömyyden, minkä vuoksi lisämäärärahojen myöntämistä koskevat päätökset useinkin oli tehtävä vasta myöhään seuraavana tilivuonna, sekä että asianomaisten viranomaisten päätöksissä ja kaupungin pöytäkirjoissa ja muissa asiakirjoissa esiintyi virheellisyksiä, jotka aiheutuivat erehdyttäviin tietoihin perustuvasta tai puutteellisesta asian valmistelusta. Talousarviovaliokunta halusi tämän johdosta esittää toivomuksenaan, että laitosten ja lautakuntain tulisi hyvissä ajoin anoa välttämättömiä lisämäärärahoja ja tällaisen anomuksen tapahtuessa liian myöhään aina samalla ilmoittaa, miksi sitä ei ollut voitu tehdä aikaisemmin, minkä ohessa lautakunnille ja laitoksille oli huomautettava, että niiden velvollisuus oli vakavasti huolehtia siitä, ettei edellämainittua laatua olevia virheitä tehty.

Revisionikonttorin lausuman muistutuksen johdosta, että rahatoimikamari ja eräät muut lautakunnat ja virastot kaupunginvaltuuston luvatta olivat perustaneet uusia virkoja, talousarviovaliokunta puolestaan tahtoi huomauttaa, että uuden viran perustaminen aiheutti kaupungille lisämenoja, minkä vuoksi kaupunkien kunnallislain 22 §:n 4 mom:n 3 kohdan mukaan kaupunginvaltuuston oli tehtävä sen perustamista koskeva päätös määränemmistöllä, ellei toimi ollut sellaista väliaikaista laatua, ettei se rasittaisi seuraavaa varainhoitovuotta, missä tapauksessa rahatoimikamari ohjesääntönsä 10 §:n 16 kohdan nojalla voi osoittaa käyttövaroistaan varoja sen ylläpitämiseksi. Talousarviovaliokunta ei kuitenkaan suinkaan tahtonut väittää, että rahatoimikamari tai muut virastot lisätessään henkilökuntaansa olisivat tehneet itsensä syypääksi väärinkäytökseen. Vastaperustettujen, useimmissa tapauksissa vähäpalkkaisten viranpitäjien tarpeellisuutta vastaan ei ollut esitetty huomautuksia. Se että eri mieliä tästä kysymyksestä yleensä oli esiintynyt, johtui siitä, että yhteismäärärahoista palkattuja viranpitäjiä ei lueteltu talousarviossa, mihin myös liittyi, ettei ollut olemassa mitään määrättyä sääntöä siitä, mitkä virat laatunsa johdosta oli palkattava yhteismäärärahoista. Valiokunta puolestaan epäili, oliko syytä säilyttää yhteismäärä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 4 §. — ²⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 33.

rahoista palkattujen ja vakinaisiin palkkaluokkiin kuuluvien viranpitäjien välistä eroa sekä ehdotti, että kaupunginvaltuusto antaisi rahatoimikamarille tehtäväksi tutkia,

1) mitkä yhteismäärärahoista palkatut, luokitellut viranpitäjät olisi toimen laadun johdosta luettava johonkin kaupunginvaltuuston määräämään sääntöpalkkaiseen luokkaan ja mitä muutoksia tällainen toimenpide vaatisi sääntöpalkkaisten toimien luokitteluun;

2) minkä yhteismäärärahoista palkattujen, luokiteltujen viranpitäjien ruumiillisen työn tekijöinä tai niihin verrattavina pitäisi tähänastisin eduin nauttia korvausta asianomaisen hallituksen tai viraston määräyksen mukaan;

3) eikö muiden yhteismäärärahoista palkattujen, luokiteltujen viranpitäjien palkkioita voitaisi järjestellä soveltamalla edellä olevan ensimmäisen ponnen mukaan laajennettua sääntöpalkkaisten viranpitäjien palkkataulua, jossa tapauksessa nykyinen yhteismäärärahoista palkattujen viranpitäjien luokitus voitaisiin kokonaan poistaa; sekä

4) olisiko ehkä joitakin määräyksiä annettava kolmannessa ponnassa mainittujen ylimääräisten viranpitäjien oikeuksien järjestelemiseksi yleensä ja erityisesti heidän mahdollisesti siirtyessään vakinaiselle palkkasäännölle.

Revisionikonttori oli epäillyt, oliko rahatoimikamari menetellyt lain mukaisesti pannessaan kunnallisverotuksessa maksettavaksi 7 markkaa veroäyryltä, vaikka kaupunginvaltuuston vahvistaman verotusmäärän 122,380,000 markan, jaettuna 18,520,000 veroäyrylle olisi pitänyt antaa tulokseksi 6: 61 markkaa veroäyryltä, mutta koska rahatoimikamarin jäsenet tekevät puheena-olevaa veloitusta koskevat päätökset virkamiesvastuulla yleisen lain mukaan, katsoi valiokunta veroäyriä kohti tulevan määrän mahdollisen pyöristämisen saavan tapahtua ilman valtuuston ohjeita.

Hyväksyen talousarviovaliokunnan esittämät, edellisessä selostetut ehdotukset¹⁾ kaupunginvaltuusto myönsi²⁾ rahatoimikamarille ja muille hallinnollisille lautakunnille ja hallituksille vastuunvapauden niiden vuoden 1925 aikaisesta toiminnasta ja tilityksestä.

Sedmigradskyn pientenlastenkoulu ja Marian turvakoti. Sedmigradskyn pientenlastenkoulun ja Marian turvakodin johtokunnan lähetettyä kaupunginvaltuustolle kertomuksen mainittujen säätiöiden vuoden 1925 aikaisesta toiminnasta sekä asianomaisten tilintarkastajain koulujen saman vuoden tilien tarkastuksesta antaman kertomuksen valtuusto myönsi³⁾ johtokunnalle vastuunvapauden mainitun vuoden hallinnosta.

Kaupunginkassan tilaa osoittava taulukko. Kaupungin kassa- ja tililaitoksen johtosäännön 35 §:n mukaisesti rahatoimikamari lähetti⁴⁾ valtuustolle neljännesvuositilitaseet, jotka osoittivat kaupungin kaikki menot ja tulot maaliskuun 31 p:nä, kesäkuun 30 p:nä ja syyskuun 30 p:nä. Tilitaseet annettiin talousarviovaliokunnalle tiedoksi.

Lainain ottaminen. Kaupunginvaltuuston päätettyä⁵⁾ ottaa enintään 15,000,000 markan suuruisen lainan kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi sekä alistettua päätöksensä valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi sisäasiainministeriö oli joulukuun 18 p:nä 1925 vahvistanut⁶⁾ valtuuston päätöksen.

Kaupunginvaltuuston päätöksen⁷⁾ 23,500,000 markan suuruisen lainan

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 37. — ²⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 2 §. — ³⁾ S:n 5 p. toukok. 17 §. — ⁴⁾ S:n 19 p. toukok. 5 §, 22 p. syysk. 12 § ja 1 p. jouluk. 8 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 61. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 5 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 114.

ottamisesta kahta vuotta pitemmin takaisinmaksuajoin sisäasiainministeriö vahvisti¹⁾ maaliskuun 2 p:nä.

Vuoden 1927 talousarviota käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti²⁾ ottaa 45,000,000 markan suuruisen pitkäaikaisen lainan käytettäväksi talousarviossa mainittuihin³⁾ tarkoituksiin. Päätös oli alistettava valtioneuvoston tutkittavaksi ja vahvistettavaksi. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi aikanaan ehdottaa lainan ehdot ja ottamisaika.

Samalla kamari valtuutettiin²⁾ vuonna 1927 käyttämään kaupungin tarpeiksi lyhytaikaista luottoa enintään 120,000,000 markkaa tai vastaava arvo ulkomaaisessa rahassa.

Rahatoimikamari ilmoitti pidentäneensä National City Bank of New York nimisen pankkilaitoksen kanssa 2 miljoonan dollarin lyhytaikaisesta luotosta tehdyn sopimuksen joulukuun 15 p:ään 1927. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁴⁾ tämän toimenpiteen.

Vuoden 1924 obligatiolaina. Suomen kaupunkiliiton hallitus lausui kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä, että liitolle oli luvattu hyvitystä sen avustuksesta niissä rahatoimissa, joiden tuloksena oli vuoden 1924 obligatiolainan ottaminen⁵⁾ sekä että tämä hyvitys eräässä lainasta osallistuneiden kaupunkikuntain edustajain kokouksessa oli vahvistettu 0.25 %:ksi lainan bruttomäärästä eli 697,373 markaksi, siihen luettuina lainakustannusten peittämiseen tarvittavat varat. Määrä vahvistettiin edellyttäen mainittujen lainakustannusten nousevan 200,000 à 300,000 markkaan. Kuitenkin oli liiton ollut pakko käyttää koko pääoma ja suuri osa kertyneitä korkoja lainakustannusten peittämiseen, minkä johdosta liitolle myönnetty hyvitys huhtikuun 1 p:nä 1926 oli supistunut 30,663: 11 markkaan. Liiton hallitus oli sen vuoksi ottanut harkittavaksi kysymyksen, miten liitto voisi saada osakseen edellä mainitun edustajakokouksen kohtuullisena pitämän hyvityksen. Lainan tilityksestä ilmeni, että National City Bankin hoitamalle kuoletustilille oli syntynyt melkoinen säästö sen johdosta, että obligatioita oli voitu lunastaa nimellisarvoa alemmasta kurssista. Hallitus piti kohtuullisena, että tästä säästöstä, joka oli yhteensä 345,602: 40 markkaa, myönnettäisiin 345,000 markkaa kaupunkiliiton käytettäväksi siten, että jokainen lainasta osallinen kunta liiton hyväksi luopuisi osuudestaan mainittuun säästöön. Hallituksen esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ oikeuttaa kaupunkiliiton hallituksen hyvitykseksi vuoden 1924 obligatiolainan järjestämisestä käyttämään Helsingin kaupungin osuuden mainituista säästövaroista eli 152,785: 71 markkaa sekä valtuuttaa hallituksen nostamaan nämä varat.

Kaupungin obligatiolainat. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että toukokuun 27 p:nä 1921 m. m. Suomen ja ulkomaan rahassa maksettavien obligatioiden ja korkolippujen lunastamisesta eräissä tapauksissa annettun lain kumoaminen aiheuttaisi kaupungille tuntuvia vaikeuksia. Olisi sen vuoksi tärkeätä ajoissa ryhtyä ehkäiseviin toimenpiteisiin, jotta osittain ulkomaan rahassa maksettavat kaupungin obligatiolainat kurssitappioiden välttämiseksi saataisiin konvertoiduiksi tai lunastetuiksi. Tehdyt yritykset järjestää tämä kysymys neuvottelutietä olivat epäonnistuneet⁷⁾, minkä johdosta kamari esitti, että kaupunki käyttäisi hyväkseen sille lainaehdoissa taattua oikeutta ja joko sanoisi irti lainat tai lisäisi

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ Ks. tätä kert. s. 88. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 25 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 64. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 28 §. — ⁷⁾ Vrt. v:n 1925 kert. s. 210—211.

kuoletusta niin että ne tulisivat lunastetuiksi ennen laina-ajan päättymistä. Koska irtisanominen herättäisi levottomuutta obligatioiden omistajissa ja mahdollisesti aiheuttaisi vastatoimenpiteitä, antoi kamari etusijan jälkimäiselle vaihtoehdolle. Jos vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 obligatiolainain annuiteetti korotettaisiin viidenkertaiseksi, olisivat mainitut lainat kokonaan lunastetut vuonna 1930, minkä jälkeen vuosien 1909 ja 1911 lainat olisivat ainoat kaupungin lainat, jotka olivat lunastettavat sekä koti- että ulkomaan rahassa ja siis voisivat aiheuttaa kurssitappioita. Näihin mahdollisiin tappioihin ei obligatiolain kumoaminen tai voimaan jääminen kuitenkaan voisi mitään vaikuttaa, koska kaupunginvaltuusto oli päättänyt¹⁾, että molempiin edellä mainittuihin lainoihin kuuluvia obligatioita ja kuponkeja sai lunastaa Englannin punnissa affidavia esittämättäkin.

Rahatoimikamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti²⁾ korottaa kaupungin vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 obligatiolainain annuiteetin n. viidenkertaiseksi; antaa rahatoimikamarille tehtäväksi annuiteetin suuruuden määrämisen kussakin yksityistapauksessa ja ryhtymisen muihin päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin; sekä jättää kysymyksen siitä, missä määrin edellä mainitun kuoletuksen edellyttämät lisäkustannukset oli suoritettava lainavaroilla, ratkaistavaksi asianomaisten vuosien talousarvioiden käsittelyn yhteydessä.

Krematorioyhdistykselle myönnetty laina. Kaupunginvaltuuston myönnettyä³⁾ Suomen ruumiinpolttoyhdistykselle, joka sittemmin muutti nimensä Suomen krematorioyhdistykseksi r. y., 1,000,000 markan kuoletuslainan sekä valtuutettua rahatoimikamarin vahvistamaan lainaehdot kamari oli mainitun lainan suorittamisen vakuudeksi pidättänyt kaupungille kiinnitysoikeuden yhdistyksen hallussa olevan Hietaniemen alueen vuokraoikeuteen sekä sille teetettyihin rakennuksiin. Krematoriolaitoksen rakennuskustannukset olivat kuitenkin ylittäneet arviolaskelman, ja yhdistys katsoi tarvitsevansa yksityisluottoa 200,000 markkaa sekä anoi, että tämän lainan saisi kiinnittää paremmin oikeuksiin kuin kaupungin myöntämän lainan. Koska kiinnitettäväksi aiotun omaisuuden arvon ei katsottu täysin vastaavan 1,200,000 markkaa ja esitykseen myöntyminen siis merkitsi kaupungin avustuksen lisäämistä, esitys alistettiin kaupunginvaltuuston ratkaistavaksi. Valtuusto päätti⁴⁾ oikeuttaa rahatoimikamarin myöntymään yhdistyksen anomukseen.

*Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnettiin*⁵⁾ 3,000,000 markan suuruisen kuoletuslaina ehdoin, että lainamäärälle suoritettiin 8 ¼ % korko, joka yhtiöllä oli oikeus saada alennetuksi sitä efektiivistä korkoa vastaavaksi, jonka kaupunki itse saisi maksaa mahdollisesti otettavasta uudesta obligatiolainasta, sekä että kuoletusta maksettiin joulukuun 31 p:nä vuosina 1928—31 300,000 markkaa ja samoin vuosina 1932—36 360,000 markkaa vuodessa. Lainamääräraha merkittiin vuoden 1927 talousarvioon.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto. Sosialilautakunta oli esittänyt⁶⁾, että Käpylän ja Toukolan omankodin rakentajille yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta myönnettäviin lainoihin nähden voimassa olevia lainausrajoja sovellettaisiin myöskin myönnettäessä lainoja Kumtähden ja Taivaskallion samanlaisia rakennusyrityksiä varten sekä että koska rakennuskustannusten nyttemmin voitiin katsoa vakiintuneen, mainittuja rajoja ei enää laskettaisi jostakin rakennuskustan-

¹⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 40—43. — ²⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 25 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 61. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 41 §. — ⁵⁾ S:n 22 p. syysk. 22 §; ks. myös tätä kert. s. 27 ja 88. — ⁶⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 69.

nuksia alemmasta kiinteistön arvosta, vaan että rahaston hallintojaosto valtuutettaisiin, kuten rahaston alkuperäiset säännöt edellyttivät, vahvistaamaan rakennuksen arvo. Lainamäärän lisääntymisen johdosta oli myöskin välttämätöntä korottaa sitä suurinta määrää, joka rahaston sääntöjen mukaan voitiin myöntää lainaksi yksityiselle henkilölle. Edelleen lautakunta huomautti, että puheena olevan rahaston korko kaupunginvaltuuston päätöksen ¹⁾ nojalla oli 1 $\frac{1}{4}$ % alempi Suomen pankin kulloinkin voimassa olevaa alinta diskonttokorkoa, mikä laskutapa kuitenkin mainitun pankin alennettua diskonttokorkonsa tuotti kaupungille suoranaista tappiota.

Sosiaalilautakunnan edellä mainitun kirjelmän johdosta ja siinä tehtyihin ehdotuksiin myöntyen kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ valtuuttaa yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston hallintojaoston toistaiseksi poiketen rahaston sääntöjen määräyksistä myöntämään rakennusyrityksille, joiden tarkoituksena oli omain kotien rakentaminen Kuntähteen ja Taivaskalliolle, lainoja, jotka vastasivat 40—70 % asianomaisen kiinteistön laske-
tusta arvosta; muuttaa rahaston sääntöjen 4 §:n näin kuuluvaksi: »Yksityisille henkilöille ei myönnetä lainaa useampaan kuin yhteen kiinteistöön eikä viittäkymmentätuhatta markkaa suurempaa lainaa»; että rahastosta vastedes yleishyödyllistä rakennustoimintaa varten annettavain lainain velkakirjoihin otettaisiin näin kuuluva kohta: »Kunnes lainanantaja toisin päättää, on maksamatta olevasta lainamäärästä kannettava ylimääräistä koronolisäystä 2 $\frac{1}{2}$ %, joten vuotuismaksuun sisältyvä korko tekee yhteensä 7 $\frac{3}{4}$ %.»

Länsisataman satamakannanta. Helsingin kaupungin ja Helsingin makasiiniosakeyhtiön kesken tehdyn sopimuksen ³⁾ mukaisesti yhtiö huolehti liikenne-, tuulaaki- ja satamamaksujen kannosta Länsisatamassa saaden tästä kiinteän määrän lisäksi korvaukseksi 8 % mainitusta kannosta. Menosääntöön merkitty korvaus, 240,000 markkaa, osoittautui sittemmin suuren kannon johdosta riittämättömäksi, ja kaupunginvaltuusto osoitti ⁴⁾ vuoden tilierotuksesta 200,000 markan lisäyksen edellä mainittuun määrärahaan.

Vapautus liikennemaksujen suorittamisesta. Kaupunginvaltuusto ei katsonut ⁵⁾ olevan syytä myöntyä Suomen Höyrylaivosakeyhtiön anomukseen, että yhtiö vapautettaisiin velvollisuudesta suorittaa velottuja liikennemaksuja, yhteensä 25,779 markkaa, Ranskassa rakennetun höyrylaivansa Oberonin maahantuonnista.

Tyytymättömänä valtuuston edellä mainittuun päätökseen Suomen Höyrylaivosakeyhtiö oli tehnyt sen johdosta valituksen Uudenmaan läänin maaherralle. Kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty selitystä asiasta, päätti ⁶⁾ aikaisemmin tekemäänsä päätökseen viitaten anoa, että valitus hylättäisiin. Asiaa käsiteltäessä syyskuun 4 p:nä maaherra myöntyi ⁷⁾ tähän valtuuston anomukseen, minkä jälkeen yhtiö kääntyi korkeimman hallinto-oikeuden puoleen anoen valituksen hyväksymistä. Viimemainitulle viranomaiselle antamassaan selityksessä valtuusto ainoastaan anoi ⁸⁾, että valitus aikaisemmin esitetyn perustein hylättäisiin.

Tuulaakiverotus. Vastaukseksi Uudenmaan läänin maaherran maistraatin välityksellä esittämään tiedusteluun kaupunginvaltuusto päätti ⁹⁾ ehdottaa, että tuulaakimaksua jatkuvasti kannettaisiin määräprosentti tuulaakin alaisen tavaran tullimaksusta sekä että tämä prosentti vahvistettaisiin 2:ksi. Samalla valtuusto ilmoitti, että kaupungille vuonna 1924 kertyi tuulaakia

¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 67. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 3 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 62. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 26 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 9 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 5 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. Syysk. 3 §. — ⁸⁾ S:n 3 p. marrask. 6 §. — ⁹⁾ S:n 3 p. marrask. 5 §.

7,565,479: 35 markkaa ja vuonna 1925 9,234,707: 45 markkaa sekä että valtion tarkoitusten kaupungille aiheuttamat kustannukset, joiden korvauksena tuulaakia oli pidettävä, vuonna 1925 nousivat yhteensä 13,772,312: 87 markkaan.

Verovelvollisen henkilön tulosta veroluksessa tehtävä vähennys. Vahvistaessaan vuodeksi 1926 ne rahamäärät, jotka kaupunkien kunnallishallinnosta joulukuun 8 p:nä 1873 annetun asetuksen 55 §:n 3 ja 4 kohdan mukaan sellaisina kuin nämä esiintyvät mainitun asetuksen muuttamisesta tammikuun 20 p:nä 1922 annetussa laissa kunnallisverotuksessa on vähennettävä verovelvollisen henkilön tulosta, kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että tällaisesta tulosta, ellei se ylittänyt 9,000 markkaa, sai vähentää 4,000 markkaa sekä että verovelvollisella henkilöllä oli oikeus jokaisen lapsen osalta, jonka hän elatusvelvollisuutensa johdosta oli elättänyt ja joka verovuoden päättyessä ei ollut täyttänyt 15 vuotta, vähentää tuloistaan 1,200 markkaa.

Kunnallisverojen kanto. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾, että vuoden 1925 kunnallisverot suoritettaisiin neljässä erässä, jotka kannettaisiin, elo-, syys-, loka- ja marraskuun jälkipuoliskolla.

Pelastusarmeijan upseerien kunnallisverotus. Suomen pelastusarmeijan johtaja oli tarkemmin esitetyn perustein anonut, että armeijan upseerit vapautettaisiin velvollisuudesta maksaa kunnallisveroja Helsingissä, mutta kaupunginvaltuusto päätti³⁾ jättää anomuksen huomioon ottamatta, koska sillä ei ollut oikeutta ratkaista puheena olevaa kysymystä.

Korvaus kansakoulunoppilaan koulunkäynnistä vieraassa kunnassa. Kirkkonummen kunnan kunnanvaltuusto oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta, että Helsingin kaupunki velvoitettaisiin suorittamaan sille Helsingistä kotoisin olevan lapsen T. I. Gramin koulunkäynnistä Kirkkonummen kunnan kansakoulussa aiheutuneet kustannukset. Kaupunginvaltuusto, jonka lausuntoa asiasta pyydettiin, päätti⁴⁾ evätä korvausanomuksen, koska puheenaoleva lapsi oli pantu Kirkkonummen kansakouluun hankkimatta siihen asianomaisten kunnan viranomaisten lupaa.

Vahvistettujen palkka-asteikkojen soveltaminen. Rahatoimikamari ilmoitti⁵⁾, että tammikuun kunnalliset palkat ja eläkkeet edellisenä kuukautena vallinneen hintatason nojalla oli maksettava voimassa olevan palkka-asteikon VIII asteen mukaan, helmikuun palkat VII, maalisk. — huhtikuun VIII, touko — kesäkuun VII ja heinä — joulukuun palkat VIII asteikon mukaan.

Palkkausjärjestelmä. Kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että tammikuun 1 p:ään 1927 voimassa oleviksi vahvistettujen⁷⁾ kaupungin viranpitäjain ja työntekijäin palkkoja koskevain määräysten tuli pysyä voimassa mainitun ajankohdan jälkeenkin, kunnes valtuusto toisin päätti.

Kaupungin kansakoulunopettajain minimipalkat. Kouluhallituksen kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausunnon siitä, mihin maan kaupunkien luokkaan Helsinki oli luettava kaupunkien kansakoulunopettajain alimpia palkkoja vahvistettaessa, kaupunginvaltuusto hankittuaan asiasta kansakoulujen opettajakuntain lausunnon päätti⁸⁾ ilmoittaa yhtyvänsä näiden mielipiteeseen, että Helsingin kaupunki paikkakunnalla vallitsevan hintatason nojalla oli luettava ensimmäiseen, t. s. ylimmän minimipalkan luokkaan.

Kansakoulujohtajain palkkiot. Ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta oli viitaten siihen, että kouluhallituksen vahvistama kansakoulunjohta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 17 §. — ²⁾ S:n 16 p. kesäk. 17 §. — ³⁾ S:n 2 p. kesäk. 25 §. — ⁴⁾ S:n 13 p. lokak. 2 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 14 §, 3 p. maalisk. 10 §, 17 p. maalisk. 18 §, 19 p. toukok. 4 § ja 1 p. syysk. 36 §. — ⁶⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 51 ja 92 ja v:n 1924 kert. s. 77. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 4 §.

jain uusi johtosääntö tuntuvasti lisäsi mainittujen viranpitäjään vastuuta ja työtaakkaa, anonut, että heidän pohjapalkkionsa korotettaisiin 1,600 markasta 2,400 markkaan sekä lisäpalkkio jokaisesta asianomaisen johtajan valvonnan alaisesta luokasta 50 markasta 100 markkaan sekä että kansakoulunopettajalle tulevaa eläkettä määrättäessä oli otettava huomioon edellä mainittu pohjapalkkio, jos asianomainen oli hoitanut johtajan tointa vähintään kaksi 3-vuotiskautta, huolimatta siitä, oliko hän erotessaan johtajana vai ei. Eväten esityksen sen muilta osilta kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että kansakoulun johtajan toimesta vuoden 1927 alusta suoritettaisiin 2,000 markan pohjapalkkio sekä 100 markan lisäpalkkio jokaisesta johtajan valvonnan alaisesta luokasta.

Kaupunginkirjaston Käpylän haaraosasto. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ sijoittaa kaupunginkirjaston Käpylän haaraosaston johtajan viran sivuvirkain 8 palkkaluokkaan.

Evättyjä kunnan viranpitäjään palkankorotusanomuksia. Kaupunginvaltuusto epäsi seuraavain kunnan viranpitäjään tekemät, siirtoa ylempään palkkaluokkaan koskevat anomukset:

rakennustarkastuskonttorissa: rakennustarkastajan, rakennusinsinöörin, apulaisrakennusinsinöörin, kanslistin ja kanslistinapulaisen³⁾;

terveystoimistossa veneeristen tautien vastustamista varten: lääkärin, kaitsijain, naistarkastajan ja konttoriapulaisen⁴⁾;

kaupungin sairaalaylihallituksessa: kanslistin⁵⁾.

Evätty esitys henkilökohtaisen palkanlisäyksen myöntämisestä. Sörnäsien satamamestarin F. M. Fagrenin anottua, että hänen virkansa siirrettäisiin 6:nnesta 8 palkkaluokkaan, ja satamahallituksen puolestaan ehdotettua, että tämä anomus evättäisiin, mutta että anomuksen tekijälle annettaisiin henkilökohtainen palkanlisäys, kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ evätä molemmat esitykset.

Vapautus velvollisuudesta palauttaa palkanmaksussa suoritettu liikamäärä. Suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. Ekholm oikeutettiin⁷⁾ pitämään hänelle nauttimansa sairasloman ajalta liikaa maksettu 15 päivän palkkamäärä.

Vahvistettuja sopimuspalkkoja. Rakennustarkastaja H. Andersinin palkka, joka suoritettiin sopimuksen mukaan⁸⁾, vahvistettiin⁹⁾ vuodeksi 1927 7,500 markaksi kuukaudelta.

Valitessaan¹⁰⁾ insinööri E. Molanderin kaupungininsinööriksi kaupunginvaltuusto samalla hyväksyen hänen esittämänsä palkkavaatimukset päätti¹¹⁾ taata hänelle 8,000 markan kuukausipalkan.

Koska arkkitehti G. Taucherin kanssa vuonna 1923 kaupunginarkkitehdin viran hoitamisesta tehty¹²⁾ sopimus päättyi joulukuun 31 p:nä, kaupunginvaltuusto päätti¹³⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin sopimaan arkkitehti Taucherin puheena olevan viran hoitamisesta vuonna 1927 8,000 markan kuukausipalkasta.

Oikeus nauttia palkkaetuja virkavapauden ajalta. Seuraavat viranpitäjät oikeutettiin heille sairauden takia myönnetyn kahta kuukautta pitemmän virkavapauden aikana saamaan täydet palkkaetuksa alla mainitulta ajalta: rahatoimikamarin kanslisti S. Holmström maaliskuulta¹⁴⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 21 §; — ²⁾ S:n 17 p. maalisk. 5 §; ks. v:n 1925 kert. s. 134. — ³⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 36 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 37 ja 39 §§. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 38 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 41 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. toukok. 13 §. — ⁸⁾ Ks. tätä kert. s. 118. — ⁹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 15 §. — ¹⁰⁾ Ks. tätä kert. s. 119. — ¹¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 8 §. — ¹²⁾ Ks. v:n 1923 kert. s. 157. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 16 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 16 §.

rahatoimikonttorin konttorikirjuri G. Wikström lokakuun 4 p:stä marraskuun 30 p:ään ¹⁾;

tilastokonttorin ylim. aktuaari D. Neovius 2 viikolta syyskuun 3 p:stä lukien ²⁾;

työnvälitystoimiston johtaja A. H. Karvonen heinäkuulta ³⁾;

palokorpraali K. H. Mäkinen marraskuun 1 p:stä 1925 vuoden loppuun ⁴⁾;

Kivelän sairaalan hoitajatar M. Virtala joulukuun 6 p:stä 31 p:ään 1925 sekä seuraavan maaliskuun 1 p:stä vuoden loppuun ⁵⁾;

Kivelän sairaalan hoitajatar S. Virtanen lokakuun 1 p:stä vuoden loppuun ⁶⁾;

Kivelän sairaalan hoitajatar J. Kari joulukuulta ⁷⁾;

köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajatar L. Winter huhtikuun 12 p:n ja toukokuun 1 p:n väliseltä ajalta ⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettaja O. Rosenqvist 1 kuukaudelta ⁹⁾;

metsänvartija A. L. Nyholm syyskuun 15 p:stä 30 p:ään ¹⁰⁾; sekä

puhtaanpitolaitoksen johtaja J. Sjöholm marraskuun 1 p:stä 1926 huhtikuun 1 p:ään 1927 ¹¹⁾.

Edelleen oikeutettiin eräät viranpitäjät, jotka jo olivat saaneet täydet palkkaetunsa 2 virkavapauskuukaudelta, heille sairauden takia myönnetyn jätketun virkavapauden aikana samaan osa heille tulevaa palkkaa. Siten saivat seuraavat henkilöt nostaa kaksi kolmannesta palkastaan:

tilastokonttorin toinen aktuaari W. Sjöström marraskuun 9 p:stä 30 p:ään ¹²⁾;

terveystoimiston naistarkastaja W. Stenberg marraskuun 23 p:stä joulukuun 31 p:ään ¹³⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajatar E. von Wright marraskuun 10 p:stä joulukuun 20 p:ään ¹⁴⁾;

ylim. kaupunginviskaali A. Brandersille oli maksettava 1,500 markkaa kuukaudelta 4 kuukauden aikana maaliskuun 22 p:stä 1925 lukien ¹⁵⁾.

Seuraaville henkilöille oli maksettava puolet heidän palkastaan:

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle J. Revolle 13 päivältä vuonna 1925 ¹⁶⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajalle O. Rosenqvistille 27 päivältä vuonna 1925 ¹⁷⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle J. Poijärvelle marraskuun 21 p:stä joulukuun 19 p:ään 1925 ¹⁸⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Roschierille maaliskuun 15 p:stä toukokuun 31 p:ään ¹⁹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle T. Puhakalle 11 päivältä ²⁰⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle I. Hannulalle syyskuukaudelta 1926, kuitenkin lukuunottamatta 12 päivää, joilta hänen tuli saada täysi palkka ²¹⁾;

suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle L. Vasaralle 12 päivältä ²²⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 11 §. — ²⁾ S:n 13 p. lokak. 7 §. — ³⁾ S:n 19 p. toukok. 11 §. — ⁴⁾ S:n 27 p. tammik. 30 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 32 §, 16 p. kesäk. 33 § ja 20 p. lokak. 10 §. — ⁶⁾ S:n 20 p. lokak. 12 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. jouluk. 24 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. toukok. 21 §. — ⁹⁾ S:n 27 p. tammik. 33 §. — ¹⁰⁾ S:n 20 p. lokak. 13 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 24 §. — ¹²⁾ S:n 1 p. jouluk. 12 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. marrask. 16 §. — ¹⁴⁾ S:n 17 p. marrask. 18 §. — ¹⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 10 §. — ¹⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 35 §. — ¹⁷⁾ S:n 27 p. tammik. 33 §. — ¹⁸⁾ S:n 27 p. tammik. 34 §. — ¹⁹⁾ S:n 21 p. huhtik. 12 §. — ²⁰⁾ S:n 19 p. toukok. 14 §. — ²¹⁾ S:n 22 p. syysk. 31 §. — ²²⁾ S:n 17 p. marrask. 17 §.

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle O. Wegeliukselle maaliskuun 14 p:stä 31 p:ään¹⁾;

ruotsinkielisten kansakoulujen opettajattarelle M. Lönnbäckille maaliskuun 14 p:stä toukokuun 31 p:ään¹⁾;

kaupunginkirjaston amanuenssille O. Koivusalolle maalisk. ja huhtikuulta²⁾;

kaasulaitoksen monttöörille K. E. Westerbergille 2 kuukaudelta³⁾;

sähkölaitoksen kassanhoitajattarelle E. Kockbergille heinäkuulta⁴⁾;

sähkölaitoksen konttoriapulaiselle E. Schierille maalisk.—kesäkuulta⁵⁾;

rakennuskonttorin tiliviraston konttoriapulaiselle S. Berggrenille joulukuulta 1925⁶⁾; sekä

metsänvartija A. L. Nyholmille 3 kuukaudelta lokakuun 1 p:stä lukien⁷⁾;

Lihantarkastusaseman johtaja, eläinlääkäri O. Lindström oikeutettiin⁸⁾ hänelle myönnetyn pidennetyn virkavapauden aikana maaliskuun 8 p:stä toukokuun 8 p:ään saamaan täydet palkkaetunsa, mutta veloitettiin palkkaamaan virkavapauden ajaksi lihantarkastusaseman johtajan tointa hoitamaan määrätyn eläinlääkintäbakteriologi H. Tallqvistin sijainen.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajatar H. Valio, joka terveytensä hoitamista varten oli virkavapaana 1 kuukauden, oikeutettiin⁹⁾ saamaan koko palkkansa mainitulta ajalta.

Kahden vanhemman oikeusneuvosmiehen viran hoidattaminen. Vanhemman oikeusneuvosmiehen A. Ärtin kuoltua yhteinen raastuvanoikeus oli määrännyt nuoremman oikeusneuvosmiehen B. C. Carlsonin hoitamaan siten avoimeksi tullutta virkaa sekä anonut kaupunginvaltuustolta, että kaupunki suorittaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle asetuksen mukaisesti tulevan palkansäästön ja että oikeusneuvosmies Carlsonille suoritettaisiin sekä koko vanhemman oikeusneuvosmiehen pohjapalkka että hänelle nuorempana oikeusneuvosmiehenä tulevat ikäkorotukset, heinäkuun 4 p:ään 1926 286 markkaa ja sen jälkeen 572 markkaa kuukaudessa. Esityksestä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari oli ollut sitä mieltä, että sen ikäkorotuksia koskeva osa olisi evättävä, mutta samalla huomauttanut, että oikeusneuvosmies Carlson viransijaisuuden aikana menetti hänelle pöytäkirjanlunastuksista tulevat sivutulot, mikä tulojen vähennys hänelle olisi korvattava.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾ oikeuttaa nuoremman oikeusneuvosmiehen B. C. Carlsonin huhtikuun 24 p:stä toistaiseksi ja niin kauan kuin hän hoiti raastuvanoikeuden vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaa saamaan tähän virkaan liittyvän pohjapalkan sekä sen lisäksi heinäkuun 1 p:ään 1926 275 markan ja sen jälkeen viransijaisuusajan loppuun 550 markan kuukausipalkkion; sekä että kaupunki suorittaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle tulevan palkansäästön vanhemman oikeusneuvosmiesvainajan A. Ärtin jälkeen, 666: 66 markkaa kuukaudessa.

Samaten oikeutettiin¹¹⁾ nuorempi oikeusneuvosmies C. A. Timgren, joka oli määrätty hoitamaan raatimies H. I. Blåfieldin kuoleman johdosta avoimeksi joutunutta raastuvanoikeuden vanhemman oikeusneuvosmiehen virkaa, kesäkuun 1 p:stä toistaiseksi ja niin kauan kuin hän hoiti puheena olevaa virkaa nostamaan siihen liittyvä peruspalkka sekä sen lisäksi heinäkuun 1 p:ään 1926 275 markkaa ja sen jälkeen viransijaisuusajan loppuun 550 markkaa kuukau-

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 13 §. — ²⁾ S:n 21 p. huhtik. 10 §. — ³⁾ S:n 31 p. maalisk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 30 §. — ⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 14 § ja 16 p. kesäk. 28 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 31 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 14 §. — ⁸⁾ S:n 31 p. maalisk. 22 § ja 5 p. toukok. 22 §. — ⁹⁾ S:n 17 p. marrask. 19 §. — ¹⁰⁾ S:n 2 p. kesäk. 11 §. — ¹¹⁾ S:n 16 p. kesäk. 19 §.

nessa. Edelleen valtuusto päätti, että kaupunki suorittaisi siviiliviraston leski- ja orpokassalle tulevan palkansäästön vanhemman oikeusneuvosmiesvainajan H. I. Bläfieldin jälkeen, 666: 66 markkaa kuukaudessa.

Hyväksyttyjä anomuksia saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Nuorempi oikeusneuvosmies T. Wickström oikeutettiin¹⁾ ikäkorotuksen saamiseksi syyskuun 1 p:stä lähtien lukemaan hyväkseen se aika, jonka hän sijaisena oli hoitanut raastuvanoikeuden nuoremman oikeusneuvosmiehen virkaa eli huhtikuun 20 p:stä 1920.

Rikostuomioiden toimeenpanijan ulosottoapulainen I. Nikiforoff oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 loka-kuun 1 p:n ja vuoden 1926 toukokuun 1 p:n välinen aika, jonka hän oli toiminut ylimääräisenä ulosottoapulaisena;

Kaupunginvaltuuston kanslian vahtimestari E. Ådahl oikeutettiin³⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 toukokuun 1 p:n ja vuoden 1925 syyskuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän viransijaisena oli hoitanut mainittua tointa.

Rahatoimikamarin kirjaaja neiti I. Heikel, joka kesäkuun 1 p:stä 1919 oli ollut kamarin avustavana notaarina, minkä viran nimitys kamarin uudestaanjärjestelyn jälkeen tammikuun 1 p:nä 1922 muutettiin kirjaajaksi, oikeutettiin⁴⁾ lukemaan koko edellämainittu aika ikäkorotukseen oikeuttavaksi virkaajaksi, kuitenkin siten, että hänen vasta lokakuun 1 p:stä tuli saada ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta.

Rahatoimikamarin vahtimestari O. Fahlström, joka ennen nimitystään edellämainittuun virkaan oli toiminut kamarin vahtimestarinapulaisena huhtikuun 1 p:stä 1916 elokuun 1 p:ään 1918, oikeutettiin⁵⁾ lukemaan hyväkseen mainittu aika siten, että hänen lokakuun 1 p:stä tuli saada ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta.

Rahatoimikamarin vahtimestarinapulaiselle J. Svenssonille myönnettiin⁶⁾ oikeus ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen vuoden 1922 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1923 huhtikuun 1 p:n välinen aika, jonka hän ollut kaupunginvaltuuston kanslian vahtimestarinapulaisena sekä aika viimeainitusta ajankohdasta, jolloin hänet valittiin kamarin ylimääräiseksi vahtimestariksi, tammikuun 1 p:ään 1926, jolloin hän sai vakinaisen vahtimestaritoimen. Ensimmäinen ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava tammikuun 1 p:nä.

Nuoremmat kaupunginkirjurit R. Brandt, joka syyskuun 1 p:nä 1923 nimitettiin virkaansa ja sitä ennen toukokuun 15 p:stä 1917 oli hoitanut eri virkoja rahatoimikonttorissa, sekä A. J. K. Törnroth, joka oli ollut virassaan maaliskuun 3 p:stä 1925 ja sitä ennen joulukuun 1 p:stä 1919 toiminut muissa rahatoimikonttorin viroissa, olivat anoneet, että he ikäkorotuksen saamiseksi saisivat lukea hyväkseen koko sen ajan, jonka he keskeytyksettä olivat palvelleet mainitussa virastossa. Kaupunginvaltuusto myöntyi⁷⁾ tähän anomukseen oikeuttaen herra Brandtin nostamaan ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta ja herra Törnrothin kolmen vuoden palveluksesta tammikuun 1 p:stä 1927 lähtien.

Rahatoimikonttorin vahtimestarille H. Ahlholmille, joka syyskuun 1 p:stä 1919 helmikuun 8 p:ään 1924 oli ollut konttorin ylimääräisenä vahtimestarina

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 46 §. — ²⁾ S:n 22 p. syysk. 21 §. — ³⁾ S:n 21 p. huhtik. 22 §. —

⁴⁾ S:n 20 p. lokak. 8 §. — ⁵⁾ S:n 20 p. lokak. 9 §. — ⁶⁾ S:n 27 p. tammik. 40 §. — ⁷⁾ S:n 8 p. jouluk. 12 §.

ja viimeksimainittuna päivänä nimitetty vakinaiseen virkaansa, myönnettiin¹⁾ oikeus lukea hyväkseen edellämainittu virka-aikansa siten, että hän tammikuun 1 p:stä 1927 sai nostaa ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta.

Satamakannantakonttorin nuorempi kirjanpitäjä E. Jernström, joka oli hoitanut virkaansa yhteismäärärahasta palkattuna kesäkuun 1 p:stä 1920 tammikuun 1 p:ään 1925, jolloin virka siirrettiin vakinaiseen palkkasääntöön, oikeutettiin²⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellämainittu virka-aika.

Herra F. O. Österholm, joka syyskuun 1 p:stä 1919 heinäkuun 1 p:ään 1926 oli toiminut virkaatekevänä satamakonstaapelina ja sen jälkeen toimen vakinaisena haltijana, oikeutettiin³⁾ lukemaan hyväkseen koko tämä virka-aika siten, että hän syyskuun 1 p:stä sai nostaa ikäkorotuksen kuuden vuoden palveluksesta.

Vastanimetty kaupungineläinlääkäri W. Ehrström oikeutettiin⁴⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan virkavuotensa lokakuun 15 p:stä 1918, mistä lähtien hän yhtäjaksoisesti oli hoitanut kaupungineläinlääkärin virkaa. Tästä päätöksestä aiheutuva lisäkustannus oli suoritettava menosäännön tililtä Uusien virkain palkat ja palkankorotukset.

Ylitarkastaja A. Hellstén, joka tammikuun 27 p:nä valittiin mainittuun virkaan, oikeutettiin⁵⁾ ikäkorotuksen saamiseksi uudessa virassaan lukemaan hyväkseen sitä ennen Helsingin kunnallisena ammattientarkastajana palvelamansa aika.

Insinööri B. Willberg, joka syyskuun 24 p:stä 1923 elokuun 1 p:ään 1926 oli ollut kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin v. t. assistentti ja sen jälkeen tämän viran vakinainen haltija, oikeutettiin⁶⁾ lukemaan vuoden 1923 lokakuun 1 p:n jälkeinen aika ikäkorotukseen oikeuttavaksi virka-ajaksi.

Kivelän sairaalan apulaislääkäri U. Tötterman, joka ennen nimitystään tähän virkaan oli hoitanut sitä sijaisena huhtikuun 1 p:stä 1921 marraskuun 16 p:ään 1923, oikeutettiin⁷⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellämainittu virka-aika, kuitenkin siten, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta maksettaisiin kesäkuun 1 p:stä lähtien.

Nikkilän sairaalan toinen alilääkäri A. Troupp oikeutettiin⁸⁾ ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen vuoden 1923 syyskuun 1 p:n ja vuoden 1924 helmikuun 1 p:n välinen aika, jolloin hän viransijaisena oli hoitanut virkaansa.

Varatuomari W. A. Eloniemelle, joka huhtikuun 12 p:stä 1920 huhtikuun 20 p:ään 1922 oli ollut köyhäinhuoltolautakunnan v. t. sihteeri ja siitä lähtien toimen vakinainen haltija, myönnettiin⁹⁾ oikeus ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen koko mainittu virka-aika ja niinmuodoin nostaa ikäkorotus kuuden vuoden palveluksesta toukokuun 1 p:stä lähtien.

Neiti E. Johansson oli heinäkuun 1 p:stä 1920 huhtikuun 27 p:ään 1921 ollut köyhäinhoidon kassa- ja tiliviraston v. t. kirjanpitäjä sekä viimeksimainitusta päivästä lukien tämän viran vakinainen haltija, ja kaupunginvaltuusto päätti¹⁰⁾, että koko edellämainittu aika oli luettava ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi.

Neiti M. Ådahl oli marraskuun 15 p:stä 1925 ollut köyhäinhuoltolautakunnan tarkastajattarena, mutta sitä ennen tammikuun 1 p:stä 1913 lähtien hoitanut muita likimain samanluontoisia, kunnan köyhäin- ja lastenhoito-

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 13 §. — ²⁾ S:n 3 p. marrask. 28 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 47 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 4 §. — ⁵⁾ S:n 21 p. huhtik. 5 §. — ⁶⁾ S:n 22 p. syysk. 21 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. kesäk. 22 §. — ⁸⁾ S:n 20 p. lokak. 7 §. — ⁹⁾ S:n 5 p. toukok. 25 §. — ¹⁰⁾ S:n 1 p. syysk. 48 §.

toimen alaan kuuluvia toimia, minkä vuoksi hänet oikeutettiin¹⁾ tammikuun 1 p:stä lähtien saamaan ikäkorotus kymmenen vuoden palveluksesta.

Insinööri R. G. Rosenbröijer, joka joulukuun 17 p:stä 1916 maaliskuun 8 p:ään 1926 oli ollut kaasulaitoksen v. t. johtotyöinsinöörinä ja sen jälkeen viran vakinaisena haltijana, oikeutettiin²⁾ lukemaan vuoden 1917 tammikuun 1 p:n jälkeinen aika ikäkorotukseen oikeuttaviksi virkavuosiksi, kuitenkin, siten, että mainittu ikäkorotus oli suoritettava huhtikuun 1 p:stä lähtien.

Herra Å. Ullner oli marraskuun 1 p:stä 1920 syyskuun 12 p:ään 1923 yhteismäärärahasta palkattuna hoitanut maatalouskonttorin kirjanpitäjän tointa ja viimeksimainittuna päivänä tullut viran vakinaiseksi haltijaksi. Kaupunginvaltuusto oikeutti³⁾ hänet ikäkorotuksen saamiseksi lukemaan hyväkseen koko edellämmainitun virka-ajan, kuitenkin niin, että ikäkorotus kolmen vuoden palveluksesta oli maksettava tammikuun 1 p:stä 1926.

Evätyt anomus saada ikäkorotuksen saamiseksi lukea hyväkseen virkavuosia. Kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin johtaja K. K. Järvinen oli anonut, että hänet ikäkorotuksen saamiseksi oikeutettaisiin lukemaan hyväkseen se 3 vuoden 4 kuukauden aika vuosina 1904—07, jolloin hän oli palvellut laboratorin assistenttina, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ evätä tämän anomuksen, koska hakija puheenaolevana aikana oli hoitanut alempaa virkaa kuin se, jonka haltija hän sittemmin oli.

Raastuvanoikeuden osaston puheenjohtajain palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti⁵⁾ raastuvanoikeuden osastojen puheenjohtajain palkkiot vuoden 1927 alusta 8,000 markaksi vuodessa ja päätti merkitä tähän tarkoitukseen mainitun vuoden menosääntöön 56,000 markan määrärahan.

Kaupunginvaltuutettujen palkkiot. Kaupunginvaltuusto vahvisti⁶⁾ kaupunginvaltuutetun tehtävästä tulevan korvauksen 40 markaksi ja puheenjohtajan palkkion 80 markaksi kokoukselta.

Kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajantoimesta maksettavat palkkiot. Täyttääkseen kaupunginvaltuuston antaman tehtävän⁷⁾ rahatoimikamari antoi valtuustolle selvityksen kaupungin hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain palkkioiden korottamisen tarpeesta. Kamari ei ollut katsonut olevan syytä mainittavassa määrässä korottaa puheenaolevista luottamustoimista suoritettavia palkkioita, koska ne jo nousivat verraten runsaaseen määrään kokoukselta. Jos korotuksia kuitenkin olisi tehtävä, tulisi kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden hallitusten sekä köyhäinhoito- ja terveydenhoitolautakuntain puheenjohtajain ensi sijassa joutua niistä osallisiksi. Tätä mielipidettä kamari perusteli sillä, että kahden ensimmäisen hallituksen alaiset laitokset edustivat hyvin huomattavia pääomia, mikä aiheutti puheenjohtajalle sangen suuren vastuun, kun taas molempien jälkimmäisten lautakuntain alaisilla laitoksilla oli erittäin tärkeä yhteiskunnallinen merkitys ja niiden puheenjohtajilta sen vuoksi vaadittiin paljon aikaa ja työtä.

Asiaa käsiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti⁸⁾, että seuraavain hallitusten ja lautakuntain puheenjohtajain palkkiot vuoden 1927 alusta korotettaisiin alla mainittuihin vuotuisiin määriin: kaupungin teknillisten laitosten ja kaupungin yleisten töiden hallituksen, köyhäinhoitolautakunnan ja terveydenhoitolautakunnan 12,000 markkaan sekä puhtaanapitohallituksen ja lastensuojelulautakunnan 8,000 markkaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 29 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 21 §. — ³⁾ S:n 17 p. maalisk. 15 §. — ⁴⁾ S:n 22 p. syysk. 21 §. — ⁵⁾ S:n 13 p. lokak. 16 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 8 §. — ⁷⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 103. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 14 §.

Majoituslautakunnan virkailijain palkkiot. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ säädettyssä järjestyksessä anoa Uudenmaan läänin maaherralta, että majoituslautakunnan virkailijain vuoden 1925 palkkiot vahvistettaisiin yhteensä 8,800 markaksi, mikä määrä heille vuoden 1925 menosäännön mukaisesti oli suoritettu.

Eräiden rakennusyrityksistä suoritettavien maksujen korottaminen. Kaupunginvaltuusto vahvisti ²⁾ noudatettavaksi rakennustarkastuskonttorin laatiman ehdotuksen taksaksi, jonka mukaan maksut oikeudesta aidata kaupungin maata rakennusyrityksiä varten on arvioitava ³⁾, sekä taksaksi, jonka mukaan maksu oikeudesta sijoittaa uloke tontinrajan ulkopuolelle suoritetaan ⁴⁾. Sitäpaitsi valtuusto puolestaan hyväksyi ²⁾ niinikään rakennustarkastuskonttorin laatiman taksaehdotuksen niiden maksujen laskemiseksi, joita säädettyjen toimituskirjain lunastuksen lisäksi rakennusjärjestyksen mukaan kannetaan Helsingin kaupungin rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista, ja päätti hankkia sille asianmukaisen vahvistuksen.

Raitiotiemaksut. Brändö spårvägsaktiebolag yhtiö oli anonut, että Kauputorin ja Sörnäsin niemekkeen välisestä matkasta yhtiön raitiovaunuissa suoritettavan maksun saisi korottaa 1:25 markasta 1:50 markkaan, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut ⁵⁾ olevan syytä myöntyä yhtiön anomukseen.

Kaupungin sähkölaitoksen johtaja oli ilmoittanut Raitiotie- ja omnibussosakeyhtiölle, että raitiotieiden tarpeisiin toimitettavan sähkövoiman hinta kuluvan vuoden alusta alustavasti laskettaisiin 60 penniin korotetun yksikköhinnan mukaan kilowattitunnilta, minkä hinnan ennakkolaskelmain mukaan oli katsottu vastaavan niitä uusia arvoja, jotka kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ⁶⁾ mukaan pantaisiin raitiotievirran toimitukseen tarpeellisille sähkölaitoksen laitteille. Koska mainittu korotus vaarantaisi raitiotieliikkeen kannattavuuden, yhtiö anoi kaupunginvaltuustolta oikeutta palata enintään vuonna 1921 vahvistettuun alennuslippuhintaan, 66 ²/₃ penniin, sekä lupaa toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin korottaa yksinkertaisesta matkasta suoritettavan lipun hinta 75 pennistä 1 markkaan.

Asiaa ensimmäistä kertaa käsiteltäessä kaupunginvaltuustossa epäiltiin raitiotiemaksujen korotuksen tarpeellisuutta, minkä ohessa ehdotettiin esikaupunkilinjoiilla suoritettavan lisämaksun poistamista tai alentamista perushintaan verrattuna. Asiaa ei kuitenkaan käsitelty loppuun, vaan se palautettiin ⁷⁾ valmisteluvaliokuntaan lausunnon hankkimiseksi.

Sittenmin antamassaan lausunnossa valiokunta esitti vakaumuksenaan, että Raitiotie- ja omnibussosakeyhtiön olisi vaikeata pitää talouttaan tasapainossa ja kerätä varoja vastaisiin laajennuksiin, ellei sekä yksinkertaisesta matkasta suoritettavia kertamaksuja että alennuslippujen hintoja korotettu. Niiden lisämaksujen poistamisen, jotka kaupunginvaltuusto oli oikeuttanut yhtiön kantamaan Käpylän ja Vanhankaupungin linjoilla, valiokunta puolestaan katsoi aiheuttavan niin suuria vaikeuksia ja niin laajakantoisia muutoksia yhtiön talouteen, ettei sitä koskevaa päätöstä olisi tehtä vätässä yhteydessä. Sen sijaan valiokunta piti kohtuullisena, että lisämaksu, joka kannettiin siirryttäessä vyöhykerajan ulkopuolelle, säilytettäisiin entisellään perusmaksun korotuksesta huolimatta.

Hyväksyen valmisteluvaliokunnan ehdotuksen kaupunginvaltuusto päätti ⁸⁾ oikeuttaa Raitiotie- ja omnibussosakeyhtiön, jos se suostui Käpylän

¹⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 46 §. — ²⁾ S:n 8 p. jouluk. 21 §. — ³⁾ Ks. kunn. asetuskok. s. 134. — ⁴⁾ S:n siv. 135. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 18 §. — ⁶⁾ Vrt. v:n 1925 kert. s. 116. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 17 §. — ⁸⁾ S:n 2 p. kesäk. 17 §.

ja Vanhankaupungin linjoilla soveltamaan alla mainittuja lisämaksuja, toistaiseksi ja kunnes toisin määrättiin korottamaan raitioiteillä yksinkertaisesta matkasta suoritettavan lipun hinnan 75 pennistä 1 markkaan sekä ottamaan uudelleen käytäntöön kaupunginvaltuuston vuonna 1921 alennuslipuille vahvistaman¹⁾ hinnan, 66 $\frac{2}{3}$ penniä; sekä kantamaan Käpylän ja Vanhankaupungin linjan käyttäjiltä matkaa jatkettaessa tariffirajalta jompaankumpaan suuntaan edellä mainitun perusmaksun lisäksi lisämaksua 75 penniä kerta-lipulta ja 62 $\frac{1}{2}$ penniä alennuslipulta.

Kaupunginvaltuuston kanslian määrärahan ylittämisen. Kaupunginvaltuusto oikeutti²⁾ kansliansa ylittämään eräitä vuoden 1925 menosääntöön merkittyjä valtuuston määrärahoja, nim. vuokra- ja valaistusmäärärahan 1,708:20 markalla, siivousmäärärahan 764 markalla ja tarverahamäärärahan 76,341:09 markalla.

Lisäyksen myöntäminen maisraatin ja raastuvanoikeuden tarverahamäärärahoihin. Käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto myönsi³⁾ 20,000 markan lisäyksen maisraatin ja 25,000 markan lisäyksen raastuvanoikeuden tarverahamäärärahaan.

Lisämäärärahan myöntäminen satamakannantakonttorille. Sittenkuin satamakannantakonttorin Länsirannan tulli- ja tavarasuojarakennuksessa sijaitseva huoneisto oli laajennettu, oli koksinkulutuskin lisääntynyt, minkä johdosta konttorin polttoainemääräraha oli käynyt riittämättömäksi. Samaten olivat talven runsaat lumisateet aiheuttaneet konttorille enemmän puhtaanapitomenoja kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ saatuaan tästä ilmoituksen myöntää konttorille lisämäärärahoja yhteensä 26,000 markkaa, jotka osoitettiin vuoden tilierotuksesta.

Uutta palolennätintä varten myönnetty määräraha. Vuoden 1925 menosääntöön palolennättimien hankkimista varten merkitty 500,000 markan määräraha, joka oli jäänyt käyttämättä, koska tämä työ sopivimmin voitiin suorittaa keskuspaloaseman laajennustöiden yhteydessä, oli rahatoimikamarin luvalla siirretty vuoteen 1926, ja kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ hyväksyä kamarin toimenpiteen.

Määrärahan myöntäminen poliisilaitokselle. Poliisimestari oli anonut, että kaupunki painattaisi ja kustantaisi lomakkeita niitä osoitteenmuutosilmoituksia varten, joita talonmistajain oli annettava poliisilaitoksen osoitetoimistoon ja anomuksensa perusteluksi huomauttanut, ettei poliisilaitoksella ollut määrärahaa tähän tarkoitukseen käytettävänään sekä että määräys laitoksen velvollisuudesta maksutta pitää talonmistajain saatavina näitä lomakkeita oli otettu poliisijärjestykseen kaupunginviranomaisten ehdotuksesta. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾ tehdä valtioneuvostolle sen suuntaisen esityksen, että Helsingin poliisilaitos velvoitettaisiin kustantamaan osoitteenmuutosten ilmoittamiseen tarvittavien lomakkeiden painatus, sekä ilmoittaa kaupungin suostuvan $\frac{2}{7}$:llä ottamaan osaa näiden kustannusten suorittamiseen. Valtioneuvostossa elokuun 12 p:nä tapahtuneessa esittelyssä kaupunginvaltuuston anomus evättiin⁷⁾.

Poliisimestari oli anonut Uudenmaan läänin maaherralta 12,000 markan lisäystä poliisilaitoksen puhelimien kunnossapitoa varten myönnettyyn määrärahaan, ja tästä anomuksesta pyydettiin kaupunginvaltuuston lausuntoa. Valtuusto päätti⁸⁾ vastaukseksi ilmoittaa, että kaupunki suostui suorittamaan $\frac{2}{7}$ puheenaolevista kustannuksista.

¹⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 96. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 7 §. — ³⁾ S:n 22 p. syysk. 23 §. — ⁴⁾ S:n 8 p. jouluk. 19 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 17 §. — ⁶⁾ S:n 21 p. huhtik. 4 §. — ⁷⁾ S:n 22 p. syysk. 5 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. lokak. 3 §.

Talven runsaan lumentulon ja sen aiheuttamien suurten kustannusten johdosta oli poliisilaitoksen puhtaanapitomääräraha osoittautunut liian niukaksi. Kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ vuoden tilierotuksesta tähän tarkoitukseen 31,938: 80 markan lisäyksen.

Poliisimestarin anottua Uudenmaan läänin maaherralta 36,000 markan lisämäärärahan myöntämistä 6 uuden hevosen ostamiseksi poliisilaitokselle vuoden varrella vanhuuden tai muiden syiden takia työkyvyttömiksi tulleiden sijaan ja kaupunginvaltuusto, jolta oli pyydetty tämän johdosta lausuntoa, päätti ²⁾ vastauskirjelmässään ilmoittaa, että kaupunki suostui säädettyssä suhteessa ottamaan osaa mainittuihin kustannuksiin.

Kaupunginvaltuusto osoitti ³⁾ vuoden tilierotuksesta 4,000 markan lisäyksen vuoden menosääntöön poliisilaitoksen huoneistojen valaistusta varten merkittyyn määrärahaan sekä 5,500 markkaa Ruskeasuon poliisiaseman kunnossapitomäärärahaan.

Määrärahojen myöntäminen terveydenhoitoa varten. Koska veneerisiä tauteja sairastavain miesten poliklinikan potilaiden lukumäärä oli lisääntynyt siinä määrässä, että poliklinikkaa varten vuoden 1925 menosääntöön merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, rahatoimikamari oli valtuuttanut terveydenhoitolautakunnan 20,000 markalla ylittämään puheena olevan määrärahan, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁴⁾.

Terveydenhoitolautakunta oli ilmoittanut, että vuoden 1925 menosääntöön tuberkelitautisten henkilöiden elintarpeita ja vuokra-avustuksia varten myönnetty määräraha tuli osoittamaan vajausta 15,000 markkaa mainittuna vuonna esiintyneen työttömyyden ja korkeiden elintarvehintain johdosta ja että myöskin parantolahoidon kustantamiseksi osoitettuun määrärahaan tarvittaisiin 20,000 markan lisäys, koska oli havaittu välttämättömäksi lähettää maaseudulle arvioitua suurempi määrä potilaita. Tämän johdosta rahatoimikamari oli valtuuttanut lautakunnan mainituilla määrillä ylittämään puheena olevat talousarvion määrarahat, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁵⁾.

Koska myöskin eräät kuluvan vuoden menosääntöön keuhkotautisten tiedonantotoimistoa ja poliklinikkaa sekä veneerisiä tauteja sairastavien miesten poliklinikkaa varten merkityt määrarahat oli havaittu riittämättömiksi kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ myöntää tarvittavan lisämäärärahan, 83,262: 23 markkaa, mistä 77,948: 30 markkaa osoitettaisiin valtuuston käyttövaroista Terveys- ja hoito nimisen pääluokan kohdalta ja 5,313: 93 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Kojeiden ja konekaluston ostamiseksi Marian sairaalan silmäpoliklinikkaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁷⁾ 38,500 markkaa käyttövaroistaan Terveys- ja hoito nimisen pääluokan kohdalta.

Lisämäärärahan myöntäminen lihantarkastamolle. Edellämainitusta menosäännön määrarahasta kaupunginvaltuusto osoitti ⁸⁾ 15,951: 70 markkaa bakteerisentrifuugin ja elektrolux-jäähdytyskojeen ostamiseksi lihantarkastamon laboratorioon.

Määrärahan myöntäminen Marian sairaalalle. Päättäessään ⁹⁾ perustaa Marian sairaalan sisätautiosastolle vuoden 1927 alusta kiertävän sairaanhoitajattaren toimen kaupunginvaltuusto samalla määräsi ¹⁰⁾ mainitun vuoden meno-

¹⁾ Valt. pöytäk. 13 p. lokak. 13 §. — ²⁾ S:n 17 p. maalisk. 12 §. — ³⁾ S:n 8 p. jouluk. 11 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 14 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. helmik. 15 §. — ⁶⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 24 § ja 3 p. marrask. 20 §. — ⁸⁾ S:n 1 p. syysk. 39 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 116. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 16 §.

sääntöön merkittäväksi 5,000 markkaa lääkaineiden ostoon sekä muiden edellämmainitusta sairaanhoitotoiminnasta johtuvien kustannusten suorittamiseen.

Lisämäärärahan myöntäminen sairaanhoitajatarkoululle. Koska oli osoittautunut mahdottomaksi saada Marian sairaalan sairaanhoitajatarkouluun kotitaloudenhoidon opettajatarta 1,000 markan kuukausipalkasta, minkä palkan mukaisesti vuoden talousarvioon tähän tarkoitukseen 4 kuukaudeksi varattu määräraha oli laskettu, kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ osoittaa käyttövaroistaan Terveystenhoito nimisen pääluokan kohdalta lisäksi 2,000 markkaa, jotta palkka voitiin korottaa 1,500 markkaan kuukaudessa.

Köyhäinhoitomäärärahan ylittäminen sekä lisäysten myöntäminen niihin. Köyhäinhoitolautakunnan oli vuonna 1925 ollut pakko kokoontua useammin kuin talousarviota laadittaessa oli arvioitu, minkä johdosta mainitun vuoden menosäännössä oleva lautakunnan jäsenten palkkiomääräraha ei ollut riittänyt tarkoitukseensa. Tämän johdosta rahatoimikamari oli myöntynyt puheena olevan määrärahan ylittämiseen tarpeellisella määrällä, 2,500 markalla, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi ²⁾.

Edelleen lautakunta oli ilmoittanut, että vuoden menosääntöön suoranaisia avustuksia varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi ja syyksi tähän maininnut, että avustettujen lukumäärä oli lisääntynyt ja avustusmääriä oli ollut korotettava, koska kaupungissa vallitsi työttömyyttä, asuntovuokrat olivat kohonneet, juoppous rehoitti ja köyhäinhoidon yhä useammin täytyi antaa avustuksia perheille, joiden elättäjät olivat vangittuina kieltolakirikoksista. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää suoranaisia avustuksia varten 2,000,000 markan lisämäärärahan, josta 900,000 markkaa osoitettiin valtuuston käyttövaroista Köyhäinhoito nimisen pääluokan kohdalta ja 1,100,000 markkaa vuoden tilierotuksesta.

Edelleen kaupunginvaltuusto myönsi ⁴⁾ vuoden tilierotuksesta 40,000 markkaa lisäykseksi vuoden talousarvion Köyhäinhoito nimiseen pääluokkaan päivähoitokustannuksia varten merkittyyn määrärahaan, 10,000 markkaa vuoden hautauskulumäärärahaan ja 15,000 markkaa kunnalliskodin lääke- ja sidetarvikemäärärahaan.

Työttömille henkilöille annetut avustukset. Työttömyyden aiheuttaman hädän lieventämiseksi kaupunginvaltuusto osoitti ⁵⁾ käyttövaroistaan Köyhäinhoito nimisestä pääluokasta 100,000 markkaa, josta määrästä 75,000 markkaa annettaisiin vuokra-avustuksiksi työttömille henkilöille ja 25,000 markkaa ruoka-avustuksiksi työttömille naisille.

Lastensuojelumäärärahan ylittäminen. Koska lastensuojelutoiminnan vuoden 1925 menosääntöön yksityistä elätteleentoa ja jatko-opetusta varten merkittyyn määrärahaan oli tarvittu 250,000 markan lisäys kunnan huostaan otettavien lasten suuren lukumäärän sekä lasten elätteleentomaksujen kohoamisen johdosta, oli rahatoimikamari valtuuttanut lastensuojelulautakunnan ylittämään puheena olevan määrärahan mainitulla määrällä Kaupunginvaltuusto hyväksyi ⁶⁾ kamarin toimenpiteen.

Käyttövaroistaan Lastensuojelutoiminta nimisen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti ⁷⁾ 25,000 markkaa lisäykseksi vuoden menosääntöön Toivoniemen tilaa varten merkittyihin määrärahoihin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 8 p. jouluk. 20 §. — ²⁾ S:n 17 p. helmik. 23 §. — ³⁾ S:n 1 p. syysk. 42 §. —

⁴⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §. ja 8 p. jouluk. 18 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 12 §. — ⁶⁾ S:n 17 p. helmik. 17 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §.

Lisämäärärahain myöntäminen kansakouluille. Koska vuoden menosääntöön ruotsinkielisten kansakoulujen varattomien oppilaiden ruokintaa varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi¹⁾ tähän tarkoitukseen 15,000 markan lisämäärärahan suoritettavaksi käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Valmistavan poikain ammattikoulun määrärahan ylittäminen sekä lisämäärärahain myöntäminen sille. Ammattiopetuslaitosten johtokunta oikeutettiin²⁾ yhteensä 58,927: 39 markalla ylittämään eräitä valmistavan poikain ammattikoulun vuoden 1925 menosäännön määrärahoja, jotka olivat osoittautuneet riittämättömiksi pääasiassa sen johdosta, että koulun uusi työpajarakennus vastoin olettamuksia oli voitu ottaa käytäntöön jo mainittuna vuonna ja tämä seikka oli aiheuttanut eräitä lisäkustannuksia. Sitäpaitsi rahatoimikamari oli oikeuttanut mainitun johtokunnan yhteensä 4,748: 12 markalla ylittämään eräitä valmistavan poikain ammattikoulun vuoden 1925 menosääntöön merkittyjä määrärahoja, minkä toimenpiteen kaupunginvaltuusto hyväksyi³⁾.

Sittemmin johtokunta ilmoitti, että vuoden menosääntöön valmistavan poikain ammattikoulun tuntiopettajia ja rinnakkaisluokkia varten merkitty määräraha oli osoittautunut liian niukaksi osin oppilasmäärän lisääntymisen, osin ammattikouluja koskevan lainsäädännön muuttamisen johdosta, osin taas sen vuoksi, että mainitun muutoksen johdosta uudestaan laadittua opetusohjelmaa, jonka mukaan tuntiopettajille tuli vähemmän opetustunteja, oli alettu soveltaa vasta syksystä, vaikka talousarvio oli laadittu ajatellen, että muutos toteutettaisiin kalenterivuoden alusta. Kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ tarvittavan lisäyksen, 45,263: 68 markkaa, käyttövaroistaan Opetus- ja sivistyslaitokset nimisen pääluokan kohdalta.

Määrärahan myöntäminen kaupungin museolle. Kaupunginvaltuusto päätti⁵⁾ merkitä vuoden 1927 talousarvioon 30,000 markkaa kaluston hankkimiseksi museon käytettäväksi kesäkuun 1 p:stä 1927 luovutettaviin⁶⁾ lisähuoneisiin.

Teknillisten laitosten määrärahan ylittäminen. Kaupungin teknillisten laitosten hallitus oikeutettiin⁷⁾ yhteensä 1,542,608: 05 markalla ylittämään vuoden 1925 talousarvioon merkittyjä mainittujen laitosten määrärahoja, nimittäin 34,808: 05 markalla vesijohtolaitoksen, 987,000 markalla kaasulaitoksen ja 520,800 markalla sähkölaitoksen määrärahoja.

Työntekijäin kesälomia sekä sairas- ja hautausavustuksia varten osoitettujen määrärahan ylittäminen. Koska eräät vuoden 1925 talousarvion määrärahat työntekijäin erinäisiä etuja varten olivat osoittautuneet riittämättömiksi, pääasiassa koska oli noudatettu ylempää palkka-asteikkoa kuin talousarviota laadittaessa oli edellytetty sekä koska sairasavustukseen oikeutettujen henkilöiden lukumäärä oli lisääntynyt, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa kaupungin yleisten töiden hallituksen ylittämään nämä määrärahat seuraavilla määrillä: kesälomamäärärahan 76,268: 26 markalla, sairasapumäärärahan 21,897: 80 markalla ja hautausapumäärärahan 16,000 markalla.

Määrärahan myöntäminen kelkkamäkiä varten. Käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta kaupunginvaltuusto osoitti⁹⁾ 50,000 markkaa lisäyksiä talousarvioon kelkkamäkien rakentamista¹⁰⁾ ja kunnossapitoa varten merkittyyn määrärahaan.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 18 §. — ²⁾ S:n 27 p. tammik. 18 §. — ³⁾ S:n 3 p. maalisk. 16 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. jouluk. 10 §. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 19. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 19 §. — ⁷⁾ S:n 17 p. helmik. 11 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. marrask. 12 §.

Puhtaanapitolaitoksen määrärahan ylittäminen ja lisämäärärahan myöntäminen. Työttömille naisille oli vuonna 1925 järjestetty puhdistus- ja lakaisutoita kaupungin alueella, ja kustannusten peittämiseen oli käytetty osin lumenkuljetusmäärärahasta jäänyt säästö, 30,254: 15 markkaa, osin vuoden 1925. talousarvion vakinainen lakaisumääräraha, jonka kaupunginvaltuusto oikeutti¹⁾ ylittämään 181,973: 90 markalla.

Sittemmin ilmeni, että myöskin eräät kuluvan vuoden menosääntöön puhtaanapitoa varten merkityt määrärahat olivat liian niukasti arvioitua ja että tarvittiin yhteensä 1,908,500 markan suuruinen lisämääräraha, siitä 8,500 markkaa tarverahoihin, 900,000 markkaa lakaisua, 900,000 markkaa lumi-toita, 15,000 markkaa autojen käyttöä ja kunnossapitoa, 55,000 markkaa työntekijäin kesälomia ja 30,000 markkaa työntekijäin sairaus- ja hautausavustuksia varten. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ myöntää pyydetyn määrän, josta 68,000 markkaa suoritettaisiin valtuuston käyttövaroista Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalla ja 1,840,500 markkaa vuoden tilierotuksesta. Samalla puhtaanapitolaitos oikeutettiin³⁾ käyttämään autojen käyttö- ja kunnossapitomäärärahasta yhteensä 20,000 markkaa laitoksen virkamiesten tarkastusmatkoillaan käyttämien vuokra-autojen vuokriin.

Koska puhtaanapitolaitoksen vaatetusmääräraha ei riittänyt tarpeellisten sadetakkien ja hansikkaiden hankkimiseen laitoksen työntekijöille, kaupunginvaltuusto myönsi⁴⁾ käyttövaroistaan Puhtaanapito nimisen pääluokan kohdalla tarpeellisen lisämäärän, 32,000 markkaa.

Lisämäärärahan myöntäminen kauppahalleille. Koska kauppahallien puhtaanapitoa varten menosääntöön merkitty määräraha talven runsaiden lumisateiden johdosta oli osoittautunut riittämättömäksi, kaupunginvaltuusto myönsi⁵⁾ käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalla puheena olevaan määrärahaan 37,000 markan lisäyksen.

Kaupungin talot. Talonisännöitsijä oikeutettiin⁶⁾ ylittämään vuoden 1925 menosääntöön poliisilaitoksen hallussa olevien kaupungin talojen valaistusmääräraha 12,000 markalla ja Kaupunkitalot nimisen luvun vastaava määräraha 9,000 markalla.

Myöhemmin kaupunginvaltuusto myönsi⁷⁾ vuoden tilierotuksesta 41,085: 75 markkaa lisäykseksi vuoden menosääntöön kaupungin talojen puhtaanapitoa varten merkittyyn määrärahaan, joka oli osoittautunut riittämättömäksi harvinaisen runsaiden lumenkuljetuskustannusten johdosta, 19,000 markkaa kaupungin talojen valaistus- ja korjausmäärärahoihin sekä 2,100 markkaa vuoden varrella ostetun Ruoholahdenrannan talon n:o 3 a sekä Ruoholahdenrannassa sijaitsevan tavarasuojuksen hoitoa varten.

Palovakuutusmäärärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti valtuutaneensa sosialilautakunnan korottamaan Kangasalan- ja Someronteiden sekä Kristiinankadun työväenasuntoryhmäin palovakuutusmääriä 814,000, 1,332,000 ja 487,000 markalla sekä pitäen kaupungille edullisena ottaa korotetut vakuutukset jo vuonna 1925, jolloin maksut olisivat 2½ %₀₀ huokeammat, oikeuttaneensa lautakunnan ylittämään vuoden 1925 palovakuutusmäärärahan tähän tarkoitukseen tarvittavalla määrällä, 32,916 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁸⁾ kamarin toimenpiteen.

Kansanpuistojen määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti oikeuttaneensa kansanpuistojen valvojan ylittämään vuoden 1925 menosään-

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 10 §. — ²⁾ S:n 31 p. maalisk. 11 § ja 17 p. marrask. 15 §. —

³⁾ S:n 3 p. marrask. 18 §. — ⁴⁾ S:n 1 p. jouluk. 11 §. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 13 p. lokak. 13 § ja 8 p. jouluk. 11 §. — ⁷⁾ S:n 27 p. tammik. 23 §.

töön kansanpuistoja varten merkittyjä määrärahoja 54,872: 99 markalla, nim. Seurasaaren määrärahan 8,000 markalla, Korkeasaaren puiston määrärahan 6,500 markalla ja Korkeasaaren eläintarhan kunnossapitomäärärahan 40,372: 99 markalla. Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ kamarin toimenpiteen.

Maatilain määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamarin oikeutettua maatalouskonttorin yhteensä 105,000 markalla ylittämään eräitä vuoden 1925 menosääntöön lautakunnan hoidossa olevia maatiloja varten myönnettyjä määrärahoja kaupunginvaltuusto päätti²⁾ tästä tiedon saatuaan ainoastaan hyväksyä toimenpiteen.

Palkkauserä määrärahan ylittäminen. Rahatoimikamari ilmoitti³⁾, että virallinen elinkustannusindeksiluku vuonna 1925 oli ollut korkeampi kuin talousarviota laadittaessa oli voitu arvioida, mistä oli ollut seurauksena, että mainitun vuoden menosääntöön ylempään palkka-asteikkoon siirtymisen varalta merkitty määräraha oli ylitetty 1,401,838: 94 markalla. Ilmoitus aiheutti ainoastaan pöytäkirjamerkinnän.

Eläkemäärärahan ylittäminen. Rahatoimikamari oikeutettiin⁴⁾ tarpeen mukaan ylittämään vuoden menosääntöön vuoden varrella myönnettäviä uusia eläkkeitä ja apurahoja varten varattu määräraha.

Naisten työtupain määrärahan ylittäminen. Vuoden 1925 menosääntöön naisten työtupia varten merkitty määräraha oli osoittautunut riittämättömäksi sen johdosta, että työtuissa kaupunginvaltuuston suostumuksella⁵⁾ oli toimeenpantu ammattikursseja työttömille naisille, mikä oli aiheuttanut 36,381: 95 markan lisäkustannuksen, sekä koska hätäaputoita oli täytynyt järjestää vanhemmille työttömille naisille 20,000 markan kustannuksin. Rahatoimikamarin anomuksesta kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ nämä ylitykset.

Määrärahan siirto. Rahatoimikamari oli oikeuttanut kaupungin sairaalahallituksen siirtämään vuoteen 1926 428,096 markkaa vuonna 1925 kaluston ja vaatevaraston hankkimiseksi Nikkilän melisairaalan uudelle osastolle myönnetystä määrärahasta sekä jäähdytyskaapin ja astiainpesukoneen hankkimiseksi Marian sairaalaan myönnetyn määrärahan, 64,000 markkaa, kokonaan. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁷⁾ kamarin toimenpiteen.

Määrärahan myöntäminen yhtiölle Mankala fors aktiebolag. Mankala fors aktiebolag nimisen yhtiön anomuksesta kaupunginvaltuusto myönsi⁸⁾ Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan yhtiön käytettäväksi 20,000 markkaa.

Määrärahan osoittaminen muotokuva varten. Kaupunginvaltuusto päätti⁹⁾ osoittaa käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta enintään 40,000 markkaa vtn lääkintäneuvos A. Tolletin muotokuvan maalauttamiseen.

Muotokuva paljastettiin¹⁰⁾ joulukuun 8 p:nä.

Latvian presidentin vierailu. Kaupunginvaltuuston saatua ilmoituksen, että Latvian presidentin odotettiin saapuvan vierailulle Helsinkiin toukokuun keskivaiheilla, valtuusto päätti¹¹⁾ osoittaa Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan 60,000 markkaa kaupungin koristamiseen vierailun ajaksi ja eräiden muiden vierailun aiheuttamien kustannusten peittämiseen sekä antaa rahatoimikamarille tehtäväksi yksissä neuvoin valtuuston valmisteluvaliokunnan kanssa ryhtyä tarpeellisiin täytäntöönpanotoimiin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 17 ja 18 §§. — ²⁾ S:n 3 p. maalisk. 13 §. — ³⁾ S:n 17 p. maalisk. 17 §. — ⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 12 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 83. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 14 §. — ⁷⁾ S:n 3 p. maalisk. 15 §. — ⁸⁾ S:n 5 p. toukok. 15 §. — ⁹⁾ S:n 1 p. syysk. 29 §. — ¹⁰⁾ S:n 8 p. jouluk. 1 §. — ¹¹⁾ S:n 5 p. toukok. 1 §.

W. Runebergin haula. Kaupunginvaltuusto päätti¹⁾, että kaupunki ottaisi 30,000 markalla osaa sen muistopatsaan aiheuttamiin kustannuksiin, joka kuvanveistäjä W. Runebergin omaisilla ja ystävillä oli aikomus pystyttää hänen haudalleen, sekä osoittaa mainitun määrän Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä käyttövaroistaan.

Kuvapatsaiden hankkiminen Pitkällesillalle. Kuvanveistäjä J. R. Mäntynen oli 75,000 markan hinnasta tarjonnut kaupungin lunastettavaksi neljä Pitkällesillalle aiottua veistosta, mutta kaupunginvaltuusto päätti²⁾ evätä tarjouksen.

Hätäaputyöt. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä rahatoimikamari huomautti, että satamaliikenteen päätyttyä ja myöskin niiden lomitöiden, joissa tuntuva määrä työntekijöitä oli saanut työansiota, tultua loppuun suoritetuiksi, sekä sitkeän pakkasen miltei kokonaan keskeytettyä yksityisen rakennustoiminnan työttömäin henkilöiden lukumäärä oli huolestuttavasti lisääntynyt. Kamarin mielestä oli hätäaputöitä pantava käyntiin niin laajassa mitassa, että kaupungin töissä olevain työntekijäin luku voitaisiin pysyttää muuttumattomana ja että lisäksi voitaisiin ottaa n. 200 ylimääräistä työntekijää. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli siltä pyydettyssä lausunnossa tehnyt selvää niistä töistä, jotka soveltuivat alulle pantaviksi, sekä niistä johtuvista kustannuksista, minkä ohessa kamari huomautti, että menosääntöön Yleisten töiden pääluokan kohdalle oli merkitty kaupunginvaltuuston käytettäväksi ylimääräisiä töitä varten 1,800,000 markan suuruinen määräraha, josta 500,000 markkaa oli osoitettu³⁾ etukäteen vuonna 1925.

Rahatoimikamarin esitykseen myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾, että hätäaputöitä pantaisiin toimeen miehille, että nämä työt käsittäisivät eräiden Jätkäsaaren korttelien tasoituksen, kanavahautojen louhimisen Poikki- ja Mittaajankatuihin, tukimuurin rakentamisen Ahdinkadun itäpuolelle, Runebergin- ja Mechelininkatujen välisen Museokadun osan tasoituksen, sekä kanavan louhimisen samalla katuosalla, vastaavat työt Ilmarisenkadulla sekä eräillä Munkkiniemen- ja Pakaankatujen osilla ynnä Sturenkadun viereisen korttelin n:o 357 louhinnan; sekä että Yleisten töiden pääluokkaan merkittyjen kaupunginvaltuuston käyttövarain ylijäämän, 1,300,000 markkaa, sai käyttää edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Rahatoimikamari lähetti sittemmin selonteon niistä toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty vallitsevan työttömyyden johdosta, ja ilmoitti siinä, että oli osoittautunut välttämättömäksi lisäksi panettaa käyntiin louhimistöitä Mechelininkadulla ja jatkaa edellä lueteltuja, jo aloitettuja töitä sekä että myönnetty määräraha riitti kaikkeen tähän. Ilmoitus ainoastaan merkittiin⁵⁾ valtuuston pöytäkirjaan.

Kun työttömyyttä kuitenkin jatkui, katsoi rahatoimikamari, että hätäaputöitä oli jatkettava koko huhtikuu v. t. kaupungininsinöörin laatiman ohjelman mukaan, joka käsitti osin jo aikaisemmin alulle pantujen töiden jatkamista, osin eräitä uusia töitä, jotka satamaosaston toimesta oli suoritettava Lapinniemen ja Drumsönkadulla. Tähän myöntyen kaupunginvaltuusto päätti⁶⁾, että hätäaputöitä sai jatkaa huhtikuun aikana edellä mainitun työohjelman mukaan, myöntää tarkoitukseen 800,000 markkaa osoitettavaksi Yleisten töiden pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista, että koska mainitut varat jo oli käytetty loppuun, tämän tilin sai ylittää tarvitta-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 18 §. — ²⁾ S:n 5 p. toukok. 20 §. — ³⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 55. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 12 §; ks. myös tätä kert. s. 31. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 22 §. — ⁶⁾ S:n 31 p. maalisk. 8 §.

valla määrällä, sekä oikeuttaa rahatoimikamarin supistamaan hätäaputoita sikäli kuin se katsoi työmarkkinoilla vallitsevan tilanteen sen sallivan.

Helsingin ammatillisen keskusneuvoston r. y. anomuksen, että kaupunginvaltuusto osoittaisi 1,500,000 markkaa töiden järjestämiseksi työttömille tai mahdollisesti raha-avustusten jakamiseksi, kaupunginvaltuusto epäsi ¹⁾, koska vallitsevan työttömyyden lieventämistä tarkoittaviin toimenpiteisiin jo oli ryhdytty.

Naisten työtuval. Erään työttömien kokouksen edustajat olivat kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä anoneet, että naisten työtuissa noudatettu urakkajärjestelmä poistettaisiin, koska sen turvissa oli harjoitettu keinottelua; että ammattikursseja ei järjestettäisi hätäaputoiden yhteyteen, jotka oli suoritettava erikseen vaatimatta työntekijöiltä mitään ammattitaitoa; että alin tuntipalkka hätäaputoissa vahvistettaisiin 3 markaksi; sekä ettei työtupain ylläpitämiseen myönnettyä määrärahaa saisi käyttää koneiden ostoon, vaan ainoastaan suoranaiseen töiden järjestämiseen. Naisten työtupain johtokunta, jolta oli pyydetty lausuntoa edellä mainitusta kirjelmästä, oli torjunut keinottelua koskevan syytöksen sekä pitänyt urakkatyötä kyseessä olevissa tapauksissa ainoana tarkoituksenmukaisena. Ammattikursien tarkoituksen, nim. niiden henkilöiden itsensäelättämismahdollisuuksien lisäämisen, joiden ammattitaidottomina oli vaikeata ansaita elatukseksen riittävää urakkapalkkaa, johtokunta katsoi kokouksen ilmeisesti käsittäneen väärin. Näille henkilöille suoritettua palkkaa oli pidettävä työttömyysavustuksen luontoisena. Tuntipalkkaa koskevaan anomukseen johtokunta ei suinkaan tahtonut suhtautua jyrkän kielteisesti, mutta huomautti, että anottu korotus aiheuttaisi kuukausittain 15,000—18,000 markan lisäkustannuksen. johon valtio ei ottaisi osaa. Lopuksi johtokunta ilmoitti, että työkonet aina oli hankittu johtokunnalle erikoisesti tähän tarkoitukseen myönnettyillä määrärahoilla.

Tutustuttuaan työttömäin mainitussa kirjelmässä esittämiin lausuntoihin ja vaatimuksiin sekä naisten työtupain johtokunnalla siihen antamaan vastaukseen ja rahatoimikamarinkin ehdotettua esityksen evättäväksi kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ hylätä sen kaikilta osiltaan.

Työkerhojen järjestäminen työttömille nuorukaisille. Koska työnvälitystoimistoon ilmoittautuneiden työnetsijäin joukossa oli paljon 15—18 vuotisia nuorukaisia, joille toimiston ei onnistunut hankkia työpaikkoja, rahatoimikamari oli neuvotellut Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton kanssa kysymyksestä, mitä mahdollisesti voitaisiin tehdä sopivan työskentelyn hankkimiseksi mainituille nuorille henkilöille, ja liitto oli ilmoittanut suostuvansa järjestämään huoneistoonsa n. s. työkerhoja, joissa n. 40 nuorukaisella olisi tilaisuus suorittaa vähäisiä puutöitä ja myöskin saada opetusta tällaisessa työssä. Jotta tätä toimintaa voitaisiin jatkaa n. 5 kuukautta, tarvittaisiin kaupungin avustusta n. 80,000 markkaa. Rahatoimikamari lähetti kaupunginvaltuustolle yksityiskohtaisen selonteon siitä, miten toiminta oli suunniteltu järjestettäväksi, ja puolsi tarpeellisen määrärahan myöntämistä. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ kuitenkin evätä esityksen, koska ehdotuksen toteuttamiseksi ei voitu edellyttää saatavan valtionapua.

Kunnan työntekijäin kesäloma. Rahatoimikamari oli vuonna 1925 asettanut ⁴⁾ komitean valmistelemaan kysymystä kesäloman järjestämisestä niille

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 2 §. — ²⁾ S:n 3 p. maalisk. 23 §. — ³⁾ S:n 27 p. tammik. 13 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 258.

kaupungin työntekijöille, joilla ei sitä aikaisemmin ollut ollut. Hankittu selvitys osoitti kuitenkin, että eri laitoksissa kesälomia myönnettäessä noudatettiin eri menettelytapoja, ja kun komitea katsoi yhdenmukaisuuden näissä asioissa välttämättömäksi, se valmistellessaan kesälomakysymystä otti huomioon kaikki kaupungin työntekijät, kuitenkin rajoittaen tehtävän niin, että työntekijöihin luettiin ainoastaan ne henkilöt, jotka suorittivat ruumillista työtä ja nauttivat viikko-, tunti- tai urakkapalkkaa, sekä maanviljelystyöntekijät, jota vastoin henkilöt, jotka nauttivat kuukausipalkkaa, komitean mielestä oikeastaan kuuluivat kaupungin viranpitäjiin ryhmään. Kysymyksestä laatimassaan mietinnössä¹⁾ komitea työpaikkaa silmällä pitäen jakoi kunnan työntekijät kahteen ryhmään. Toisen muodostivat maatalous- ja lastensuojelulautakuntain alaiset, maaseudulla työskentelevät maanviljelystyöntekijät, toisen taas kaupungin yleisten töiden hallituksen, kaupungin teknillisten laitosten hallituksen ja puhtaanapitohallituksen alaiset työntekijät. Maataloustyöntekijöille komitea ei ehdottanut muuta lomaa kuin työsopimuslaissa säädetyn, koska tätä pitempää lomaa ei yleensä käytetty maanviljelystyöissä maaseudulla. Edelleen komitea katsoi olevan määrääminen, että tämä loma vanhan tavan mukaan oli nautittava marraskuun alussa asianomaisen hallituksen tai työnhoidon silti ollessa esteetön, mikäli siitä ei aiheutunut haittaa työlle, sijoittamaan loman muuhun vuodenaikaan.

Myöskään kaupungin hätäaputyöntekijöille ei heidän työnsä tilapäisen luonteen takia katsottu olevan myönnettävä muuta lomaa kuin työsopimuslaissa säädetty.

Muiden työntekijäin aikaisemmin nauttimiin lomiin nähden ei ollut vallinnut täydellistä yhdenmukaisuutta. Yleensä oli kuitenkin ollut huomattavana pyrkimys myöntää pitemmän aikaa kaupungin palveluksessa olleille työntekijöille runsaampi vuotuisen loman määrä sekä sallia rasittavinta ja tärkeintä työtä suorittavain työntekijäin muita nopeammin saavuttaa loman maksimimäärä. Tämä astejärjestelmä oli tietenkin edullinen työntekijöille, mutta samalla kaupungillekin sikäli, että se oli omiaan pysyväisemmin kiinnittämään työntekijöitä kaupungin palvelukseen ja siten vähentämään tilapäisten työntekijäin lukua. Komitea katsoi sen vuoksi, että astejako oli säilytettävä siten, että työntekijä, joka oli ollut vähemmän kuin 3 vuotta kaupungin palveluksessa, saisi työsopimuslaissa säädetyn loman, työntekijä, joka oli ollut toimesaan 3—10 vuotta, 12 työpäivän loman ja enemmän kuin 10 vuotta kaupungin palveluksessa ollut työntekijä 18 työpäivän loman, kuitenkin lukuunottamatta teknillisten laitosten vuorotyöntekijöitä, sukeltajia ja tuntipalkkaisia rakennuskonttorin esimiehiä ja koneenkäyttäjiä, joiden jo 5 vuoden palvelusajan jälkeen tuli saada 18 työpäivän maksimiloma. Lomat oli komitean mielestä myönnettävä kesän aikana, tarkemmin määritellen toukokuun 15 p:n ja syyskuun 15 p:n välillä, joka vuodenaika tarjoaa kaupunkilaisille parhaat mahdollisuudet lepoon ja terveelliseen virkistymiseen. Asianomaiselle hallitukselle olisi kuitenkin pidätettävä oikeus, mikäli se ei vaikuttanut töihin haitallisesti, anomuksesta sijoittaa loma toiseen vuodenaikaan sekä, jos työntekijä oli ollut vähintään 3 vuotta kaupungin palveluksessa ja kaupungille oli vaihdosta etua, samalla pidentää lomaa enintään 6 työpäivää.

Ehdotuksessaan kaupungin työntekijäin lomasäännöiksi komitea myöskin oli määritellyt, mitä oli katsottava palveluksen yhtäjaksoisuuden keskeytykseksi. Sellaisena keskeytyksenä ei katsottu voivan pitää sellaista työstä

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 7.

poisjäämistä, jonka on aiheuttanut sääntömääräinen loma, sotapalveluksen suoritus, todettu tauti tai työssä sattuneesta tapaturmasta johtunut työkyvyttömyys, ei myöskään poisjäämistä työttömyyden takia tai asianomaisella luvalla enintään kahtena kuukautena yhteen jaksoon tai yhteensä kolmena kuukautena saman kalenterivuoden kuluessa.

Komitean mietintö lähetettiin kaupunginvaltuustolle, joka hyväksyi¹⁾ komitean laatiman ehdotuksen Helsingin kaupungin töissä olevain työntekijäin lomasäännöiksi tehtyään siihen ne asialliset muutokset²⁾, että teknillisten laitosten vuorotyöntekijäin tuli 10 vuoden yhtämittaisen palvelusajan jälkeen saada 24 työpäivän yhtäjaksoinen loma sekä että kaupungin työntekijäin loma yleensä oli myönnettävä toukokuun 1 p:n ja syyskuun 30 p:n välisenä aikana.

Puhtaanapitolaitoksen ajomiesten palkat. Helsingin kaupungin kunnan työntekijäin keskusneuvosto oli anonut, että puhtaanapitolaitoksen ajomiehet saisivat saman palkankorotuksen, jonka kaupunginvaltuusto joulukuussa 1924 oli myöntänyt³⁾ kaupungin palveluksessa oleville työntekijöille ja viranpitäjille, mutta kaupunginvaltuusto, joka jo aikaisemmin oli evännyt⁴⁾ samaa tarkoittavan anomuksen sen nojalla, että puheena olevat ajomiehet suorittivat työnsä omin hevosin ja omin työvoimin ja heidän palkkauksensa sen johdosta perustui sopimukseen, päätti⁵⁾ pysyä silloin tekemässään kielteisessä päätöksessä.

Työntekijäin lääkärinhoito. Helsingin kaupungin teknillisten laitosten työpaikkajärjestö oli anonut, että kaupungin teknillisten laitosten työntekijät jatkuvasti saisivat nauttia maksutonta lääkärinhoitoa, mikä etu oli heiltä lakkautettu kaupunginvaltuuston vahvistettua⁶⁾ kaikkia kaupungin työntekijöitä koskevat sairas- ja hautausavun antamisessa noudatettavat perusteet, mutta kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾ evätä tämän esityksen, koska ei ollut mitään syytä asettaa teknillisten laitosten työntekijöitä erikoisasemaan kaupungin muihin työntekijöihin sekä kunnan viranpitäjiin verraten.

Yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustaminen. Kaupunginvaltuuston menosääntöön merkittyjen yleishyödyllisten yritysten ja laitosten sekä hyväntekeväisyysseurojen avustusmäärärahan jakamista varten asettama valiokunta ilmoitti⁸⁾, että anottujen avustusten kokonaismäärä erästä anomusta lukuun ottamatta, jossa haluttua avustusta ei oltu määritetty, nousi aina 1,291,555 markkaan, jota vastoin käytettävissä olevia määrärahoja oli kaikkiaan ainoastaan 720,000 markkaa. Oli senvuoksi selvää, että eräitä avustus-anomuksia oli ollut pakko kokonaan evätä ja toisissa anottuja määriä tuntuvasti vähentää, vaikkakin ilmoitettu tarkoitus olisi hyvin ansainnut kannatusta. Kaupunginvaltuustolle edellämainitun määrärahan jakamiskysymyksestä antamassaan lausunnossa⁹⁾ lautakunta oli katsonut, että sen ensi sijassa oli puollettava avustusten myöntämistä lastenhoitoalalla toimiville yrityksille ja laitoksille. Myönnettyjen varain asianmukaisen käytön valvonta oli valiokunnan mielestä järjestettävä samalla tavalla kuin edellisenä vuonna ja asianomaiset hallitukset, lautakunnat ja johtokunnat velvoitettava vuoden 1927 helmikuun kuluessa antamaan kaupunginvaltuustolle selonteko niille uskotun valvonnan suorittamisesta. Niille avustuksensaajille, jotka ilman vastaavaa korvausta antoivat avustusta puutetta kärsiville henkilöille, oli valiokunnan mielestä apurahat myönnettävä aikaisemmin voimassa ollein ehdoin.

¹⁾ Valt. pöytäk. 2 p. kesäk. 10 §. — ²⁾ Ks. kunn. asetuskok. s. 91. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 77. — ⁴⁾ Ks. v. 1925 kert. s. 86. — ⁵⁾ S:n 27 p. tammik. 44 §. — ⁶⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 87. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 19 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 13.

Kaikki valiokunnan ehdotukset hyväksyen kaupunginvaltuusto myönsi ¹⁾ seuraavat avustukset:

Helsingin kuuromykkäyhdistykselle kuuromykkäin keskuudessa suoritettavaa kansanvalistustyötä varten....	Smk	1,000: —
Nuoris- ja raittiusseura Fylgialle iltakurssien järjestämiseksi sekä siirtolapuutarhaa varten	»	6,000: —
Brage-yhdistykselle leikkeletoesta varten	»	4,000: —
Helsingin nuorten naisten kristilliselle yhdistykselle tyttöjen työtuvan voimassapitoon	»	10,000: —
Yhdistykselle Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors	»	12,000: —
Helsingin nuorten miesten kristilliselle yhdistykselle alaikäisten katumyyjiäin puutarhatöitä, urheilua ja kerhotoimintaa sekä joutilaiden poikain työnvälitystoimistoa varten	»	20,000: —
Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunnalle lasten koulupuutarhan ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärrärförening nimen yhdistyksen Helsingin piirille lasten kesätyöskentelyä varten.....	»	12,000: —
Valkonauha-yhdistykselle:		
sen tyttökodin voimassapitoon	»	20,000: —
» Espoossa olevan vastaanottokodin voimassapitoon	»	10,000: —
Helsingin poikakotisäätiölle sen poikakodin ylläpitämiseksi	»	12,000: —
Lasten työkotiyhdistykselle	»	100,000: —
Helsingin rouvasväenyhdistykselle sen lastenkodin voimassapitoon.....	»	8,000: —
Sairaanhoitajattarille T. Sainiolle ja H. Kivimäelle Leppävaarassa olevan pientenlastenkotinsa ylläpitämiseksi	»	5,000: —
Neiti T. Soldanille Grankullan lastenhoito-opiston voimassapitoon	»	12,000: —
Yhdistykselle Koteja kodittomille lapsille lasten vastaanottokodin ylläpitämiseksi	»	15,000: —
Caritas-kesäsiirtolan johtokunnalle siirtolan voimassapitoon	»	6,000: —
Suomen lastenhoitoyhdistykselle	»	50,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliiton Helsingin osastolle Suvilahden kasarmissa asuvien lasten kerhotoimintaa varten	»	6,000: —
Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitolle:		
kerhotoimintaa varten	»	10,000: —
huoltolatoimintaa varten	»	8,000: —
Fredriksperin lastenseimen toimikunnalle lastenseimen voimassapitoon	»	15,000: —
Helsingin kaupunkilähetykselle:		
Helsingin lasten ja nuorison keskuudessa suoritettavaa työtä varten	»	20,000: —
sen muuta toimintaa varten.....	»	30,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 5 p. toukok. 16 §.

Maitopisara-yhdistykselle	Smk	100,000: —
Helsingin diakonissalaitokselle Pitäjänmäellä olevan tuberkelitautilisten lasten kodin voimassapitoon	»	20,000: —
Lastentarhain kesäsiirtolayhdistykselle kahden lasten kesäsiirtolan voimassapitoon sekä matkakulujen suorittamista varten	»	24,000: —
Helsingin taloustyöntekijäin yhdistykselle:		
sen palvelijatarkodin voimassapitoon	»	10,000: —
vapaapaikan voimassapitoon Lepopirtissä	»	5,000: —
Suomen vankeusyhdistykselle	»	4,000: —
Helsingin työväenyhdistykselle sen lainakirjaston täydentämiseksi	»	5,000: —
Suomen merimieslähetyksseuralle sen toimintaa varten merimiesten hyväksi	»	10,000: —
Helsingin kasvatusopilliselle talouskoululle talousopetuskurssien järjestämistä varten	»	18,000: —
Martta-yhdistyksen Helsingin osastolle kodinhoitokurssien järjestämiseksi	»	5,000: —
Helsingin sosialidemokraattiselle naisyhdistykselle vapaapaikkain järjestämiseksi varattomille äideille ynnä heidän lapsilleen yhdistyksen lepokodissa	»	5,000: —
Teollisuusseutujen evankelioimisiseuralle kerhotointaa varten	»	3,000: —
Helsingin Mariayhdistykselle iäkkäiden palvelijarten kodin voimassapitoon	»	15,000: —
Pelastusarmeijalle sen yhteiskunnallista toimintaa varten	»	30,000: —
Helsingin sokeainyhdistykselle sen työnvälitystoimintaa varten	»	20,000: —
Yhdistykselle Kirjoja sokeille	»	10,000: —
Helsingin kansankonservatoriolle	»	12,000: —
Helsingin raittiusseuralle	»	5,000: —
Raittiusyhdistys Riennolle lasten keskuudessa suoritettavaa raittiustyötä varten	»	2,000: —
Alkoholistiparantola Turvalle Helsingistä kotoisin olevien varattomien alkoholistien hoitoa varten	»	10,000: —
Yhteensä		Smk 720,000: —

Edelleen kaupunginvaltuusto päätti:

että ne yhdistykset, seurat ja yksityiset henkilöt, joille apurahoja myönnettiin, varain asianmukaiseen käyttöön nähden oli alistettava sellaisen valvonnan alaisiksi, mikä säädettiin kaupunginvaltuuston marraskuun 25 p:nä 1913 vahvistamissa kaupungille tulevain juovutusjuomavoittovarain käytöstä noudatettavaa menettelyä koskeissa säännöissä, siten, että

Helsingin kuuromykkäyhdistys, nuoriso- ja raittiusseura Fylgia ja Brageyhdistys olivat ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnan alaiset;

Helsingin nuorten miesten kristillinen yhdistys, Helsingin nuorten naisten kristillinen yhdistys, Kristliga föreningen av unga män i Helsingfors, Helsingin opettajaliiton puutarhatoimikunta, Finlands allmänna svenska folkskolläro- och -lärarinneförening yhdistyksen Helsingin piiri, Valkonauhayhdistys tyttökotiin nähden, Helsingin poikakotisäätiö, Lasten työkotiyhdis-

tys, Helsingin rouvasväenyhdistys, neiti T. Soldan Grankullan lastenhoito-opistoonsa nähden, sairaanhoitajattaret T. Sainio ja H. Kivimäki pienten-lastenkotiinsa nähden, yhdistys Koteja kodittomille lapsille, Caritas-kesäsiirtolan hallitus, Suomen lastenhoitoyhdistys, Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto kerhotoimintaansa nähden sekä saman liiton Helsingin kaupungin osasto, Fredrikserin lastenseimen toimikunta sekä Helsingin kaupunkilähetys lasten ja nuorison hyväksi suoritettavaan työhön nähden olivat lastensuojelulautakunnan alaiset;

Maitopisara-yhdistys, Diakonissalaitos ja Kenraali Mannerheimin lastensuojeluliitto huoltolatoimintaan nähden olivat terveydenhoitolautakunnan alaiset;

Lastentarhain kesäsiirtolayhdistys oli kansanlastentarhain johtokunnan alainen;

Valkonauha-yhdistys vastaanottokotiinsa nähden, Helsingin kasvatusopillinen talouskoulu, Marttayhdistyksen Helsingin osasto, Helsingin taloustyöntekijäin yhdistys, Suomen vankeusyhdistys, Suomen merimieslähetysseura, Helsingin työväenyhdistys, Helsingin sosialidemokraattinen naisyhdistys sekä Teollisuusseutujen evankelioimisseura r. y. olivat sosialilautakunnan alaiset;

Helsingin Mariayhdistys, Helsingin sokeainyhdistys, Pelastusarmeija ja Helsingin kaupunkilähetys yleiseen toimintaansa nähden olivat köyhäin-hoitolautakunnan alaiset;

yhdistys Kirjoja sokeille oli kaupunginkirjaston johtokunnan alainen; Helsingin kansankonservatorio oli musiikkilautakunnan alainen; sekä

Helsingin raittiusseura, Raittiusyhdistys Riento ja Alkoholistiparantola Turva olivat raittiuslautakunnan alaiset;

vahvistaa avustusten nauttimisen lisäehdoiksi, että kaikkien hakijain, jotka vastaavaa korvausta saamatta myönsivät tarvitseville henkilöille apua, samalla kuin niiden soveltuviin kohdin oli tehtävä ero kaupungissa kotipaikkaoikeutta nauttivien ja muiden täällä oleskelevien henkilöiden välillä, tuli jokaisessa eri tapauksessa köyhäinhoitolautakunnan rekisteritoimistosta hankkia tarkka tieto avunanojan oloista ja sen mukaan kuin avustusta muodossa tai toisessa annettiin ilmoittaa se toimistoon rekisteröitäväksi samoin kuin avustusten myöntämiseen ja niiden käytön valvontaan nähden alistua niihin määräyksiin, joita köyhäinhoitolautakunta katsoi tarpeelliseksi antaa;

velvoittaa asianomaiset hallitukset, johto- ja lautakunnat vuoden 1927 helmikuun kuluessa antamaan selonteot edellä mainitun valvonnan suorittamisesta sekä sen aiheuttamista toimenpiteistä; sekä

että näille viranomaisille oli annettava tieto kaupunginvaltuuston edellä selostetusta päätöksestä niiden asiana oleviin toimenpiteisiin ryhtymistä varten.

Ortopedisien poliklinikan avustaminen. Raajarikkoisten avustamisyhdistys r. y. oli ilmoittanut aikovansa perustaa omistamansa Ens. linjan taloon n:o 3 ortopedisen poliklinikan, jossa yhdistys m. m. tarjoutui antamaan ilmaista hoitoa Helsingistä kotoisin oleville henkilöille sekä olemaan kansakoululääkärien käytettävänä kansakoululasten ortopedisiä erikoistutkimuksia toimitettaessa ehdoin, että kaupunki vuosittain suoritti 12,000 markkaa poliklinikan kustannusten peittämiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi¹⁾ tähän anomukseen

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. marrask. 22 §.

yhdistyksen esittämin ehdoin sekä edellyttäen, että yhdistys toimitti valtuustolle ja terveydenhoitolautakunnalle vuosikertomuksensa. Avustus päätettiin myöntää vuodeksi kerrallaan asianomaisen vuoden talousarviota vahvistettaessa.

Avustuksen myöntäminen Valkonauhayhdistykselle. Valkonauhayhdistyksen anottua kunnan varoista 20,000 markan avustusta voidakseen kesäkuun 1 p:ään asti ylläpitää Kilossa olevaa tyttökotiaan kaupunginvaltuusto saatuaan sillävälin tietää yhdistyksen voivan odottaa saavansa vuokra-avustusta valtionkin varoista päätti ²⁾ myöntää mainitulle kodille 5,000 markan avustuksen Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan. Sitten yhdistys sai ³⁾ yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta tämän lisäksi 20,000 markan määrärahan, mutta siitä huolimatta sen oli pakko taloudellisten vaikeuksien vuoksi sulkea tyttökoti. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ oikeuttaa yhdistyksen pitämään $\frac{5}{12}$ jälkimmäisestä apurahasta eli 8,350 markkaa, jota vastoin loput, 11,650 markkaa, oli suoritettava takaisin kaupunginkassaan. Yhdistyksen tekemän anomuksen, että se saisi käyttää viimeainitun määrän suunnitellun nuorten tyttöjen kodin pohjarahastoksi, evättiin, koska ei pidetty sopivana käyttää yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahan varoja uusien yritysten perustamiseen.

Äitiyseläkkeet ja kansakouluoppilaiden ruokinta. Vtn Sillanpään vuoden 1925 talousarviota käsiteltäessä tekemät esitykset ⁵⁾ äitiyseläkejärjestelmän käytäntöön ottamisesta ja kansakoululasten ruokinnan järjestämisestä lähetettiin ⁶⁾ rahatoimikamarin valmisteltaviksi; jälkimmäisestä kysymyksestä kamarin oli hankittava kansakoulujen johtokuntain lausunnot.

Tehtävänsä mukaisesti rahatoimikamari oli hankkinut kysymyksestä lausunnot suomen- ja ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunnilta, jotka olivat yhtä mieltä siitä, että ehdotus tosin tarkoitti kansakoululasten parasta, mutta oli mahdoton toteuttaa, koska kansakouluhuoneistoissa ei ollut ehdotuksessa edellytetyn oppilasmäärän ruokkimiseen tarvittavaa tilaa; että voimassa oleva työjärjestys, jonka mukaan useat koulut työskentelivät kahdessa vuorossa, ei sallinut niin pitkän väliajan järjestämistä kuin tarvittiin ehdotetun aterian tarjoiluun; että mikäli ehdotuksen tarkoituksena oli, että ruoka tarjotaisiin ilmaiseksi, kaupungille aiheutuisi siitä tuntuvia kustannuksia, mikä oli tarpeetonta, koska kouluissa kävi paljon lapsia, joiden vanhemmat sekä voivat että tahtoivat itse hankkia lapsilleen ruuan; sekä että kouluissa jo voitiin tarjota lämmin ateria varattomille lapsille, jotka olivat sen tarpeessa, ja että tilaisuus tämän aterian saantiin voitiin ulottaa myöskin lapsiin, joiden kotiolot muista syistä tekivät sen suotavaksi.

Tutustuttuaan edellä selostettuihin lausuntoihin, joihin rahatoimikamarin oli yhtynyt, kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ evätä tarkastaja Sillanpään ehdotuksen maksuttoman aterian tarjoamisesta kaikille kaupungin kansakoulujen oppilaille.

Avustuksen epääminen raittiusyhdistyksiltä. Raittiusyhdistys Kilpi oli anonut 10,000 markan suuruista avustusta kunnan varoista käytettäväksi juoppouden vastustamiseksi Helsingissä, mutta koska yhdistys ei ollut säädetyn ajan kuluessa anonut avustusta yleishyödyllisten yritysten ja laitosten avustamismäärärahasta eikä muita varoja ollut tähän tarkoitukseen käytettävissä, valtuusto päätti ⁸⁾ evätä esityksen.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 30 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. s. 65. — ³⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 50 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 93. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 45 §. — ⁶⁾ S:n 2 p. kesäk. 18 §. — ⁷⁾ S:n 21 p. huhtik. 20 §.

Samaten valtuusto epäsi ¹⁾ Helsingin raittiusjärjestöjen keskustoimikunta nimisen Helsingin raittiusyhdistysten keskuselimen anomuksen 10,000 markan avustuksen myöntämisestä, koska mainittujen yhdistysten oma asia oli avustaa edustajainsa muodostaman keskustoimikunnan toimintaa.

Aero-osakeyhtiön avustusanomus. Kaupunginvaltuustolle osoittamassaan kirjelmässä Aero-osakeyhtiö oli huomauttanut, että lentoliikenteen lisääntyminen teki yhtiölle väliaikaisesti luovutetun Katajanokan lentosataman laajentamisen välttämättömäksi, sekä anonut, että yhtiölle myönnettäisiin kunnan varoista avustus, joka olisi vähintään puolet puheenaolevain laajennustöiden arvioiduista kustannuksista, 120,000 markasta. Valtuusto päätti ²⁾ kuitenkin evätä yhtiön anomuksen, koska oli virinnyt kysymys lentosataman perustamisesta yleistä liikennettä varten eikä kunnan avustuksen myöntäminen yksityisen ilmailuliikenneyhtiön laitteita varten asiain niin ollen näyttänyt sopivalta.

Teatterien avustaminen. Svenska teatern, Kansan näyttämö ja Koiton näyttämö nimiset teatteriyhtykset kääntyivät taloudellisiin vaikeuksiin joutuneina kaupunginvaltuuston puoleen anoen avustusta kunnan varoista. Valtuusto hyväksyi ³⁾ anomukset myöntäen käyttövaroistaan Sekalaisten menojen pääluokan kohdalta teattereille Svenska teatern ja Kansan näyttämö kummallekin 100,000 markan ja Koiton näyttämölle 50,000 markan ylimääräisen avustuksen.

Ruotsin kuninkaan vierailu. Uudenmaan läänin maaherra oli joulukuun 14 p:nä 1925 antamallaan päätöksellä hylännyt ⁴⁾ silloisten vttn J. E. Aallon ja J. E. Nurun vuonna 1925 esittämän valituksen ⁵⁾, joka koski kaupunginvaltuuston päätöstä varojen myöntämisestä eräiden Ruotsin kuninkaan vastaanottojuhlallisuuksien aiheuttamien kustannusten suorittamiseen.

Määrärahoja kongresseja varten. Sekalaisten menojen pääluokassa olevista käyttövaroistaan kaupunginvaltuusto myönsi ⁶⁾ 20,000 markan avustuksen Helsingissä heinäkuun 31—elokuun 7 p:nä pidettävän Nuorten miesten kristillisten yhdistysten maailmankongressin kustannusten peittämiseksi.

Helsingissä heinäkuun 13—14 p:nä pidettäväksi suunnitellun kolmannen pohjoismaisen kemistikokouksen toimikunta oli anonut kunnan varoista 15,000 markan avustusta kokouksen aiheuttamien kustannusten peittämiseksi, mutta kaupunginvaltuusto päätti ⁷⁾ myöntää mainittuun tarkoitukseen ainoastaan 8,000 markkaa maksettavaksi valtuuston käyttövaroista Sekalaisten menojen pääluokasta.

Riihimäen—Jyväskylän—Haapajärven rautatiekomitealle myönnettiin ⁸⁾ sen anoma 30,000 markan avustus suoritettavaksi Sekalaisten menojen pääluokkaan merkityistä valtuuston käyttövaroista.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahasto. Rakennustoiminnasta, joka varsinkin Kumtähden omakotialueella oli erittäin vilkas, oli ollut seurauksena tavallista suurempi lainain kysyntä yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta, minkä johdosta menosääntöön rahaston kartuttamiseksi merkitty määräraha uhkasi loppua kesken vuotta. Rakennustoiminnan pysähtymisen välttämiseksi kaupunginvaltuusto myönsi ⁹⁾ mainittuun määrärahaan 500,000 markan lisäyksen, joka maksettaisiin ennakolta kaupunginkassasta ja aikanaan merkittäisiin vuoden 1927 menosääntöön.

¹⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 21 §. — ²⁾ S:n 16 p. kesäk. 32 §. — ³⁾ S:n 16 p. kesäk. 5 ja 6 §§. — ⁴⁾ S:n 17 p. helmik. 5 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 83. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 27 p. tammik. 43 §. — ⁷⁾ S:n 2 p. kesäk. 23 §. — ⁸⁾ S:n 13 p. lokak. 11 §. — ⁹⁾ S:n 22 p. syysk. 25 §.

Yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustaminen. Joulukuun 17 p:nä 1925 valtioneuvosto oli päättänyt vuonna 1926 jatkuvasti antaa kuoletuslainoja yleishyödyllisen rakennustoiminnan avustamiseksi samoin ehdoin kuin aikaisemmin, paitsi että lainain vuotuismaksun tuli olla $9\frac{1}{2}$ %, mistä korkoa 8 %. Edellä mainitussa päätöksessä ilmoitetuin ehdoin kaupunginvaltuusto sittemmin hyväksyen Asunto-osakeyhtiö Sturen tekemän anomuksen päätti ¹⁾ myöntää mainitulle yhtiölle 1,458,000 markan kuoletuslainan 9 %:n vuotuismaksuin, josta $7\frac{3}{4}$ % olisi jäljellä olevan lainamäärän korkoa; anoa sosialiministeriöltä 2,430,000 markan kuoletuslainaa myönnettäväksi yhtiölle valtioneuvoston edellä mainitussa päätöksessä säädetyin ehdoin; antaa rahatoimikamarille tehtäväksi ryhtyä näistä päätöksistä aiheutuviin toimenpiteisiin; sekä julistaa päätökset heti tarkistetuiksi ja kiireellisinä toimeenpantaviksi.

Koska kaupunginvaltuusto oli vuonna 1925 myöntänyt ²⁾ Asunto-osakeyhtiö Savilalle kunnan varoista 750,000 markan kuoletuslainan sekä määrännyt, että rahamäärä oli osoitettava vuoden 1925 menosäännön tililtä Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille, mutta mainitusta määrärahasta oli käytettävänä ainoastaan 490,000 markkaa, valtuusto päätti ³⁾ osoittaa puuttuvan määrän, 260,000 markkaa, kuluvan vuoden menosäännön vastaavalta tililtä.

Sosiaalilautakunta oli ilmoittanut, että sosialiministeriö oli myöntänyt Asunto-osakeyhtiö Hauholle anotun ⁴⁾ 1,095,000 markan kuoletuslainan sijasta vain 950,000 markkaa, koska ministeriön käytettävänä olevat varat eivät olleet sallineet koko lainamäärän myöntämistä, ja kaupunginvaltuusto päätti ⁵⁾ lautakunnan ehdotuksesta anoa sosialiministeriöltä, jolla nyttemmin oli käytettävänään tarkoitukseen tarvittavat varat, 145,000 markan kuoletuslainaa myönnettäväksi Asunto-osakeyhtiö Hauholle valtioneuvoston joulukuun 17 p:nä 1925 tekemässä päätöksessä edellytetyin ehdoin.

Asunto-osakeyhtiö Aito nimisen yhtiön anottua kunnalta avustusta Vallilan Pakaankadun tontille n:o 29 suunnittelemaansa rakennusyritystä varten kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ valtioneuvoston joulukuun 17 p:nä 1925 tekemässä päätöksessä edellytetyssä järjestyksessä myöntää yhtiölle talousarvion määrärahasta Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille 360,000 markan kuoletuslainan, jonka vuotuismaksu olisi 9 % alkuperäisestä lainamäärästä, siitä korkoa $7\frac{3}{4}$ % kunakin vuonna maksamatta olevalle määrälle, sekä anoa sosialiministeriöltä yhtiölle 600,000 markan kuoletuslainaa yleisistä varoista. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi ryhtyä päätöksestä aiheutuviin toimenpiteisiin.

Rahatoimikamari ilmoitti ⁷⁾, että se täyttäen kaupunginvaltuustolta saamansa tehtävän ⁸⁾ oli anonut sosialiministeriöltä 262,500 markan suuruista kuoletuslainaa yleisistä varoista tuberkelitautisten henkilöiden asuinrakennuksen teettämiseksi sekä että ministeriö oli myöntänyt tähän tarkoitukseen 210,000 markkaa, mikä määrä oli arvioitu ministeriön alkuperusteiksi vahvistamain korkeimpien rakennuskustannusten mukaan.

Eräät kaupungin viranpitäjät anoivat valitsemiensa edustajain välityksellä, että XIV kaupunginosan korttelissa n:o 475 sijaitsevat Runeberginkadun tontit n:ot 36 ja 38 myytäisiin huutokaupatta suunnitellulle yhtiölle, joka aikoi rakentaa niille asuntoja kunnan virkamiehille, sekä että tälle yhtiölle myönnettäisiin joko 2,090,000 markan suuruinen kuoletuslaina kaupungin varoista tai

¹⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 20 §. — ²⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 96. — ³⁾ Valt. pöytäk. 3 p. maalisk. 19 §. — ⁴⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 96. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 21 p. huhtik. 16 §. — ⁶⁾ S:n 5 p. toukok. 24 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. syysk. 37 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1925 kert. s. 33.

1,400,000 markan kuoletuslaina yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahastosta ja että jälkimmäisessä tapauksessa lisäksi hankittaisiin 1,630,000 markan kuoletuslaina yleisistä varoista. Tämän johdosta kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾, että kysymys kuoletuslainan myöntämisestä kaupungin varoista ja samanlaisen lainan hankkimisesta yleisistä varoista jätettäisiin lepäämään, kunnes vuoden 1927 talousarvio oli hyväksytty; siinä tapauksessa että kaupunki katsoisi mahdolliseksi myöntää edellä mainitulle yhtiölle anotun kuoletuslainan, valtuuttaa rahatoimikamarin huutokaupatta 1,287,000 markasta myymään yhtiölle XIV kaupunginosan korttelissa n:o 475 sijaitsevat Runeberginkadun tontit n:ot 36 ja 38, sekä sen varalta, että yhtiön osakkeita merkittäisiin yli osakepääoman, valtuuttaa rahatoimikamarin merkitsijöistä valitsemaan yhtiön osakkaat.

Kunnan eläkkeet. Kaupunginvaltuusto päätti ²⁾, että tammikuun 1 p:ään 1927 voimassa oleviksi vahvistetut ³⁾ kaupungin viranpitäjille ja työntekijöille tulevia eläkkeitä koskevat määräykset jäisivät voimaan vielä mainitun ajan-kohdan jälkeenkin ja kunnes valtuusto toisin päätti.

Evätyt anomus eläkkeen korottamisesta. Kirvesmies E. J. Wassmanin tekemän anomuksen rahatoimikamarin hänelle myöntämän ⁴⁾ eläkkeen korottamisesta kaupunginvaltuusto jätti ⁵⁾ huomioon ottamatta.

Myönnettyjä eläkkeitä. Kaupunginvaltuusto myönsi alla luetelluille henkilöille anomuksesta ylimääräiset elinkautiseläkkeet suoritettaviksi liukuvan asteikon mukaan seuraavin vuotuisin määrin VI palkka-asteikkoa noudattaessa:

palokorpraali T. Heinolle 9,600 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁶⁾;

ent. aluelääkärille R. Heikelille 6,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁷⁾;

terveyspoliisin ent. kaitsijalle J. A. Roosille 6,000 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ⁸⁾;

Nikkilän mielisairaalan ent. koneenkäyttäjälle H. A. Blomsterille 4,800 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ⁹⁾;

Kallion alemman käsityöläiskoulun ent. johtajalle arkkitehti G. A. Sundelinille, 5,400 markkaa lukien ¹⁰⁾ tammikuun 1 p:stä 1925;

lastentarhanopettajatar E. Hyväriselle 9,000 markkaa, siitä vähennettynä hänelle Yksityiskoulujen eläkekassasta myönnetty eläke, 250 markkaa, elokuun 1 p:stä lukien ¹¹⁾;

rakennuskonttorin avustavalle työpäällikölle B. Weckmanille 12,000 markkaa tammikuun 1 p:stä lukien ¹²⁾;

puhtaanapitolaitoksen johtajalle J. Sjöholmille 30,000 markkaa, siitä vähennettynä hänelle tuleva vakinainen eläke, lukien huhtikuun 1 p:stä 1927 ¹³⁾;

maistraatinsihteeri C. V. Ekroosin leskelle 6,000 markkaa kesäkuun 1 p:stä lukien ¹⁴⁾;

rakennustarkastaja M. Gripenbergin leskelle 6,000 markkaa sekä lisäksi hänen kahdelle alaikäiselle tyttärelleen 3,000 markkaa kumpaisellekin, kunnes he tulivat täysi-ikäisiksi, tammikuun 1 p:stä lukien ¹⁵⁾;

kulkutautisairaalan ent. yövärtijän K. A. Rehnströmin leskelle 3,000 markkaa lukien syyskuun 1 p:stä 1925 ¹⁶⁾;

¹⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 38 §. — ²⁾ S:n 15 p. jouluk. 5 §. — ³⁾ Ks. v:n 1924 kert. s. 77. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 201. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 14 §. — ⁶⁾ S:n 19 p. toukok. 8 §. — ⁷⁾ S:n 19 p. toukok. 15 §. — ⁸⁾ S:n 17 p. helmik. 22 §. — ⁹⁾ S:n 2 p. kesäk. 13 §. — ¹⁰⁾ S:n 31 p. maalisk. 12 §. — ¹¹⁾ S:n 3 p. marrask. 3 a §. — ¹²⁾ S:n 27 p. tammik. 42 §. — ¹³⁾ S:n 17 p. marrask. 24 §. — ¹⁴⁾ S:n 2 p. kesäk. 21 §. — ¹⁵⁾ S:n 31 p. maalisk. 18 §. — ¹⁶⁾ S:n 5 p. toukok. 23 §.

rakennuskonttorin kirvesmiehen K. T. Nylundin leskelle 3,600 markkaa lukien heinäkuun 1 p:stä 1925¹⁾;

rakennuskonttorin avustavan työpäällikön B. Weckman-vainajan jälkeensä jättämille lapsille, 1 tyttäreille ja 2 pojalle 2,400 markkaa kullekin, lukien elokuun 1 p:stä, pojille, kunnes he olivat tulleet täysi-ikäisiksi ja tyttäreille, kunnes hän oli tullut täysi-ikäiseksi tai mennyt avioliittoon²⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijän H. J. Flinkin leskelle 3,600 markkaa syyskuun 1 p:stä lukien³⁾;

puhtaanapitolaitoksen työntekijän H. J. Salmelinin leskelle 3,600 markkaa lukien maaliskuun 1 p:stä 1925⁴⁾; sekä

hallivahtimestari C. J. Björkholmin leskelle 3,600 markkaa lukien tammi-kuun 1 p:stä⁵⁾.

Kaupunginvaltuusto oikeutti⁶⁾ anomuksesta Marian turvakodin johtajattaren B. Hannénin saamaan eläkkeen samojen perusteiden mukaan, joita sovellettiin myönnettäessä eläkkeitä kaupungin viranpitäjille. Rahatoimikamaria kehoitettiin ryhtymään tämän päätöksen aiheuttamiin toimenpiteisiin.

Myönnettyjä lisäeläkkeitä. Kaupunginvaltuusto päätti⁷⁾, että ent. kaupunginpalvelijalle C. G. Lindqvistille vuonna 1909 myönnettyyn⁸⁾ ylimääräisen avustuksen vuoden 1925 joulukuun 1 p:n ja vuoden 1927 tammikuun 1 p:n väliseltä ajalta tuli olla 5,004 markkaa vuodessa VI palkka-asteikon mukaan.

Leskirouva F. Kvarnströmin anomukseen, että hänen tyttärensä Nellyn eläke-aika, jonka kaupunginvaltuusto vuonna 1917 oli määrännyt⁹⁾ päättyväksi lokakuun 30 p:nä 1926, pidennettäisiin, myönnettiin¹⁰⁾ sikäli, että tytär Nelly edelleen marraskuun 1 p:ään 1928 asti saisi nostaa eläkettä.

Suomenkielisten kansakoulujen opettajattarelle S. K. Strengille myönnettiin¹¹⁾ 3,600 markan vuotuinen lisäeläke elokuun 1 p:stä lukien.

Finbyn kasvatuslaitoksen johtajattarelle E. Antinille, jolla 20 palvelusvuoden nojalla oli oikeus saada ainoastaan lyhennetty eläke syyskuun 1 p:stä lukien¹²⁾, myönnettiin 3,600 markan vuotuinen lisäeläke mainitusta ajankohdasta lukien; lisämäärä oli suoritettava kiintein määrin noudattamatta indeksiin vaihteluita.

Professori R. Sieversin anomus saada eläke erotessaan ruotsinkielisten kansakoulujen lääkärinvirasta lähetettiin¹³⁾ rahatoimikamarin ratkaistavaksi.

Oikeus lukea hyväkseen virkavuosia eläkkeen saamiseksi. Soittotaiteilija G. Mariani-Cerati oikeutettiin¹⁴⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen filharmonisessa orkesterissa palvelemaansa aika.

Putkenlaskija K. Iisakinpoika oikeutettiin¹⁵⁾ eläkkeen saamiseksi lukemaan hyväkseen Kaasuvalaistusosakeyhtiössä palvelemaansa aika.

Evätyjä eläkeanomuksia. Satamakapteeni O. W. Andsten-vainajan tytär oli anonut, että hänelle myönnettäisiin isänsä jälkeen ylimääräinen elinkautinen eläke kunnan varoista, mutta kaupunginvaltuusto ei katsonut¹⁶⁾ olevan syytä myöntyä anomukseen, koska hakija oli täysi-ikäinen eikä ollut esittänyt varallisuus- ja sukulaisuussuhteistaan mitään selvitystä, joka olisi todistanut hänen avustuksentarpeensa.

¹⁾ Valt. pöytäk. 17 p. helmik. 13 §. — ²⁾ S:n 22 p. syysk. 32 §. — ³⁾ S:n 17 p. marrask. 11 §. — ⁴⁾ S:n 17 p. maalisk. 28 §. — ⁵⁾ S:n 17 p. maalisk. 27 §. — ⁶⁾ S:n 16 p. kesäk. 23 §. — ⁷⁾ S:n 1 p. syysk. 40 §. — ⁸⁾ Ks. v:n 1909 kert. s. 95. — ⁹⁾ Ks. v:n 1917 kert. s. 154. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 24 §. — ¹¹⁾ S:n 17 p. marrask. 20 §; vrt. tätä kert. s. 200 —. ¹²⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 29 § ja 20 p. lokak. 5 §; ks. myös tätä kert. s. 200. — ¹³⁾ Valt. pöytäk. 20 p. lokak. 6 §; ks. tätä kert. s. 200. — ¹⁴⁾ Valt. pöytäk. 3 p. marrask. 9 §; vrt. tätä kert. s. 201. — ¹⁵⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 13 §; vrt. tätä kert. s. 201. — ¹⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 30 §.

Samaten valtuusto epäsi ¹⁾ oikeusaputoimiston oikeusavustajan apulaisen A. V. Falckin lesken anomuksen kunnan eläkkeen tai lahjapalkkion myöntämisestä sekä lehtorinleski E. Hertzin anomuksen saada eläke kaupungin varoista.

Lahjoitusrahastojen korkovarat. Sokeain jatko-opiston yhdistys oli anonut, että se saisi käytettäväkseen professori F. J. von Beckerin lahjoitusrahaston vuotuiset korkovarot ylläpitääkseen niillä opetuslaitosta, jossa sokeainkoulun käyneet sokeat henkilöt voisivat saada sekä tietopuolista että käytännöllistä jatko-opetusta. Samaten oli Helsingin sokeainyhdistys anonut, että se saisi mainitut korkovarot käytettäväkseen voidakseen perustaa lastentarhan ja valmistavan koulun sokeille lapsille. Mainituista esityksistä antamassaan lausunnossa rahatoimikamari huomautti, että lahjoittaja von Beckerin tarkoituksena oli ollut, että testamentatut varat käytettäisiin lapsille aiotun laitoksen perustamiseen, joten Helsingin sokeainyhdistyksen mainitsema tarkoitus vastasi lahjoittajan tarkoitusta paremmin kuin suunniteltu jatko-opetuslaitos, mutta oli kuitenkin sitä mieltä, että rahaston korkovaroihin ei olisi koskettava, ennenkuin pääoma oli kasvanut niin suureksi, että sokeille tarkoitettu laitos voitiin sekä perustaa että ylläpitää yksinomaan rahaston omilla varoilla.

Asiaa esiteltäessä kaupunginvaltuusto päätti ²⁾ evätä Sokeain jatko-opiston yhdistyksen ja Helsingin sokeainyhdistyksen edellä mainitut anomukset.

Apurahain myöntäminen C. F. Ekholmin stipendirahastosta. Rahatoimikamarin julistettua neljä 1,750 markan suuruista C. F. Ekholmin stipendirahaston apurahaa haettavaksi kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ myöntää ne ainoille päteville hakijoille, nim. kelloseppä L. N. Tuomelle, kelloseppä U. V. Tuomelle ja johtaja K. A. Wuorelle.

Vuoden 1927 tulo- ja menosääntö. Maistraatti lähetti ⁴⁾ valtuustolle rahatoimikamarin laatiman vuoden 1926 tulo- ja menosääntöehdotuksen ⁵⁾, ja kaupunginvaltuusto otti sen ynnä talousarviovaliokunnan siitä antaman lausunnon ⁶⁾ käsiteltäväkseen sekä vahvisti ⁷⁾ kaupungin vuoden 1927 tulo- ja menosäännön ⁸⁾, joka osoitti seuraavat loppusummat:

Menot.

1. Velat	Smk	49,316,637: 46
2. Virastot	»	6,546,321: —
3. Kunnallishallinto	»	15,031,373: 25
4. Palolaitos	»	4,631,196: —
5. Poliisilaitos	»	6,981,638: 29
6. Yleiset rasitukset	»	11,000: —
7. Terveysdenhoito	»	5,859,717: —
8. Sairaanhoidto	»	28,982,522: —
9. Köyhäinhoito	»	22,338,069: —
10. Lastensuojelutoiminta	»	11,660,766: 05
11. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	35,301,603: 30
12. Teknilliset laitokset	»	85,363,401: —
13. Yleiset työt	»	54,842,222: —
14. Katu- ja laiturivalaistus	»	3,596,000: —

¹⁾ Valt. pöytäk. 31 p. maalisk. 20 § ja 3 p. marrask. 26 §. — ²⁾ S:n 31 p. kesäk. 23 §. — ³⁾ S:n 22 p. syysk. 19 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 39. — ⁵⁾ S:n n:o 31. — ⁶⁾ S:n n:o 40. — ⁷⁾ Valt. pöytäk. 15 p. jouluk. 5 §. — ⁸⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 42.

15. Puhtaanapito	Smk	13,781,472: —
16. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	7,557,916: —
17. Kiinteä omaisuus	»	14,096,103: 66
18. Eläkkeet ja apurahat	»	2,460,160: —
19. Sekalaiset menot	»	57,200,135: —
Yhteensä Smk		425,558,253: 01

Tulot.

Säästö vuodelta 1926	Smk	10,000,000: —
1. Lainat ja korot	»	53,325,000: —
2. Tuloa tuottavat oikeudet	»	24,812,526: —
3. Terveysten- ja sairaanhoito	»	14,177,670: —
4. Köyhäinhoito ja lastensuojelutoiminta	»	10,600,837: 75
5. Opetus- ja sivistyslaitokset	»	10,421,963: —
6. Teknilliset laitokset	»	99,497,536: —
7. Yleiset työt	»	570,202: —
8. Puhtaanapitolaitos	»	5,760,000: —
9. Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola ..	»	9,463,000: —
10. Kiinteä omaisuus	»	24,263,591: —
11. Sekalaiset tulot	»	1,497,086: —
12. Verotus	»	161,168,841: 26
Yhteensä Smk		425,558,253: 01

Talousarviossa huomioon otetut seikat. Rahatoimikamarin laatima vuoden 1927 talousarvioehdotus oli muodollisesti pääasiassa vuoden 1926 talousarvion kaltainen. Kysymys talousarvioasetelman perusteiden perinpohjaisesta uudistamisesta oli vireillä, mutta koska se oli laajakantoinen ja vaati huolellista tutkimista, ei kamari ollut tahtonut liaksi jouduttaa sen ratkaisemista, sitä vähemmän, koska kaupunkikuntain taloudenhoitoa koskevia uusia lakimääräyksiä oli tekeillä.

Asiallisesti rahatoimikamari tulo- ja menoarvioehdotusta laatiessaan oli samalla tavalla kuin edellisenä vuonna pyrkinyt estämään hallinto- y. m. kustannusten kohoamista sekä noudattamaan mahdollisimman suurta säästäväisyyttä varojen sijoittamisessa uusiin investointeihin. Toisaalta oli työvälineitä, koneita ja kalustoa varten pyydetty määrärahat yleensä otettu talousarvioehdotukseen. Tuloarvioehdotusta laatiessaan rahatoimikamari oli kiinnittänyt erikoista huomiota kunnan liiketoiminnan luontoisten toimialain ja yritysten kannattavuuteen, koettanut mikäli mahdollista lisätä kaupungin tuloja sekä huolehtinut siitä, että kaupungille tulevat maksut ja korvaukset vastasivat kohtuullisia käyviä hintoja. Johtavana periaatteena oli ollut pyrkimys johdonmukaisesti noudattamaan omaksuttuja suuntaviivoja, joiden katsottiin olevan omiaan takaamaan talousarvion asiallinen yhtenäisyys ja suunnitelmanmukaisuus ja edistävän pitkäksi aikaa eteenpäin haahmoitellun, kaupungin talouden vakiinnuttamista tarkoittavan ohjelman toteuttamista. Mainittuun ohjelmaan sisältyi m.m. epävarmain ja perimättä jäävien saatavien mahdollisimman nopea poistaminen, säästön käytön supistaminen, kaupungin käyttöpääomain kartuttaminen sekä tuntuvia määrärahoja vaativien uusien yritysten ja laajennusten alkuunpaneminen ainoastaan mikäli se voi tapahtua estämättä kaupungin talouden suotavaa vakiintumista ja veroäyriä korottamatta.

Kamari oli kohdistanut erikoista huomiota yleisiin töihin ja uudishankintoihin tietoisena siitä, että nämä olivat kaupungin talouden kehitykseen vaikuttavista yksityisistä tekijöistä tärkeimmät. Eri näkökohtia punnitessaan kamari oli tullut siihen tulokseen, että kaupungin talouden saattaminen täysin vakavalle pohjalle oli asetettava ensi sijaan ja että tämän päämäärän saavuttamiseksi oli mahdollisimman paljon rajoitettava määrärahain myöntämistä yleisiin töihin ja uudishankintoihin. Mutta vaikka kaupungin raha-asiaihin tila olisikin sallinut uusien töiden käyntiin panettamisen, ei sitä kuitenkaan ollut tehtävä siitä syystä, että yksityinen yritteliäisyys varsinkin rakennusteollisuuden alalla oli hyvin vilkas ja kunnan itselleen ja kaupungin asukkaille hyödyksi tuli esiintyä säännöstelijänä työmarkkinoilla ja runsaan työnsaannin aikana supistaa työnsä mahdollisimman vähiin voidakseen taas huonompien työolojen aikana sitä suuremmassa määrässä teettää hyödyllisiä töitä. Tätä politiikkaa kamari katsoi olevan sovellettava sekä nousu- ja laskukausien tasoittamiseksi että myös eri vuodenaikojen epätasaisen työnsaannin säännöstelemiseksi. Talousarvioon oli senvuoksi merkitty runsaat määrärahat talvitöitä varten, sellaisiakin, jotka olisi voitu lykätä tai kokonaan jättää suorittamatta. Vertaillen toisiinsa nyt puheena olevan alan eri määrärahatarpeita kamari oli asettanut ensi sijaan katujen, viertoteiden ja teiden kuntoonpanemisen sekä teknillisten laitosten laajennukset ja uudishankinnat. Liikenteen kasvaminen ja sen luonteen muuttuminen vaativat liikenneväyläin panettamista parempaan kuntoon, mikä myös vastedes vähentäisi katujen ja teiden runsaita kunnossapitokustannuksia. Huonerakennustöitä ja satamain laajentamistöitä kamari katsoi haitatta voivan lykätä.

Vahvistettu menosääntö osoitti tosin tuntuvaa lisäystä, 40.2 milj. markkaa verrattuna vuoden 1926 talousarvion arvioituihin menoihin, mutta tästä määrästä oli 4.7 milj. markkaa aiottu vanhempien lainain suorittamiseen ja 6.4 milj. tontti- ja maa-alueiden ostoon sekä 7 milj. verotusvarain ja muiden tulojen poistoon ja palautukseen. Muu lisäys johtui pääasiassa hiilien hinnan kohoamisesta, mikä aiheutti kaasu- ja sähkölaitokselle n. 5 milj. markan lisämenon, tilapäisten lainain korkomääräin lisääntymisestä 3 milj. markalla sekä ylemmän palkka-asteikon soveltamisesta vuonna 1927, minkä johdosta palkka- ja määrärahoja oli lisättävä n. 6 milj. markkaa. Poistoihin merkityn määrän, joka oli 42 milj. markkaa¹⁾ eli 7 milj. markkaa suurempi kuin vuonna 1926, voi kenties katsoa sangen raskaasti rasittavan talousarviota, mutta kaupungin talouden vakiinnuttaminen vaati ennen kaikkea, että vuosien kuluessa kertyneet verojäämät kokonaan poistettiin kirjoista ja talousarvio ja tilinpäätös vapautuivat näennäisistä tuloista. Seuraavan vuoden talousarvioon ei enää tarvittaisi poistomäärärahaa aikaisempien vuosien verojäämiä varten, vaan ainoastaan määrää, joka vastasi talousarviovuoden verojäämiä ja joka saavutetun kokemuksen nojalla voitiin arvioida n. 14 %:ksi koko verotetusta määrästä.

Menojen lisääntymistä vastasi 22.8 milj. markan tulolisäys, mihin tuli lisäksi 17.4 milj. markan verotulojen lisäys. Tuntuva lisääntymistä edelliseen vuoteen verrattuna osoittivat teknilliset laitokset, satamalaitos, kaupungin kiinteä omaisuus ja tonttilunastukset. Edelleen voitiin edellyttää tulojen lisääntyvän sen johdosta, että vuokramaksut ja paikkavuokrat oli korotettu vallitseva hintatasoa vastaaviksi. Korotuksissa ei suinkaan pyritty saavuttamaan huippuhintoja, vaan ainoastaan takaamaan kaupungille kohtuullinen

¹⁾ Vrt. tätä kert. s. 88.

korvaus sen antamista käyttöoikeuksista ja siten korjaamaan ne epäkohdat, joita rahan arvon aleneminen tässä kohden oli aiheuttanut. Samaten kuin vuonna 1926 merkittiin edellisen vuoden säästö tuloksi, kuitenkin ainoastaan 10.0 milj. markaksi. Tätä säästöä ei kuitenkaan suunniteltu käytettäväksi varsinaisiin menoihin, vaan aikaisempien vuosien verojäämien poistamiseen. Lainavarain käytössä noudatettiin samoja periaatteita kuin vuoden 1926 talousarviossa, t. s. mainittuja varoja osoitettiin ainoastaan suurempiin uudisrakennuksiin, uudistoihin ja kiinteistöjen ostoon sekä annettavaksi korkoa tuottavina kuoletuslainoina. Uudisrakennuksia ja uudistoitä varten osoitettiin lainavarain lisäksi myöskin muita tuloja.

Seuraavassa tehdään tarkemmin selkoa kaupunginvaltuuston hyväksymän talousarvion vuoden 1926 talousarvioon verrattuna osoittamista tärkeimmistä muutoksista.

Menosääntö. Ensimmäiseen pääluokkaan, Kaupungin velat, merkittiin menoja 49,316,637: 46 markkaa vuoden 1926 talousarvion 41,764,489: 23 markan sijasta. Lisäyksestä kohdistui 4,658,721: 08 markkaa lukuun Kuoletukset, jossa menot lisääntyivät sen johdosta, että vuosien 1892, 1898, 1900 ja 1902 obligatiolainain kuoletusta oli päätetty ¹⁾ lisätä. Tilapäisen luoton määrärahaa oli korotettava 3,000,000 markkaa sen johdosta, että lainavaroista suoritettavat investoimismenot toistaiseksi oli peitettävä tilapäislainoilla.

Toisessa pääluokassa, Virastot, otettiin Maistraatti nimisessä luvussa huomioon kaupunginvaltuuston päätös ²⁾ kirjaaajanapulaisenviran perustamisesta sekä maistraatin notaarinvirkain uudestaanjärjestelystä. Notaarin palkkiota avioliittoasiain käsittelystä korotettiin 1,200 markkaa, ja tarkastajan palkkaamiseksi ulosottolaitokseen ³⁾ merkittiin 54,540 markan tilapäinen määräraha. Lomasijaismäärärahaa korotettiin 10,000 markkaa, koska kunnallispormestari ja oikeusneuvosmies työnsä lisääntymisen vuoksi eivät enää voineet toimia toistensa kesälomain aikaisina sijaisina. Uusia määrärahoja oli kaksi, nim. 10,000 markkaa maistraatin käytettäväksi tilapäisiin menoihin ja 9,660 markkaa tilapäisiä apulaisia varten ²⁾. Raastuvanoikeus nimisessä luvussa korotettiin osaston puheenjohtajan palkkio kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen ⁴⁾ mukaisesti. Lomasijaismääräraha vahvistettiin 88,900 markaksi huomioon ottaen, että osastopuheenjohtajan ja nuoremman oikeusneuvosmiehen sijaispalkkio olisi 3,000 markkaa, vanhemman oikeusneuvosmiehen 2,000 markkaa, siviili- tai rikosasiainnotaarin sekä ylimääräisen neuvosmiehen 1,500 ja kaupunginpalvelijain 650 markkaa. Koska holhouskirjoille oli vahvistettu uudet kaavakkeet, merkittiin uusi 7,000 markan suuruinen määräraha raastuvanoikeuden holhouskirjan kirjoittamiseksi uudestaan. Kaupunginvaltuuston päätös ⁵⁾ ulosottolaitoksen henkilökunnan lisäämisestä otettiin huomioon mainitun laitoksen menosäännössä, ja määrärahaa ulosottoapulaisien ja tarkastajan raitiotievuosilippuja sekä näiden viranpitäjäin kaupungin saariin ja Suomenlinnaan tehtäviä virkamatkoja varten korotettiin 6,150 markkaa eli 43,650 markkaan. Rikostuomioiden toimeenpanijan konttorin menosääntöön merkittiin vasta perustetun ⁵⁾ kirjaaajan toimen ja kolmen kanslia-apulaisen toimen palkat. Toisen pääluokan menojen kokonaismäärä oli 6,546,321 markkaa vastaten 5,886,461: 68 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 45. — ²⁾ S:n s. 112. — ³⁾ Vrt. v:n 1924 kert. s. 142. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 53. — ⁵⁾ S:n s. 113.

Kolmannessa pääluokassa, Kunnallishallinto, aleni Kaupunginvaltuusto nimisessä luvussa tarverahamääräraha 400,000 markasta 200,000 markkaan, koska talousarvion ja valtuuston mietintöjen painatus siirtyi painatustöiden valvojan tehtäväksi ja kustannettavaksi rahatoimikamarin käytettäväksi myönnetyistä määrärahoista. Rahatoimikamarin menosääntöä vahvistettaessa kaupunginvaltuusto päätti korottaa kamarin jäsenen palkkion 75 markasta 100 markkaan kokoukselta. Valtuuston päätös ¹⁾ avustavan notaarintoimen perustamisesta otettiin huomioon ja samaten valtuuston päätökset ²⁾ ikäkorotusten suorittamisesta eräille viranpitäjille. Uutena määrärahana merkittiin talousarvioon 325,000 markkaa kamarin painatuskustannusten suorittamiseksi. Rahatoimikonttorin palkkausmäärärahaa arvioitaessa otettiin huomioon, että kaksi nuorempaa kaupunginkirjuria oli oikeutettu ³⁾ saamaan ikäkorotus. Luvun Rahatoimikamari nimikkeen Vero-osasto kohdalle siirrettiin aikaisemmin erityiseen Verotusvalmistelukunta nimiseen lukuun merkityt menot. Satamahallinnon menot kohosivat 542,454: 75 markkaa. Suurimman menojen lisäyksen, 240,000 markkaa, aiheutti erä Korvaus Helsingin makasiiniosakeyhtiölle satamakannannasta. Yhden nuoremman satamakirjanpitäjän oikeus ikäkorotuksen saamiseen ³⁾ otettiin huomioon ja satamakamreerin virka-apua varten myönnettiin samoin kuin edellisenäkin vuonna 36,000 markkaa. Uutena määrärahana merkittiin 35,000 markkaa kannettujen maksujen poistoihin ja peruutuksiin. Tilastokonttorin määrärahat lisääntyivät 94,796 markkaa, siitä 58,000 markkaa painatuskustannuksiin. Sosialilautakunnan menot osoittivat 28,671 markan lisäystä, jonka aiheutti m. m. vahtimestarin palkkion korotus 800 markkaan kuukaudessa ja samalla portinvartijana toimivan puutarhurin ottaminen Kuntähden siirtolapuutarhaan huhtikuun 1 p:stä 1927 lukien. Työnvälitystoimistonkin menojen arvioitiin kohoavan. Lisäyksestä, jonka suuruus oli 62,739 markkaa, vastasi 27,600 markkaa vasta perustetun osastonjohtajattaren viran palkkaa, ja 10,000 markan lisäkustannus aiheutui siitä, että toimiston itsensä täytyi kustantaa kaavakeiden painatus sen sijaan että ne aikaisemmin oli saatu ilmaiseksi valtiolta. Luvun Rakennustarkastuskonttori menojen summa oli 544,844 markkaa, mitä vastasi 303,064 markkaa vuoden 1926 talousarviossa. Rakennustarkastajan palkka kohosi 6,000 markkaa. Uusia määrärahoja merkittiin 184,000 markkaa tilapäisiä apulaisia ¹⁾ ja 23,750 markkaa raitioteiden vuosikortteja sekä matkakustannuksia varten. Holhouslautakunnan huoneiston siivomiseen myönnettiin uusi 900 markan määräraha. Nimikkeen Sekalaiset menot kohdalle merkityt määrärahat lisääntyivät 239,550 markkaa, mistä 200,000 markkaa vastasi vuonna 1927 suoritettavain eduskuntavaalien arvioituja kustannuksia ja 39,550 markkaa sitä lisämaksua, joka kaupungin oli suoritettava Suomen kaupunkiliitolle henkikirjoitettujen asukkaiden lukumäärän lisääntymisen johdosta. Rahatoimikamarin käyttövarat korotettiin 900,000 markkaan, joten lisäys edelliseen vuoteen verraten oli 150,000 markkaa. Kolmannen pääluokan loppusumma oli 15,031,373: 25 markkaa vastaten 13,368,481: 50 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

Neljännän pääluokan, Palolaitos, menojen arvioitiin lisääntyvän 70,277 markkaa eli 4,631,196 markkaan. Palkkaukset nimisestä luvusta poistettiin ruokamääräraha, koska naimatonkin palomiehistö itse ryhtyi huolehtimaan ravinnostaan. Vastaava vähennys esiintyi tulosäännössä ⁴⁾ nautittujen luontois-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 114. — ²⁾ S:n s. 51. — ³⁾ S:n s. 52. — ⁴⁾ S:n s. 91.

etujen korvauksessa. Edellä mainittuun lukuun otettiin uusi 67,275 markan suuruinen määräraha lomasijaisia varten. Pidettiin näet välttämättömänä ottaa palolaitokseen kesäkuun 1 p:n ja elokuun 31 p:n väliseksi ajaksi, jolloin palomiestistöllä oli kesälomansa, joitakin sijaisia, koska käytettävissä oleva miehistö muuten oli liian harvalukuinen suuremman tulipalon sattuessa. 3 uuden, sairaiden kuljetukseen tarvittavan hevosen ostoon osoitettiin 20,000 markkaa. Uusi henkilöauto ostettaisiin 40,000 markalla ja autorenkaita 75,000 markalla. Pääpaloaseman lisärakennuksen sisustamiseen sekä kaluston hankkimiseen myönnettiin 425,000 markkaa.

Poliisilaitoksen menosääntö päättyi 6,981,638: 29 markkaan ollen 251,117: 29 markkaa suurempi kuin vuoden 1926 talousarviossa. Lisäyksestä tuli 118,914: 29 markkaa kaupungin poliisilaitoksen ylläpidosta suoritettavan käteisavustuksen ja 132,203 markkaa huoneistomäärärahaan osalle.

Kuudenteen pääluokkaan, Yleiset rasitukset, merkittiin ainoastaan 11,000 markkaa majoituksen kaupungille aiheuttamia menoja.

Seitsemänteen pääluokkaan, Terveystenhoito, merkittiin Terveystenhoitolautakunta nimiseen lukuun lautakunnan puheenjohtajan palkkio 12,000 markkaan korotettuna ¹⁾. Jotta kaitsijoilla olisi mahdollisuus ostaa näytteitä tavaroista, jotka tarkastuksissa olivat tuntuneet heistä pilaantuneilta tai väärennetyiltä, merkittiin talousarvioon 2,000 markan suuruinen määräraha. Luvussa Lääkärit ja sairaanhoitohenkilökunta korotettiin lomasijaismäärärahaa 12,500 markkaa eli 24,600 markkaan, jolloin toisen kaupunginlääkärin ja aluelääkärin sijaisten palkkiot voitiin korottaa 2,000 markkaan sekä määrätä sijainen ensimmäiselle kaupunginlääkärille 2,500 markan ja terveystenhoidontarkastajalle 2,000 markan palkkioon; viimeainitut viranpitäjät olivat siihen asti kesälomain aikana hoitaneet toinen toisensa tehtäviä, mikä oli aiheuttanut tuntuva haittaa. Maidontarkastuksen menosääntöä vahvistettaessa otettiin huomioon kaupunginvaltuuston aikaisempi päätös ²⁾ yhden ylimääräisen kaitsijan siirtämisestä vakinaiseen menosääntöön, ja maistraatin esityksestä merkittiin uutena määrärahana 27,600 markkaa louhintatöiden valvontaa ³⁾ varten. Terveystoimiston siivouspalkkio kohosi 1,400 markkaa eli 6,000 markkaan. Asuntotarkastuksen menosääntöön merkittiin kaksi uutta määrärahaa, 24,000 markkaa vuokraa ja 1,000 markkaa valaistusta varten. Keuhkotautisten tiedonantoimiston ja poliklinikan arvioidut menot lisääntyivät 389,412 markkaa, mistä 40,000 markkaa aiheutui elintarpeiden ja vuokra-avun antamisesta tuberkelitauteille henkilöille ja 265,000 markkaa parantolahoidon kustantamisesta tuberkelitauteille lapsille. Valtuuston aikaisemmin ortopediselle poliklinikalle myöntämä ⁴⁾ avustus, 12,000 markkaa, merkittiin uutena ylimääräisenä menoeränä lukuun Poliklinikat ja muu sairaanhoito, ja Vuorikadun silmäpoliklinikan määrärahaa korotettiin 6,000 markkaa eli 32,000 markkaan, jolloin korotetun määrärahan nauttimisen ehdoksi määrättiin, että poliklinikka oli pidettävä avoimin viitenä arkipäivänä viikossa 9 kuukautena vuodessa ja kaksi kertaa viikossa kahtena kesäkuukautena, jota vastoin sen kolmantena kesäkuukautena sai pitää suljettuna. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettävä määräraha alennettiin 50,000 markkaa eli 100,000 markkaan. Seitsemäs pääluokka päättyi 5,859,717 markkaan, mitä vuoden 1926 talousarviossa vastasi 5,226,371: 50 markkaa.

Kahdeksannessa pääluokassa, Sairanhoito, osoittivat kaikkien sairaalain menosäännöt lisäystä, nim. Marian sairaalan 761,852 markkaa, kulku-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 53. — ²⁾ S:n s. 115. — ³⁾ Vrt. tätä kert. s. 115. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 67.

tautisairaalan 377,714 markkaa, Kivelän sairaalan 481,191 markkaa ja Nikkilän sairaalan 939,030 markkaa. Yhteensä sairaalain palkkauskustannukset kohosivat 963,536 markkaa, pääasiassa koska kaikkien kunnan palkkain maksussa noudatettaisiin ylempää palkka-asteikkoa, mutta myöskin uusien virkain perustamisen ja ikäkorotusten myöntämisen¹⁾ johdosta. Ruokintamenojen arvioitiin kohoavan 551,550 markkaa sairaanhoitopäivien luvun odotettavissa olevan lisääntymisen vuoksi ja lämpömenojen 116,901 markkaa hiilien hinnan kohoamisen johdosta. Edelleen oli valaistus- ja lääkeainemäärärahoja korotettava edellistä 14,000 markkaa ja jälkimmäistä 77,850 markkaa kulutuksen lisääntymisen takia. Rakennusten korjaukset ja vuokrat osoittivat lisäystä 39,350 markkaa ja kalustomenot 350,113 markkaa; viimeainittu määräraha jakautui eri sairaalain kesken seuraavasti: Marian sairaala 54,000 markkaa, kukautisairaala 132,220 markkaa, Kivelän sairaala 45,000 markkaa ja Nikkilän sairaala 118,893 markkaa. Vedenkulutukseen arvioitiin tarvittavan 59,000 markkaa enemmän kuin vuonna 1926, koska veden hinta oli korotettu, ja pesu- ja pesuainemäärärahaa oli lisättävä 50,000 markkaa. Puhtaanapitomäärärahat merkittiin 118,600 markkaan korotetuin määrin, m.m. koska puhtaanapitolaitoksen taksoja oli korotettu. Elätteelle annetuista potilaista suoritettut maksut ja näiden potilaiden vaatteet aiheuttivat 253,600 markan menojen lisäyksen, osin elätteelle annettujen lukumäärän lisääntymisen, osin elätteelleantomaksujen kohoamisen johdosta. Kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemä päätös²⁾ sairaanhoitajataarkoulun laajentamisesta aiheutti 71,127 markan lisämenon. Konvalescenthem—Toipumakoti-yhdistykselle myönnettiin samoin kuin edellisinäkin vuosina 25,000 markan avustus. Kuten näkyy, osoitti sairaanhoidon menosääntö kauttaaltaan menojen lisääntymistä vuoden 1926 menosääntöön verrattuna. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan käytettävää määrärahaa voitiin kuitenkin supistaa 170,000 markkaa eli 400,000 markkaan. Koko kahdeksannen pääluokan menot nousivat 28,982,522 markkaan vuoden 1926 talousarvion 26,442,114 markan sijasta.

Myöskin yhdeksannen pääluokan, Köyhäinhoidon, menojen arvioitiin lisääntyvän tuntuvasti eli 2,237,409 markkaa. Ensimmäiseen lukuun, Köyhäinhoidolautakunta, merkittiin 12,000 markkaan korotettu³⁾ palkkio lautakunnan puheenjohtajalle sekä kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁴⁾ mukaisesti 9,600 markkaa kahden asiapojan palkkioiksi. Kunnalliskodin ja työlaitoksen ruokakustannukset arvioitiin 219,000 markkaa suuremmiksi kuin vuoden 1926 talousarviossa eli 2,930,000 markaksi; hoidokkien ruoka oli tällöin laskettu 7 (aikaisemmin 6: 50) markan mukaan päivältä, virkailijain 10 markan ja palveluskunnan 9 markan mukaan. Luvussa Apurahoja ja kustannuksia laitoksista erillään olevista köyhistä yhdistettiin sairaanhoito- ja mielisairaanhoitokustannukset yhteen Sairaanhoitokustannukset nimiseen momenttiin, joka merkittiin 6,800,000 markaksi vuoden 1926 6,650,000 markan sijasta. Myöskin suoranaisten avustusten määrärahaa oli korotettava, nim. 150,000 markkaa eli 3,000,000 markkaan, jolloin myöskin hoidon ja ammattiopetuksen antaminen rammoille ja sokeille oli siitä suoritettava. Viimeainitun määrärahan kohoaminen ei aiheutunut yksinomaan avustuksensaajain lukumäärän lisääntymisestä, vaan enemmänkin avustusmääräin korotuksesta. Arvaamattomiin tarpeisiin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan osoitettiin 2,500,000 markkaa. Tuntuva lisäys — 1,500,000

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 52, 108, 115 ja 116. — ²⁾ S:n s. 108. — ³⁾ S:n s. 53. — ⁴⁾ S:n s. 116.

markkaa vuoden 1926 talousarvioon verrattuna — johtui siitä, että työttömyyttä oli odotettavissa ja se mahdollisesti vaatisi köyhäinhoidon puuttumista asiaan. Yhdeksannen pääluokan loppusumma oli 22,338,069 markkaa vastaten 20,100,660 markkaa vuoden 1926 menosäännössä.

Vuoden varrella toteutetusta¹⁾ lastenhuoltolaitosten keskittämisestä oli seurauksena, että kymmenennen pääluokan määrärahoja voitiin melkoisesti vähentää. Kun lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot siitä huolimatta kohosivat 32,939: 40 markkaa, johtui tämä etusijassa siitä, että kuten jo mainittiin, vuonna 1927 tuli sovellettavaksi ylempi palkka-asteikko. Palkkaussuorituksen lisäntymiseen vaikuttivat myöskin kaupunginvaltuuston päätökset²⁾ lastensuojelulautakunnan puheenjohtajan palkkion korottamisesta ja lastenvalvojan viran järjestelystä, minkä lisäksi rahatoimikamari oli oikeuttanut³⁾ yhden yhoitajattaren saamaan ikäkorotuksen. Lastenhuoltolaitosten menosäännön lämpö- ja valaistusmäärärahaa oli korotettava 14,828 markkaa. Tuberkelitauteista lapsista lastenkoti Droppenille suoritettu apumaksu, joka vuonna 1926 oli 360,000 markkaa, vahvistettiin 400,000 markaksi, koska kodin päivämaksu oltuaan 11 markkaa oli korotettu 12 markkaan, ja tylsämielisten lasten erikoishoitoa ja opetusta varten merkittiin 60,000 markkaa eli 13,000 markkaa enemmän kuin vuonna 1926 sen johdosta, että valtioneuvosto oli korottanut Perttulan laitoksen hoitomaksuja. Lastensuojelulautakunnan hallinnon alaisten maanviljelystilain menosääntö päättyi 1,251,597: 25 markkaan osoittaen menojen lisäystä 202,948: 75 markkaa, minkä kuitenkin osaksi korvasi tulojenkin lisääntyminen. Kaiken kaikkiaan lastenhuoltotoiminnan aiheuttamat menot arvioitiin 11,660,766: 05 markaksi vuoden 1926 menosäännön 11,627,826: 65 markan sijasta.

Yhdennessätoista pääluokassa, Opetus- ja sivistyslaitokset, suomenkielisten kansakoulujen menosääntö osoitti 486,251 markan nousua. Valtuuston aikaisemmin tekemän päätöksen⁴⁾ mukaisesti korotettiin kansakoulujohtajain palkkiomäärärahaa 52,335 markkaa eli 104,335 markkaan, ja palkkaussuorituksen määrärahaa arvioitaessa otettiin huomioon uuden lääkärinviran perustaminen suomenkielisiin kansakouluihin⁵⁾. Tuntiopettajain palkkiot korotettiin 153,478 markasta 183,454 markkaan, koska uusi opetussuunnitelma käsitti entistä enemmän opetustunteja, minkä lisäksi tyttöjen käsityöopetus tuli tapahtumaan kahdella osastolla. Sitäpaitsi oli Tehtaankadun kouluun perustettu uusi jatkoloukka. Talousarvion määräraha Erityiset palkkiot kohosi 163,560 markkaa ja koulujen päivittäisiin siivouksiin tarvittava määräraha 20,000 markkaa. Oppilaiden voimistelu- ja urheiluharjoitusten edistämiseen myönnettiin 34,000 markkaa, lisäys, 6,000 markkaa vuoden 1926 vastaavaan määrärahaan verrattuna, johtui siitä, että mainittujen harjoitusten johtajina toimivain opettajain tuntipalkkiota oli korotettu 20 %. Uusi oli 6,000 markan määräraha erikoislääkärien neuvonantotoimintaa⁵⁾ varten. Ruotsinkielisten kansakoulujen menot lisääntyivät yhteensä 45,622 markkaa. Samaten kuin suomenkielistenkin koulujen menosäännössä kohosi johtajain palkkiomääräraha⁴⁾. Lisäys oli 14,440 markkaa. Tuntiopettajain palkkioihin myönnettiin 125,000 markkaa vuoden 1926 vastaavan määrän ollessa 115,600 markkaa. Sensijaan erä Erityiset palkkiot väheni 28,060 markkaa. Oppilasmäärän vähennemisen johdosta merkittiin koulutarvikkeiden ostoon ainoastaan 200,000 markkaa eli 40,000 markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Varattomain

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 102. — ²⁾ S:n s. 53. — ³⁾ S:n s. 186. — ⁴⁾ S:n s. 47. — ⁵⁾ S:n s. 105.

oppilaiden vaatetusapua ja ruokintaa varten osoitettiin yhteensä 220,000 markkaa, mikä määräraha osoitti lisäystä 30,000 markkaa. Koska Käpylän asukasmäärä oli lisääntynyt ja siellä asuville lapsille oli entistä suuremmassa määrässä annettava raitiotielippuja, korotettiin tähän tarkoitukseen olevaa määrärahaa 4,000 markkaa eli 12,000 markkaan. Kanslia- ja kouluhuoneistojen vuokrat kohosivat 10,000 markkaa ja puhtaanapito- y. m. menot 7,000 markkaa. Erikoislääkärien käyttöä varten myönnettiin 2,000 markkaa ¹⁾. Kanskoulujen yhteiset menot vähenivät 8,202 markkaa. Muille kunnille Helsingistä kotoisin olevien lasten koulunkäynnistä suoritettava korvaus arvioitiin näet ainoastaan 40,000 markaksi vuoden 1926 65,000 markan sijasta. Muut tämän luvun määrärahat osoittivat kaikki vähäistä nousua lukuunottamatta opettajakirjaston hoitomäärärahaa, joka oli entisellään. Uutena määrarahana merkittiin 2,000 markkaa kirjallisuuden ostamiseksi koululääkärien neuvottelukoukousia varten sekä niiden pöytäkirjanpidon y. m. kustantamiseksi. Ammattiopetuksen kaupungille aiheuttamien menojen arvioitiin kohoavan 107,477: 35 markkaa, mistä 1,634 markkaa kohdistui ammattiopetuslaitosten johtokuntaan, 17,498 markkaa yleisiin ammattilaiskouluihin, 78,991 markkaa valmistavaan poikien ammattikouluun ja 9,354: 35 markkaa valmistavaan tyttöjen ammattikouluun. Viimemainitun koulun työainemääräraha vahvistettiin 10,000 markaksi, jolloin otettiin huomioon koulun johtokunnan ehdotus, että työaineet liina- ja pukuosaston harjoitustoihin samoin kuin niihin koetöihin, jotka vaaditaan oppilaan siirtämiseksi ylemmälle luokalle, annettaisiin oppilaille maksutta. Työväenopiston menosääntö päättyi 481,087 markkaan. Lisäyksen, 34,337 markkaa, aiheutti etusijassa luennoitsijain ja tuntiopettajain palkkioiden korotus. Koska uutta työväenopistotaloa pariaikaa rakennettiin ja johtokunnan sen vuoksi täytyi useammin kokoontua, merkittiin entistä suurempi määräraha, 9,000 markkaa, johtokunnan puheenjohtajan ja jäsenten palkkioita varten. Kansanlastentarhoja varten osoitettiin 5,881,563: 30 markkaa, siitä 127,957 markkaa johtokuntaa ja kansliaa varten, 5,668,106: 30 markkaa lastentarhain voimassapitoa ja 85,500 markkaa muita menoja varten. Vuoden 1926 vastaavat luvut olivat 5,533,332 markkaa, 118,224 markkaa, 5,334,608 markkaa ja 80,500 markkaa. Menojen lisääntymiseen oli syynä paitsi kaikkia viranpitäjiä koskevaa palkkain korotusta, vuokrain kohoaminen ja lasten ruokintakustannusten lisääntyminen sekä uuden lastentarhan perustaminen ²⁾. Uutena määrarahana otettiin talousarvioon 5,000 markkaa palveluskunnan kesäsjaisia varten. Lukuun Kauppaoppilaitokset ja teknillinen opetus merkittiin ensi kerran Kansalaiskorkeakoululle myönnetty 20,000 markan suuruinen määräraha. Kaupunginkirjaston aukioloaikaa oli päätetty pidentää kaksi tuntia, mikä aiheutti 55,000 markan lisämenon. Kirjallisuuden hankkimiseen osoitettiin 430,000 markkaa eli 55,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1926. Sidontakustannusten arvioitiin kohoavan 15,000 markkaa ja vuokrain 25,800 markkaa. Kaikkiaan kirjaston menosääntö kohosi 134,542 markkaa. Kaupungin museon menot arvioitiin 132,926 markaksi, siihen luettuna uusi 30,000 markan suuruinen määräraha kaluston hankkimiseksi museorakennuksen toiseen kerrokseen ³⁾. Jotta suomenkielellä laaditusta, Helsingin historiaa vuosina 1550—1812 käsittelevästä kansantajuisesta kuvauksesta saataisiin, ruotsinkielinenkin painos, korotettiin historiallis-topografisten kuvausten hankkimiseen myönnettyä määrärahaa 7,000 markkaa eli 10,000 markkaan. Luvun Musiikkilautakunta menot ylitti-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 105. — ²⁾ S:n s. 108. — ³⁾ S:n s. 58.

vät 43,803 markalla vuoden 1926 talousarvion vastaavat määrärahat, jos viimeainittuihin luettiin sekin 140,000 markan suuruinen määrä, jonka kaupunginvaltuusto vuoden varrella osoitti¹⁾ käyttövaroistaan. Mainitusta lisäyksestä tuli 33,711 markkaa kaupunginorkesterin osalle, ja 5,200 markan lisäys aiheutui ulkoilmakonserttimäärärahan korottamisesta, jotta ulkoilma-soitantoa aikaansaataisiin kolmen kuukauden aikana kerran viikossa Käpylään-kin. Luvussa Erinäiset sivistyslaitokset korotettiin Suomen kansallisteatterin, Svenska teaternin ja Kansan näyttämön määrärahoja jokaista 40,000 markkaa sekä Koiton näyttämön määrärahaa 20,000 markkaa Sörnäisten työväen näyttämön, Helsingin konservatorion ja Suomalaisen oopperan määrärahaan pysyessä ennallaan. Avustuksen saannin ehdoksi määrättiin, että Suomen kansallisteatterin ja Svenska teaternin kummankin tuli antaa vuoden varrella vähintään 25, Kansan näyttämön 10 ja Suomalaisen oopperan 8 kansannäytäntöä, joiden lippujen hinnat olisivat enintään puolet tavallisista, huviveroa lukuunottamatta. Arvaamattomiin menoihin kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan myönnettiin 100,000 markkaa eli 140,000 markkaa vähemmän kuin vuodeksi 1926. Yhdestoista pääluokka päättyi 35,301,603: 30 markkaan osoittaen edelliseen vuoteen verraten 1,391,431: 65 markan lisäystä.

Teknillisten laitosten talousarvioon tehtiin se muodollinen muutos, että jokaisen laitoksen kassa- ja tiliviraston menot erotettiin muista hallintokustannuksista ja merkittiin eri nimikkeen alle. Ensimmäisen luvun, Vesijohtolaitos, määrärahaan summa aleni 3,363,205 markkaa. Hallintoa varten varattiin 228,750 markkaa, siihen luettuna laitosten hallituksen puheenjohtajan korotettu²⁾ palkkio, kassa- ja tilivirastoa varten 590,564 markkaa, käyttöä varten 3,698,594 markkaa, johtoverkkoa, vesisäiliötä ja johtojen tarkastusta varten 518,172 markkaa, mittari- ja talojohto-osastoa, työpajaa ja varastoa varten 573,099 markkaa, sekalaisia menoja varten 652,800 markkaa, yleisiä vesiposteja ja satamain johtoja varten 170,000 markkaa, uudistoitä varten 9,252,000 markkaa ja arvaamattomiin menoihin rahatoimikamarin määräyksen mukaan 150,000 markkaa. Kaikki edellä mainitut menoryhmät osoittivat vähäistä kohoamista, yhteensä 815,795 markkaa, paitsi viimeistä erää, joka oli muuttumaton, ja uudistoiden määrärahaa, jota voitiin vähentää 4,179,000 markkaa. Seuraaviin uusiin töihin y. m. myönnettiin alla mainitut määrärahat: työvälineiden ja kaluston hankkimiseen 170,000 markkaa, vesimittarien ostoon 150,000 markkaa, uusien saostusaltaiden hankkimiseksi Vanhaankaupunkiin 7,500,000 markkaa, vesijohdon uudistamiseksi Helsinginkadulla tontin n:o 24 ja Länt. Brahenkadun väliltä 43,000 markkaa ja uusien vesijohtojen laskemiseksi erinäisiin katuihin 1,277,000 markkaa, mihin tuli lisäksi 87,000 markkaa Sörnäsin rantatien alaisen vesijohdon pidentämiseen korttelin n:o 288 tonttiin n:o 23 asti sekä satamapostien sijoittamiseksi Sörnäsiin 25,000 markkaa. Kaasulaitoksen menojen arvioitiin kohoavan 8,942,624 markkaa eli 34,981,804 markkaan. Vahvistettaessa laitoksen osuutta hallituksen menoista otettiin huomioon valtuuston päätös²⁾ hallituksen puheenjohtajan palkkion korottamisesta. Hallintoa varten myönnettiin yhteensä 96,012 markkaa, kassa- ja tililaitosta varten 1,418,100 markkaa, käyttöä varten 18,393,320 markkaa, johtoverkkoa ja jakelukelloa varten 273,548 markkaa, jakelua varten 600,000 markkaa, johtotyöosastoa, työpajaa, varastoa ja näyttelyä varten 537,824 markkaa, sekalaisiin menoihin 1,770,000 markkaa, katuvalaistusta varten 690,000 markkaa, uudistoitä varten 11,053,000 markkaa sekä arvaamattomiin menoihin rahatoimikamarin määräyksen mukaan 150,000 markkaa.

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 112. — ²⁾ S:n s. 53.

Käyttömääräraha osoitti lisäystä 3,613,908 markkaa sen johdosta, että laitosta oli laajennettu ja tarveaine- ja työ kustannukset olivat kohonneet; sekalaisten menojen määräraha kohosi 705,000 markkaa ja uudistymääräraha 3,956,000 markkaa. Viimeksimainitusta varattiin pääputkiverkon laajentamiseen 983,000 markkaa, uusien katulyhtyjen asettamiseen, yksityisiä jakelujohtoja varten, kaasumittarien ostoon ja kaluston hankkimiseen yhteensä 1,290,000 markkaa, hiilivarastoalueen laajentamiseen 400,000 markkaa, uuden höyrykattilan hankkimiseen 600,000 markkaa, uuden kaasusäiliön rakentamiseen puolet sen aiheuttamista kustannuksista, 3,500,000 markkaa, kahden kamariuunin hankkimiseen 3,500,000 markkaa, hiilikuljetusnosturia varten 80,000 markkaa ja hiilipurkauslaitetta varten 700,000 markkaa. Sähkölaitoksenkin talousarvio oli laadittava paljoo epäsuotuisammin edellytyksin kuin edellisenä vuonna. Kauttaaltaan kohonneet palkat, mutta ennen kaikkea Englannin kaivossekkauksen aiheuttama hiilien hinnan kohoaminen lisäsivät tuntuvasti laitoksen menoja. Hallintokustannukset arvioitiin 110,640 markaksi, siihen luettuna laitoksen osuus valtuuston päätöksen¹⁾ mukaisesti korotetusta hallituksen puheenjohtajan palkkiosta, kassa- ja tililaitoksen menot 2,373,909 markaksi, käyttökustannukset 18,392,778 markaksi, jakeluosaston menot 2,033,541 markaksi, katuvalaistusmenot 350,000 markaksi, sekalaiset menot 1,530,750 markaksi, uudistytölkustannukset 9,456,000 markaksi ja arvaamattomiin tarpeisiin rahatoimikamarin määräyksen mukaan tarvittavat määrärahat 300,000 markaksi. Kaiken kaikkiaan tämän luvun menot lisääntyivät 3,076,454 markkaa. Suurin eli 3,386,376 markkaa oli jo mainitusta syystä käyttökustannusten kohoaminen; sekalaisten kustannusten määrärahaa oli korotettava 570,470 markkaa, siitä 150,000 markkaa hallituksen käytettäväksi sähkövirran hankkimista kaupungille koskevan kysymyksen selvittelyä varten. Uudistymäärärahasta arvioitiin 2,330,000 markkaa tarvittavan koneiston ja 4,999,000 markkaa johtoverkon laajentamiseen, 50,000 markkaa katuvalaistuslaitteihin rahatoimikamarin määräyksen mukaan, 200,000 markkaa johto- ja kaapelitöihin hallituksen määräyksen mukaan, 200,000 markkaa talojohtotöihin, 1,500,000 markkaa mittarien ostoon, 117,000 markkaa mitta-transformaattorien tarkistuslaitteiden y. m. ja 60,000 markkaa kaluston hankkimiseen. Kahdenteentoista pääluokkaan merkittiin määrärahoja kaiken kaikkiaan 85,363,401 markkaa, mitä vuoden 1926 talousarviossa vastasi 76,707,528 markkaa.

Kolmannessatoista pääluokassa, Yleiset työt, otettiin luvussa Kaupungin yleisten töiden hallitus ja rakennuskonttori huomioon kaupunginvaltuuston päätökset¹⁾ hallituksen puheenjohtajan palkkion ja kaupunginarkkitehdin palkan korottamisesta sekä rakennuskonttorin katu- ja viemäriosaston henkilökunnan lisäämisestä. Geodeettiasastolle myönnettiin uusi 12,000 markan suuruinen määräraha geodeettisten koneiden hoitoa y. m. varten. Lukuun Rakennukset ja talot merkittiin korjauksia ja kunnossapittoa varten 4,127,540 markkaa. Tämän luvun suuremmista menoeristä mainittakoon kaupungin sairaalain korjaus- y. m. työt, 652,700 markkaa, kansakoulujen, 615,000 markkaa, kunnan työväenasuntojen, 307,400 markkaa, ja poliisilaitoksen huoneistojen, 228,800 markkaa. Kaupunginvaltuuston aikaisemman päätöksen²⁾ mukaisesti merkittiin 110,000 markkaa Mustasaaren päärakennuksen ja vartijan asunnon korjaamiseen, 42,000 markkaa, Hakasalmen huvilan muutos- ja sisustustöihin ja 75,000 markkaa maistraatin ja raastuvanoikeuden arkisto-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 48, 53 ja 117. — ²⁾ S:n s. 19 ja 29.

huoneistojen laajentamiseen. Uudisrakennusmäärärahat olivat suhteellisen pienet, yhteensä 14,891,390 markkaa, mikä johtui osin siitä, että pidettiin suotavana supistaa kunnan rakennustoimintaa aikana, jolloin yksityinen rakennustoiminta oli vilkas, osin siitä, että edellisten vuosien siirtomäärärahoja oli runsaasti jäljellä ja siis jatkuvasti käytettävissä tarkoituksiinsa. Aikaisemmin valtuusto oli päättänyt¹⁾, että Tehtaankadun kansakouluun perustettaisiin koulukeittiöosasto 126,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, sekä myöntänyt 985,000 markan lisäyksen keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan myönnettyyn määrärahaan, 95,000 markkaa tullipostiosaston huoneiston laajentamiseksi, 327,000 markan lisäyksen työväenopiston uudisrakennusta varten myönnettyyn määrärahaan ja 65,000 markkaa eräihin Marian ja Kivelän sairaalain muutostöihin, 1,300,000 markkaa piharakennuksen teettämiseksi Korkeavuorenkadun tontille n:o 7, 2,000,000 markkaa kolmannen poliisiaseman uudisrakennusta varten, ja 620,000 markkaa keittiörakennuksen teettämiseksi Ryttylän kasvatustalokseen. Nämä päätökset²⁾ otettiin huomioon menoarviossa ja lisäksi osoitettiin 9,850 markkaa kioskirakennuksen teettämiseksi Eläintarhan urheilukentälle. 190,000 markkaa erinäisten rakennusten teettämiseksi Kumtähden siirtolapuutarha-alueelle, 21,000 markkaa poliisivartiotuvan rakentamiseksi Mustikkamaalle, 25,000 markkaa satamavartijakojon rakentamiseksi Katajanokalle ja 5,000,000 markkaa keskussairaala-alueelle³⁾ rakennettavia tuberkuloosipaviljonkeja y. m. varten. Luvussa Kadut ja yleiset paikat arvioitiin korjaus- ja kunnossapitokustannusten kohoavan 204,500 markkaa eli 1,785,500 markkaan ja uudistyskustannusten 2,203,900 markkaa eli 5,984,400 markkaan. Viimemainitusta määrärahasta oli 100,000 markkaa käytettävä purkauspaikan rakentamiseen Vallilan vaihteen luo⁴⁾, 445,000 markkaa eräiden kaupungin katuosuuksien kiveämiseen, 1,481,500 markkaa Töölön katujen tasoittamiseen, 1,237,000 markkaa X—XII kaupunginosain katujen tasoittamiseen, m. m. sen liikenneväylän, jonka kaupunki oli sitoutunut⁵⁾ rakentamaan korttelin n:o 296 läpi, 1,445,000 markkaa Vallilan katutöitä varten, 1,150,900 markkaa Kumtähden katutasoituksia varten, 100,000 markkaa täytemaan vastaanottamiseksi ja 25,000 markkaa Hakaniemen torin kenttäkiveämiseen vastapäätä Sirkuskatua. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti kehoittaa rahatoimikamaria jouduttamaan rautatieviranomaisten kanssa käytäviä neuvotteluja Sturenkadun rautatiesillan rakentamisesta. Luku Kanavat ja viemärit osoitti 1,782,900 markan suuruista menojen vähennyistä, joka kohdistui yksinomaan uudistysmäärärahoihin, korjauksiin ja kunnossapitoon kun päinvastoin osoitettiin 243,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa. Uusia viemärijohtoja oli laskettava Töölön katuihin 107,000 markaksi arvioiduin kustannuksin, X—XII kaupunginosain katuihin 752,000 markan, Vallilan katuihin 306,000 markan, Käpylän katuihin 179,000 markan ja Kumtähden katuihin 435,600 markan kustannuksin. Katajanokan rannan täyttämisen takia oli sikäläistä viemärinsuuta pidennettävä, mihin työhön varattiin 103,000 markkaa. Töölön pallokentän viemärin pidentämiseen osoitettiin 29,000 markkaa, Ruskeasuon alueen viemärijohtoja varten 253,000 markkaa, saman alueen palokaivoa varten 40,000 markkaa ja Nikkilän sairaalan viereisen puhdistusaseman kuntoonpanettamiseen 83,000 markkaa. Viertoteitä ja teitä varten myönnettiin yhteensä 5,769,500 markkaa, siitä 2,102,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 3,667,500 markkaa uudistoihin. Lisäys edellisestä vuodesta oli 1,208,500 markkaa. Tämän luvun suu-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 28. — ²⁾ S:n s. 24, 27, 25, 29, 28 ja 21. — ³⁾ Vrt. tätä kert. s. 24. — ⁴⁾ S:n s. 30. — ⁵⁾ Ks. v:n 1921 kert. s. 12.

rimmat menoerät olivat 1,786,000 markkaa Kulneffin- ja Toivonkatujen välisen Länt. Viertotien itäisen puolen kiveämiseen isoilla nupukivillä ja sen Kammionkadun ja Nordenskiöldinkadun välisen läntisen puolen leventämiseen sekä 1,500,000 markkaa It. Viertotien kiveämiseen Pääskylänsäädun ja raitiotietallin väliltä. Muut uudistysmäärärahat olivat 175,000 markkaa Länt. Viertotien leventämiseen Kulneffinkadun ja Eläintarhantien väliltä, 49,500 markkaa It. Viertotien uudestaan järjestämiseen Vantaanjoen uuden sillan kohdalta, 67,000 markkaa uusien teiden rakentamiseen Mustikkamaalle sekä 90,000 markkaa Torkkelin- ja Helsinginkatujen välisen It. Viertotien länsiosan leventämiseen ja kiveämiseen. Urheilu- ja leikkikenttöin korjausten ja kunnossapidon arvioitiin maksavan 353,000 markkaa eli 87,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarvion mukaan. Lisäyksestä tuli 50,000 markkaa kelkämäkien osalle, jotka tarvitsivat suurempia kunnossapitomäärärahoja, sittenkin 7 uutta mäkeä oli rakennettu. Uudistoihin myönnettiin 400,000 markkaa, siitä 100,000 markkaa Käpylän urheilukentän tasoittamiseen, 100,000 markkaa Brahenkatujen viereisen urheilukentän tasoitustyön jatkamiseen sekä 200,000 markkaa Mustikkamaan juhlaakentän tasoittamiseen. Satamain määrärahoja korotettiin 302,500 markkaa eli 9,430,000 markkaan. Nimikkeen Korjaus ja kunnossapito kohdalla erotettiin momentista Tilapäiset purkauskaiturit se 130,000 markan suuruinen määräraha, joka oli aiottu venesiltojen kunnossapitoa varten, koska veneiden kiinnityspaikkain vuokratulot eivät läheskään korvanneet niiden kunnossapitokustannuksia. Tämän toimenpiteen tarkoituksena oli saada selville kaupungin tappion suuruus. Eri purkaussilltain uudestaanrakentamiseen ja vahvistamiseen myönnettiin 290,000 markkaa. Tämän nimikkeen määrarahain kokonaismäärä oli 2,685,000 markkaa. Uudistoihin merkittiin yhteensä 6,745,000 markkaa, mistä 2,500,000 markkaa käytettäisiin Länsisataman rakennustöiden jatkamiseen ja 1,050,000 markkaa Katajanokan sataman rakentamiseen. Kaupungin yleisten töiden hallitus oli menosääntöehdotukseensa merkinnyt viimeksin mainittuun tarkoitukseen 5,000,000 markkaa, millä varoilla olisi rakennettava 100 m uutta satamailuria. Pidetttiin kuitenkin tarpeettomana toistaiseksi panettaa alulle uusia satamalaajennustöitä, kun entinen laituripituus riitti säännölliselle liikenteelle ja sitäpaitsi oli tärkeätä mikäli mahdollista lykätä rakennusyritykset aikaan, jolloin kaupungissa oli niukemmin työtä saatavissa. Sen vuoksi myönnettiin määrärahoja ainoastaan paraikaa tekeillä olevan laiturin pidentämiseksi 3 metrillä 63 m:n pituiseksi sekä laiturialueen kuntoonpanettamiseksi. Valtuuston aikaisemmin tekemäin päätösten ¹⁾ mukaisesti osoitettiin 565,000 markkaa Drumsönkadun tasoittamiseen. Varastopaikkain kuntoonpanettamiseksi Lapinniemielle merkittiin 990,000 markkaa ²⁾, Sörnäsän satamaan järjestettävien lautatarhain tasoitus- ja täytetöitä varten 820,000 markkaa ja raideyhteyden järjestämiseksi tehdaskorttelin n:o 178 ja Munkkisaaren välille 500,000 markkaa ³⁾, Hakaniemen laiturin väliaikaista laiturinpäättä varten 70,000 markkaa, höyrypursisillan ja neljän hiekanpurkaussillan rakentamiseksi Siltavuoren satamaan yhteensä 70,000 markkaa, venesillan rakentamiseksi Salmisaareen 105,000 markkaa ja Merisatamaan 25,000 markkaa sekä täyteaineen vastaanottoa ja rannan oikaisemista varten Merisatamassa 50,000 markkaa. Istutusmäärärahoja korotettiin 374,000 markkaa eli 2,772,000 markkaan, siitä 1,773,000 markkaa korjauksiin ja kunnossapitoon ja 999,000 markkaa uudistoihin. Viimeksin mainittakoon Ehrensärdintien ja Laivurin-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 31. — ²⁾ Vrt. tätä kert. s. 15. — ³⁾ S:n s. 29.

kadun kulmassa olevan puiston useita vuosia keskeyksissä olleiden tasoitus- ja istutustöiden jatkaminen, mihin varattiin 50,000 markkaa. Hernesaarenkadun varrelle oli istutettava puita 15,000 markan kustannuksin ja kaupunginpuutarhaa varten hankittava moottoripyörä 9,000 markalla. It. Viertotien, Hauhontien ja Keiteleentien kulmauksessa oleva puistikko oli pantava kuntoon 130,000 markan ja Dagmarinkadun ja Museokadun kulmaan järjestettävä lasten leikkikenttä 88,000 markan kustannuksin, minkä lisäksi Kumtähden koulupuutarhalle osoitettiin 150,000 markkaa. Varaston menosääntö päättyi 1,622,400 markkaan, siitä 918,500 markkaa uusien työkonoiden ostoon. Luvun Sekalaista määrärahoja lisättiin 10,000 markkaa, koska metsäin raivaus oli saatava perusteellisemmaksi. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut yhdistetyt menoerat nousivat yhteensä 1,375,000 markkaan eli 500,000 markkaa yli vuoden 1926 talousarvion vastaavan määrän. Arvaamattomiin menoihin osoitettiin 3,500,000 markkaa, ylimääräisten töiden järjestämiseen 1,800,000 markkaa ja Nikkilän sairaalan vedensaannin parantamiseksi 500,000 markkaa. Viimemainittu työ oli ehdottomasti tehtävä ensi tilassa, vaikka asiaa koskeva lopullinen ehdotus talousarviota käsiteltäessä ei vielä ollut valmiina. Koko kolmannentoista pääluokan menosääntö päättyi 54,842,222 markkaan, mitä vuoden 1926 talousarviossa vastasi 53,387,433 markkaa.

Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti, että rahatoimikamarin lupa oli hankittava ennen sellaisten Yleisten töiden pääluokkaan merkittyjen uudistöiden käyntiinpanettamista, joita varten oli myönnetty siirtomäärärahoja.

Neljänteentoista pääluokkaan, Katu- ja laiturivalaistus, sisältyi määrärahoja yhteensä 3,596,000 markkaa eli 412,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa.

Viidenteentoista pääluokkaan, Puhtaanapito, merkittiin määrärahoja yhteensä 13,781,472 markkaa, mikä vuoden 1926 talousarvioon verraten merkitsi 1,540,805 markan lisäystä. Lisäys aiheutui ainakin osaksi siitä, että puhtaanapitotoiminta kaupungin kasvaessa oli laajentunut. Talousarviovaliokunta oli kuitenkin pitänyt mahdollisena, että kunnallisen puhtaanapidon kaupungille tuottamaa tappiota voisi tarkoituksenmukaisilla toimenpiteillä vähentää. Ensimmäisessä luvussa, Puhtaanapitohallitus, otettiin huomioon hallituksen puheenjohtajan palkkion korotus¹⁾. Puhtaanapitolaitoksen tiliviraston määrärahat yhdistettiin eri lukuun. Katujen puhtaanapidon arvioitiin maksavan 5,822,000 markkaa, mihin sisältyi uusi 14,000 markan suuruinen määräraha toripöytäin ja kanateurastuskoneen kuljetusta ja kunnossapitoa varten. Talojen ja makkien puhtaanapitoa varten osoitettiin 3,284,000 markkaa, mitä vastasi vuoden 1926 talousarviossa 3,586,860 markkaa. Tällöin on kuitenkin huomattava, että kaksi levyastian valmistamista ja kunnossapitoa varten merkittyä erää, yhteensä 412,000 markkaa, siirrettiin Malmin kaatopaikka nimiseen lukuun. Viimemainittuun lukuun merkityt menot kohosivat 428,828 markkaa eli 1,454,340 markkaan, kun taas Hevostalli nimiseen lukuun merkityt menot hiukan — 1,670 markkaa — alenivat. Autojen lisäämisen johdosta oli autotallin määrärahaa korotettava 476,000 markkaa. Kahdeksanteen lukuun, Uudishankinnat, sisältyi määrärahoja yhteensä 822,150 markkaa, siitä 240,000 markkaa 8 pienehkön, keittiöjätteiden kuljetukseen käytettävän kuorma-auton, 300,000 markkaa kahden kasteluauton, 26,600 markkaa traktorin ja 35,550 markkaa henkilöauton ostoon sekä

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 53.

100,000 markkaa erikoiskumirenkaiden hankkimiseen ja 120,000 markkaa vajarakennuksen sisustamiseen autotalliksi. Lukuun Työntekijäin erinäiset edut merkittiin määrärahoja 110,000 markkaa enemmän kuin vuodeksi 1926 eli 450,000 markkaa.

Kuudennentoista pääluokan, Kauppahallit, kauppatorit ja keskuskeittola, määrärahaan summa vahvistettiin 7,557,916 markaksi vuoden 1926 talousarvion 8,476,054 markan sijasta. Vähennys, 990,000 markkaa, kohdistui yksinomaan keskuskeittolan menoarvioon, koska mainitun laitoksen toimintaa vuonna 1927 supistettaisiin.

Seitsemännessätoista pääluokassa, Kiinteä omaisuus, otettiin Kaupunki-kiinteistöt nimisessä luvussa huomioon rahatoimikamarin päätökset¹⁾ n. s. hätäasuntojen isännöitsijän palkkion alentamisesta sekä talonisännöitsijän kanslian konekirjoittajattaren palkkion korottamisesta. Talohenkilökuntaa varten merkittyä määrärahaa supistettiin, koska Kustaanmiekan hätäasunnot tyhjennettäisiin. Yhteensä osoitettiin kaupunkitaloja varten 1,539,619 markkaa. Kunnan työväenasuntoja oli tullut lisää 57 1 huoneen ja keittiön huoneistoa, minkä johdosta tämän luvun määrärahoja oli lisättävä 148,285 markkaa. Maatalouslautakunnan ja sen alaisten tilain määrärahat nousivat yhteensä 3,113,222 markkaan eli 136,846: 50 markkaa yli vuoden 1926 talousarvion vastaavan määrän. Kansanpuistojen menot arvioitiin 1,384,102 markaksi, mistä 102,648 markkaa vasta ostetun Mustasaaren hallintoa ja kunnossapitoa varten. Mustikkamaan menosääntö laadittiin huomioon ottaen, että ulkoilmateatterille luovutettu alue pantaisiin kuntoon ja saareen otettaisiin puistonsiivooja. Rahatoimikamarille annettiin tehtäväksi asettaa Mustikkamaalle vesiposti yleisön vapaasti käytettäväksi ja huolehtia siitä, että työ suoritettiin niin hyvissä ajoin, että posti oli käyttövalmiina, kun puisto keväällä avattiin. Lukuun Sekalaiset menot merkityt määrärahat nousivat yhteensä 6,959,372: 66 markkaan, mikä vuoden 1926 vastaavaan määrärahaan verraten tiesi 6,447,172: 66 markan lisäystä. Uusia eräiä oli tässä luvussa Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastushinta²⁾, 894,372: 66 markkaa, erään korttelissa n:o 175 olevan tontin n:o 17 alueen y. m. osto³⁾, 1,250,000 markkaa, Ruoholahdenrannan tontin n:o 3 osto⁴⁾, 3,900,000 markkaa⁵⁾, ja Mustasaaren kauppahinta⁶⁾, 400,000 markkaa. Pääluokan loppusumma oli 14,096,103: 66 markkaa vastaten 7,171,071: 50 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

Kahdeksanteentoista pääluokkaan, Eläkkeet ja apurahat, sisältyi määrärahoja yhteensä 2,460,160 markkaa eli 474,927 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa.

Yhdeksännessätoista pääluokassa, Sekalaiset menot, merkittiin Kalusto nimiseen lukuun 60,000 markkaa pienehkön auton ostamiseksi rahatoimikamarille ja myöskin rahatoimikonttorin käytettäväksi rahastuksiin y. m. Lukuun Erinäiset huoneenvuokrat merkittiin rahatoimikamarin Pohjoisrannan talosta n:o 2 vuokraaman⁶⁾ huoneiston vuosivuokra, 60,000 markkaa, ja Suomenlinnan matkustajille sisustetun⁷⁾ odotushuoneen vuokra, 20,000 markkaa. Tapaturmavakuutusmäärärahaa voitiin alentaa 100,000 markkaa, koska kuluvasta vuodesta siirtyisi tämä määrä vuoteen 1927. Avustuksiksi yleishyödyllisille yrityksille ja laitoksille jaettaisiin 720,000 markkaa. Luvusta Lisäyksiä palkkamenoihin poistettiin määräraha ylempään palkka-asteikkoon siirtymisen varalta, ja erää Uusien virkain palkat ja palkankorotukset korotet-

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 194. — ²⁾ S:n s. 133. — ³⁾ S:n s. 35. — ⁴⁾ Tulee olla 2,650,000 markkaa. — ⁵⁾ Ks. tätä kert. s. 11. — ⁶⁾ S:n s. 161. — ⁷⁾ S:n s. 20.

tiin 100,000 markkaa. Rahatoimikamarin käytettäväksi oli vuodeksi 1926 merkitty 100,000 markan määräraha uusia virkoja ja palkankorotuksia varten. Tämä määräraha säilytettiin vuoden 1927 talousarviossa, mutta se sai uuden nimikkeen Rahatoimikamarin käytettäväksi ikäkorotuksiin ja palkankorotuksiin. Lukuun Sekalaiset määrärahat merkittiin eri urheilutarkoituksiin yhteensä 185,000 markkaa eli 25,000 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 menoarvioon. Uudisrakennustoiminnan edistämiseksi myönnettiin 5,500,000 markkaa, siitä 500,000 markkaa kaupunginvaltuuston aikaisemmin tekemäin päätösten¹⁾ nojalla. Samaten valtuuston aikaisempien päätösten²⁾ nojalla merkittiin 150,000 markkaa Asunto-osakeyhtiö Sturen osakkeiden merkitsemistä varten ja 3,000,000 markkaa annettavaksi kuoletuslainana Helsingin makasiiniosakeyhtiölle. Raitiotie- ja omnibusosakeyhtiön osakkeiden merkitsemiseksi osoitettiin 242,115 markkaa³⁾. Koska hiilien hintain odotettiin tuntuvasti kohoavan, varattiin tähän lukuun 600,000 markkaa käytettäväksi rahatoimikamarin määräyksen mukaan lisääntyneiden polttoainekustannusten peittämiseen. Naisten työtupain kaupungille aiheuttama tappio arvioitiin 900,000 markaksi vuoden 1926 talousarvion vastaavan määrän ollessa 928,000 markkaa. Poistoihin ja peruutuksiin varattiin 42,000,000 markkaa eli 7,000,000 markkaa yli vuoden 1926 talousarvion vastaavan erän. Yhdeksännentoista pääluokan määrärahaan loppusumma oli 57,200,135 markkaa osoittaen vuoden 1926 vastaavaan lukuun verraten 4,662,875 markan lisäystä.

Tulosääntö. Tulosääntöön merkittiin edellisen vuoden säästönä 10,000,000 markkaa.

Ensimmäisessä osastossa, Lainat ja korot, osoitettiin vuoden 1924 obli-gatiolainasta 800,000 markkaa keittiörakennuksen teettämiseksi Kivelän sairaalaan⁴⁾ ja 1,000,000 markkaa piharakennuksen teettämiseksi Korkea-vuorenkadun tontille n:o 7⁵⁾. Vastedes kahta vuotta pitemmin takaisinmaksu-ajoin otettavista⁶⁾ lainavaroista kaupunginvaltuusto myönsi seuraavat määrä-rahät:

Vanhankaupungin uudet saostusaltaat ⁷⁾	Smk	7,500,000: —
Kaasulaitoksen pääputkiverkon laajentaminen ⁸⁾	»	900,000: —
Höyrykattilan hankkiminen kaasulaitokselle ⁸⁾	»	400,000: —
Kaasusäiliön rakentaminen ⁸⁾	»	3,150,000: —
Kahden kamariuunin hankkiminen kaasulaitokselle ⁸⁾	»	2,300,000: —
Sähkölaitoksen koneiston laajentaminen ⁸⁾	»	1,500,000: —
Sähkölaitoksen johtoverkon laajentaminen ⁸⁾	»	3,000,000: —
Lisämääräraha työväenopistorakennusta varten ⁹⁾	»	250,000: —
Rakennuksen teettäminen kolmannelle poliisiasemalle ¹⁰⁾	»	1,600,000: —
Tuberkuloosipaviljonkien rakentaminen ¹¹⁾	»	4,000,000: —
Länsisataman rakennustöiden jatkaminen ¹²⁾	»	2,250,000: —
Katajanokan laiturirakennustöiden jatkaminen ¹²⁾	»	900,000: —
Varastopaikkain järjestäminen Lapinniement ¹²⁾	»	900,000: —
Sörnäsän sataman tasoitus- ja täyttämistyö ¹²⁾	»	750,000: —
Ruskeasuon ja Uudenpellon pakkolunastushinta ¹³⁾	»	850,000: —
Kirjatalo-osakeyhtiölle sen luovuttamasta alueesta y. m. suoritettava kauppahinta ¹⁴⁾	»	1,250,000: —
Ruoholahdenrannan tontin n:o 3 a kauppahinta ¹⁵⁾ ..	» ¹⁶⁾	3,900,000: —

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 69. — ²⁾ S:n s. 19 ja 45. — ³⁾ Vrt. v:n 1922 kert. s. 244. — ⁴⁾ Ks. tätä kert. s. 24 ja 84. — ⁵⁾ S:n s. 28 ja 84. — ⁶⁾ S:n s. 44. — ⁷⁾ S:n s. 82. — ⁸⁾ S:n s. 83.

— ⁹⁾ S:n s. 25 ja 84. — ¹⁰⁾ S:n s. 21 ja 84. — ¹¹⁾ S:n s. 84. — ¹²⁾ S:n s. 85. — ¹³⁾ S:n s. 87 ja 133. — ¹⁴⁾ S:n s. 35 ja 87. — ¹⁵⁾ S:n s. 36 ja 87. — ¹⁶⁾ Tulee olla 2,650,000 markkaa.

Mustasaaren kauppahinta ¹⁾	Smk	400,000: —
Kuoletuslainoja yleishyödyllisille rakennusyrityksille ²⁾	»	3,000,000: —
Pienasunto-osakeyhtiöiden osakkeiden merkitseminen ²⁾	»	1,000,000: —
Yleishyödyllisen rakennustoiminnan edistämislainarahaston kartuttaminen ³⁾	»	1,500,000: —
Helsingin makasiiniosakeyhtiölle myönnetty kuoletuslaina ⁴⁾	»	3,000,000: —
Yhteensä		Smk 44,300,000: —

Korot nimiseen lukuun merkittiin kaupungin arvioidut korko- ja osinkotulot yhteensä 7,225,000 markaksi. Koko osasto osoitti arvioituja tuloja 53,325,000 markkaa, mitä vastasi 47,489,000 markkaa vuoden 1926 talousarviossa.

Toiseen osastoon, Tuloa tuottavat oikeudet, sisältyi tuloja yhteensä 24,812,526 markkaa eli 2,885,632 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa. Lisäys kohdistui Satamat nimiseen lukuun, jonka loppusumma kohosi 20,282,472 markasta 23,197,836 markkaan. Venelaiturimaksut, jotka aikaisemmin oli luettu satamamaksuihin, erotettiin 75,000 markan suuruisiksi eri momentiksi ⁵⁾.

Kolmannessakin osastossa, Terveiden- ja sairaanhoito, oli havaittavissa vähäinen tulojen lisäys, 657,700 markkaa. Sen aiheuttivat yksinomaan Sairaanhoidon tuloerät, joista m. m. viranpitäjän luontoisetukorvauksia korotettiin yhteensä 406,700 markkaa. Terveystenhoidosta arvioitiin kertyvän tuloja 104,500 markkaa vähemmän kuin vuoden 1926 talousarviossa oli arvioitu, koska lihan kuljetus tarkastamoon oli vähentynyt maan tarkastamojen ja teurastamojen luvun lisääntyttyä.

Köyhäinhoidon ja lastensuojelutoiminnan aiheuttamat menot arvioitiin 10,600,837: 75 markaksi vuoden 1926 talousarvion 9,380,298: 45 markan sijasta. Lisäyksestä, joka oli 1,220,539: 30 markkaa, kohdistui 603,544: 60 markkaa kunnalliskotiin ja työlaitokseen, jossa sikalan arvioitiin tuottavan tuloa 100,000 markkaa, köyhäin ylläpidon korvauksen 450,000 markkaa ja viranpitäjän nauttimistaan luontoiseduista suorittaman korvauksen 53,544: 60 markkaa enemmän kuin vuoden 1926 talousarvion mukaan. Lastenhuoltolaitosten tuottamain tulojen arvioitu lisäys, jonka pääasiassa aiheuttivat lastenhoitokorvaukset, oli 616,994: 70 markkaa. Koulukotien arvioitu valtionapu merkittiin 50 %:ksi niistä kustannuksista, joiden suorittamiseen valtio lain mukaan on velvollinen ottamaan osaa.

Viidennen osaston, Opetus- ja sivistyslaitokset, tulosääntö kohosi 654,240: 70 markkaa eli 10,421,963 markkaan, siitä valtionapua seuraavat määrät:

Kansakoulut	Smk	5,104,380: —
Oppilaiden kesävirkestys	»	240,000: —
Yleiset ammatilaiskoulut	»	122,718: —
Valmistavat ammattikoulut	»	1,212,322: —
Työväenopisto	»	240,543: —
Kansanlastentarhat	»	1,852,000: —
Kaupunginorkesteri	»	500,000: —
Yhteensä		Smk 9,271,963: —

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 11 ja 87. — ²⁾ S:n s. 88. — ³⁾ S:n s. 69 ja 88. — ⁴⁾ S:n s. 45 ja 88. —

⁵⁾ Vrt. tätä kert. s. 85.

Kaupunginorkesterin konserttitulojen arvioitiin lisääntyvän 255,000 markkaa. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto päätti anoa valtioneuvostolta 800,000 markan suuruista valtionapua kaupunginorkesterille vuodeksi 1928.

Teknillisten laitosten kaupungille aiheuttamat menot merkittiin kuuden-teen osastoon ja arvioitiin 99,497,536 markaksi vuoden 1926 talousarvion 85,269,652 markan asemesta. Eri laitosten kesken tulot jakautuivat siten, että vesijohtolaitoksen arvioitiin tuottavan 17,298,492 markkaa, kaasulaitoksen 30,183,342 markkaa ja sähkölaitoksen 52,015,702 markkaa. Rahatoimikamari oli liittänyt ehdotukseensa teknillisten laitosten talousarvioksi kannattavaisuuslaskelman, joka perustui laitosten hallituksen laatimaan vuoden 1927 menosääntöön ja niihin uusiin pääoma-arvoihin ja kuoletussuunnitelmiin, joiden ehdotukset oli laadittu, mutta joita ei vielä ollut esitelty kaupunginvaltuustolle. Tässä laskelmassa arvioitiin vesijohtolaitoksen nettovoitto 3,016,425 markaksi, kaasulaitoksen 570,425 markaksi ja sähkölaitoksen 12,728,468 markaksi. Asema oli siis jotenkin heikko, ja hiltien hintain sangen todennäköinen korotus voi helposti tehdä kaasulaitoksesta tappiota tuottavan liikeyrityksen ja supistaa sähkölaitoksen tuottaman voiton mitättömiin. Talousarviovaliokunta oli tämän johdosta ehdottanut, että kaasunkulutusmaksu vuoden 1927 tammikuun puolivälissä tapahtuvasta mittarin lukemisesta lähtien korotettaisiin 20 penniä m³:ltä eli siis 1:50 markkaan m³:ltä ja tavalliseen sekä porras- ja pihavalaistukseen käytetyn sähkövirran kulutusmaksu samasta ajankohdasta 2:60 markkaan ja matalajännitysvirran 1:60 markkaan kilovattitunnilta, mutta kaupunginvaltuusto epäsi tämän ehdotuksen.

Seitsemänteen osastoon, Yleiset työt, merkittiin tuloja yhteensä 570,202 markkaa eli 409,880 markkaa vuoden 1926 talousarvion vastaavaa määrää vähemmän, mikä kuitenkin johtui siitä, että valtio viimeainittuna vuonna suoritti 685,000 markkaa eräiden Eläintarhan septiktankkilaitokselle aiheutuneiden vaurioiden korvaukseksi. Lisäystä osoittivat erät Rakennuskonttorin toimitusmaksut, jotka taksain korotuksen johdosta kohosivat 48,000 markkaa eli 60,000 markkaan, tenniskenttään tuottamat tulot, jotka kohosivat 2,000 markkaa eli 25,000 markkaan sekä lainatuista työkaluista saadut tulot, jotka korotettiin 100,000 markasta 350,000 markkaan.

Kahdeksanteen osastoon, Puhtaanapitolaitos, merkittiin tuloja yhteensä 5,760,000 markkaa vuoden 1926 talousarvion 5,425,000 markan sijasta.

Yhdeksännessä osastossa, Kauppatorit, kauppahallit ja keskuskeittola, oli tuloja yhteensä 9,463,000 markkaa eli 895,000 markkaa vähemmän kuin vuoden 1926 tulosäännön mukaan. Vähennys johtui siitä, että keskuskeittolan liikettä aiottiin supistaa. Kauppahallimyymläin vuokrain arvioitiin sen sijaan tuottavan 100,000 markkaa enemmän kuin edellisenä vuonna, ja sekalaiset tulot merkittiin 5,000 markkaa vuoden 1926 vastaavaa määrää suuremmiksi.

Kymmenenteen osastoon, Kaupungin kiinteä omaisuus, merkittiin erä Ton-
tinlunastukset 5,000,000 markaksi, jolloin lisäys edelliseen vuoteen verraten oli 2,700,000 markkaa. Kaupunkikiinteistöt nimisessä luvussa kohosivat tulot 973,351 markkaa, mistä 658,920 markkaa aiheutui kunnan työväenasuntojen vuokrain kohoamisesta. Erinäisten rakennusten ja maanvuokrain arvioitiin tuottavan 7,087,300 markkaa. Miltei kaikki tämän luvun erät osoittivat nousua, nimittäin rakennusten ja tilusten vuokrat 782,800 markkaa, mistä kuitenkin 207,800 markkaa oli aikaisemmin neljänteen osastoon sisältyneitä lastensuojelulautakunnan alaisten maatilain vuokria, tilapäiset maan- ja kenttään vuokrat

1,642,500 markkaa ja kadun aitaaminen rakennustarkoituksiin 100,000 markkaa. Viimemainittu lisäys edellytti aitausmaksun korotusta. Luvussa maatilat ja kansanpuistot arviotulot lisääntyivät 57,104 markkaa, nimittäin maatilain tulot 20,000 markkaa ja puistojen 37,104 markkaa, siitä 10,000 markkaa vasta ostetun Mustasaaren kahvilan vuokraa. Tämän osaston loppusumma oli 24,263,591 markkaa vastaten 18,007,836 markkaa vuoden 1926 tulosaännössä.

Yhdennentoista osaston, Sekalaiset tulot, muutoksista mainittakoon, että erää Rakennustarkastuksen toimitusmaksut korotettiin 350,000 markkaa eli 550,000 markkaan olettaen tarkastusmaksujen taksaa korotettavan. Palolaitoksen valtionapu jäi pois, koska valtio oli lakkauttanut osanottonsa kaupunkien palosuojelukseen, ja viranpitäjään nauttimistaan luontoiseduista suorittama korvaus väheni 319,410 markkaa sen johdosta, että palomiesthistö itse ryhtyi huolehtimaan ravinnostaan ¹⁾. Tämän osaston arvioidut kokonaistulot olivat 13,590 markkaa suuremmat kuin vuonna 1926 eli 1,497,086 markkaa.

Kahdenteentoista osastoon, Verotus, merkittiin kunnan verovelvollisilta jäseniltä verotettava määrä 161,168,841: 26 markan suuruiseksi. Edellisen vuoden vastaava määrä oli 143,710,311: 69 markkaa, joten lisäys oli 17,458,529: 30 markkaa.

C. Muut asiat.

Muistomitali. Pöytäkirjaan merkittiin ²⁾, että Norden-yhdistyksen Tukholmanpiiri oli antanut kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle mitalin Tukholmassa maaliskuun 15—19 p:nä 1925 pidettyjen Suomen päivän muistoksi. Mitalia säilytetään kaupungin museossa.

Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen ratkaisemattomien asiain luettelo. Käsiteltäessä kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen kesäkuun 30 p:nä ratkaisematta olevain asiain luetteloa ³⁾ valtuusto päätti ⁴⁾ poistaa kirjoista verotusvalmistelukunnan esityksen ⁵⁾ kolmen apulaissihteerin viran perustamisesta valmistelukuntaan, koska mainittu laitos oli päätetty lakkauttaa. Samalla valtuusto päätti ⁴⁾ peruuttaa sen komitean tehtävän, joka oli asetettu ⁵⁾ laatimaan ehdotusta verotusvalmistelukunnan uudeksi johtosäännöksi.

, *Tonttirajain korkeusasemat.* Kaupunginvaltuusto päätti ⁶⁾ anoa maistraatilta, että se edellyttäen että valtioneuvosto hyväksyi XIV kaupunginosan korttelien n:ot 463 ja 468 ehdotetun kaupunginasemakaavan muutoksen vahvistaisi ⁷⁾ kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdotuksen mukaiset korttelin n:o 463 muutetut korkeusmääräykset.

Maistraatille pyynnöstä lähettyissä lausunnoissa valtuusto puolsi ⁸⁾ mainitun hallituksen toimesta laadittuja ehdotuksia XI kaupunginosan korttelin n:o 337 sekä Salmisaaressa ja Lapinniemen eteläosassa sijaitsevain tehdaskorttelien n:ot 781—786 sisäisten rajalinjain korkeusasemiksi.

Julkisivukaaviot. Päättäessään ⁹⁾ luovuttaa tonttipaikan eduskuntataloa varten kaupunginvaltuusto samalla määräsi ¹⁰⁾, että vastedes vahvistettavia

¹⁾ Ks. tätä kert. s. 77. — ²⁾ Valt. pöytäk. 17 p. maalisk. 14 §. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 30. — ⁴⁾ Valt. pöytäk. 22 p. syysk. 18 §. — ⁵⁾ Ks. v:n 1922 kert. s. 134. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 14 §. — ⁷⁾ Ks. tätä kert. s. 7. — ⁸⁾ Valt. pöytäk. 1 p. syysk. 20 § ja 17 p. marrask. 3 §. — ⁹⁾ Ks. tätä kert. s. 11. — ¹⁰⁾ Valt. pöytäk. 16 p. kesäk. 20 §.